

17693

17694

17695

17696

891.99

U - 94

2003

200

1061

p. 376

Printed in Turkey

ՔԱՆԴԱԾ ՕՋԱԽ

ԿՕՄԵՏԻԱ

Առաջին անգամ ներկայացրած է լատինատեղեկի, բարեգործական հոգա-
րանք, Թեֆլիսի չմեռացն լատինա՝ 1873 թվ. Ապրիլի 19-ին :

U-94 uv

ԿՕՄԵԴԻԱ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գ. ՍՈՒՆԴ ՈՒԿԵԱՆՑԻ

ԹԻՖԼԻՑ

ՅՈՎ. ՀԱՆՆԻՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆՅԻ ՏՊԱՐԱՆ
ԹԻՖԼԻՍԵՆ ՓՈԳՈՏ, 5

1882

4520 654539

COLLEGE LIBRARY

1844

485034107400 P

736
39

88

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 9 Октября 1882 г.
Ттипографія Н. Мартиросіаица, Орбеліан. ул., д. № 5

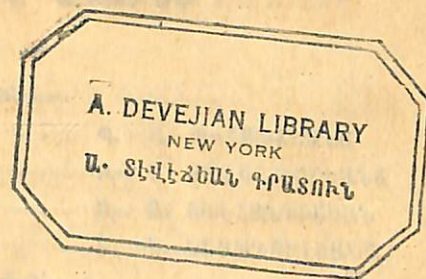
5881

ՊԱՐՈՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍ

ՏԷՐ-ԳՐԻԳՈՐԵԱՆԻՆ

1015

ՀԵՂԻՆԱԿԻՖ

ՎԱՆՈ ՋԱՆ

Դու էիր որ 1871 թուի ամառը Կրժանիսումը մէկ մէկ դուռ
էիր ասածներս «ՔԱՆԴԱԾ ՕՋԱԽԸ» հեղինակելիս:

Նրանից դէսը կարմնջի տակը շատ ջուր անցկացաւ, բայց քո
արած լաւութիւնը սրտիցս չը հեռացաւ:

Արա համար էլ այս աշխատանքս քեզ եմ նուիրում որ կարդալիս
միտդ բերես քեզ սիրող ու պատուող բարեկամ

Գտորիէլ Սունդուկեանցին:

Թիֆլիզ,

1882 թ. Յունիսի 29-ին:

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԱՆՑ ՆՎԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՍԷՓ, 45 տարեկան բարձրահասակ մարդ, գեղեցիկ, հարուստ, սեփական, կրթություն, իսկ յոնքերը և բե-
րանքը սեփական հեղական բոլորովին սեփական հագուստ, կա-
րանք և անդրադարձիքը մահաբեկ, փողապարտ և
արևալուսեր մետաքսեց, մեջքին արևալուսերի վրայ
արձան էր նեղ քամար, կաբայի վրայ մետաք-
սեայ կապույտ գոտի, Բնդհանրապես հագնեալ է
թէ և հասարակ, բայց մեծ ճաշակով, Գործ է
ածում բուխարու սեփական գրական, ծայրը փոքր
ինչ ներս ծալած, և մետաքսեայ կապույտ ծախ-
կախոսուն թաշկինակ: Շարժուածքը և խօսակցու-
թեան ձևերը ամենատղին:

ՍԱԼՕՄԷ, 35 տարեկան փառահեղ կին սեփականով:
Առաջին արարուածում, երկու ձեռք երոպական
մողայի հագուստ, մինը՝ սկզբում, ամենօրեայ,
իսկ միւսը՝ Կարմիրովին ընդունելիս, ընտիր: Երկ-
րորը արարուածում, բուն վրաց շքեղ հագուստ
գոշու գոտիով, գլխի սպիտակ փաթաթանով և
քաթիւրայով, օրը զարդարուած է ոսկէ կոճակ-
ներով և մարգարտէ լայն բովթայով: Չեռնոց-
ներ և գունաւոր փոքրիկ հովանոց: Երրորդ ա-
րարուածում, դարձեալ վրաց ամենաշքեղ մի ու-
րիշ հագուստ նոյնպէս գոշու գոտիով, բայց ա-
ռանց քաթիւրայի: Գլուխը նոյն իսկ առաջին ա-
րարուածից միշտ զարդարուած է վրացեակ՝ գա-
նազան չիքիւններով և ոսկէկար ձախտոյ աղլուխ-
ներով: Գործ է ածում թանկագին ակնեղէններ և
ոսկէ ժամացոյց ոսկէ շղթայով: Շարժուածքը գո-

տոյնով, խօսակցութեան ձևերը փոքին է Առ հասա-
միտակ մեծ կարծիք ունի իր վրայ: Երայ, իոգ
-յս ցրցումը, իոգմը, իոգմը, աղին, մայայտոց:

ՆԱՏՕ, 18 տարեկան, շատ գեղեցիկ, բայց թեթևո-
ւակ (օրերը, քերք ձեռք երոպական, մողայի
ի շքեղ հագուստներ: Մինը՝ առաջին արարուածի
ակզբում, գլխարկով, քողով, ձեռնոցներով, վե-
րարկուով և փոքրիկ հովանոցով: միւսը՝ նոյն ա-
րարուածի վերջում, ինչպէս յիշուած է իր տեղը.
քմրիսի երրորդը՝ վերջին արարուածում, սպիտակ
ցցեղ հոգմահարով: Գլուխը բաց, միշտ երոպական
առաջին է զարդարուած: Խօսակցութիւնը առաջ և
իսկ իրական, շարժուածքը կենդանի, ցատկ մայ
մայ շքեղ մայ մայ մայ մայ մայ մայ մայ

ԽԱԼՕ, 65 տարեկան աղքատ կին: Վրաց հագուստ, գլուխը
վրացեակ ծածկուած հասարակ չիքիւրայով, և մուգ-
շալամքարէ ձախտոյ աղլուխով, առանց քորոցի:
Մուգ-կապույտ գոշու թաշկինակէ ժանաւէնով բոլո-
ւած և մեծ փերուզէ քորոցով ամրացրած: Մե-
տաքսեայ սեփական, քերմանէ սեփական և նոյն
շալից գոտի: Սկզբում՝ սպիտակ քաթիւրայով և
մետաքսեայ սեփական գլխի-փաթաթան:
Խօսակցութիւնը և շարժուածքը ծանր: Ամենա-
պատկառելի անձն: Կարող է խոստովան

ԳԵՎՕ, 45 տարեկան, հաճելի դէմքով և սպիտակա-
խառն սեփականով: Երեսը ածելած, բեթերը
միջակ: Տեղական համեստ հագուստ՝ սեփական
կաբայ և անդրադարձիք, մուգ-կապույտ մետաք-
սեայ արևալուսեր, մուգ-մանիշակագոյն մետաք-
սեայ գոտի և բուխարու սեփական: Խօսակ-
ցութիւնը և շարժուածքը ծանր:

ԱԼԷԲՍԱՆԴՐ, 30 տարեկան, գեղեցիկ կազմուածքով,

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԱՆՅ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՕՍԷՓ, 45 տարեկան բարձրահասակ մարդ՝ գեղեցիկ, զորակալ, սեփական, երեսը ածելած, գլխի մագերը սպիտակախառն, իսկ յօնքերը՝ կրե-
մային։ Տեղական բոլորովին՝ սև հագուստ՝ կո-
թիկոն՝ և մանդրավարտիքը մահրաբեց, փողպատի և
արևալուսնի մետաքսեց՝ մեջքին արևալուսնի վրայ
նորձաթէք՝ նեղ քամար, կարայի վրայ մետաք-
սեայ կապույտ գօտի։ Ընդհանրապէս հազնուած է
թիւթէ և հասարակ, բայց մեծ ճաշակով։ Գործ է
ածում բուխարու սեւ մորթէ գդակ, ծայրը վերք
ինչ ներս ծալած, և մետաքսեայ կապույտ ծախ-
կախուսն թաշկենակ։ Շարժուածքը և խօսակցու-
թեան ձևերը ամենապղնձ։

ՍԱԼՕՍԷ, 35 տարեկան փառահեղ կին սև մագերով։
Առաջի արարուածում՝ երկու ձեռք եւրոպական
մօդայի հագուստ։ մինը՝ սկզբում, ամենօրեայ,
իսկ միւսը՝ Մարմարովին ընդունելիս, ընտիր։ Երկ-
րորդ արարուածում՝ բուն վրաց շքեղ հագուստ
գօշ ու գօտիով, գլխի սպիտակ փաթաթանով և
քաթիւրայով, օրը զարդարուած է ոսկէ կոճակ-
ներով և մարգարտէ լայն բավթայով։ Ձեռնոց-
ներ և զունաւոր փոքրիկ հովանոց։ Երրորդ ար-
արուածում՝ դարձեալ վրաց ամենաշքեղ մի ու-
րիշ հագուստ նոյնպէս գօշ ու գօտիով, բայց ա-
ռանց քաթիւրայի։ Գլուխը նոյն իսկ առաջին ա-
րարուածից միշտ զարդարուած է վրացեակ՝ գա-
նազան չիքիւաներով և ոսկէկար ճակատի աղլուս-
ներով։ Գործ է ածում թանկագին ակնեղէններ և
ոսկէ ժամացոյց ոսկէ շղթայով։ Շարժուածքը գո-

ւորապէս խօսակցութեան ձևերը փոքրէ։ Առհաս-
արակ մեծ կարծիք ունի իր վրայ։ Բայց ինչ
-ժա գրկայից խոսմանովն աշխարհ, մայրաքաղաք

ՆԱՏՕ, 18 տարեկան, շատ գեղեցիկ, բայց թեթևո-
ւակ լիկ (օրերով)։ Երեք ձեռք եւրոպական մօդայի
է ճոշքեղ հագուստներ։ Թիւթ՝ առաջին արարուածի
մօդով, գլխարկով, քօղով, ձեռնոցներով, վե-
րարկուով և փոքրիկ հովանոցով։ միւսը՝ նոյն ա-
րարուածի վերջում, ինչպէս յիշուած է իր տեղը.
քիւրակ երրորդ՝ վերջին արարուածում, սպիտակ
ցգձ հողմահարով։ Գլուխը բաց քամիշտ եւրոպական
ձևով է զարդարուած։ Խօսակցութիւնը արագ և
կրակոտ, շարժուածքը կենդանի և անսով մայր

ԽԱԽՕ, 65 տարեկան այլի կին։ Վրաց հագուստ, գլուխը
վրացեակ ծածկուած հասարակ չիքիւրայով և մուգ-
շալամբարէ ճակատի աղլուսով, առանց բորոցի։
Մուգ-կապույտ գօշ սև թաւիշէ ժանդախով բոլո-
րած և մեծ փերուզէ բորոցով ամրացրած։ Մե-
տաքսեայ սև դէրիայ, քերմանէ սև շալ և նոյն
շալից գօտի։ Սկզբում՝ սպիտակ քաթիւրայ և
մետաքսեայ սև կապուստառ գլխի-փաթաթան։
Խօսակցութիւնը և շարժուածքը ծանր։ Ամենա-
պատկառելի անձն։

ԳԵՎՕ, 45 տարեկան, հաճելի դէմքով և սպիտակա-
խառն սև մագերով։ Երեսը ածելած, բեխերը
միջակ։ Տեղական համեստ հագուստ՝ սև մահրաբե
կարայ և անդրավարտիք, մուգ-կապույտ մետաք-
սեայ արևալուսն, մուգ-մանիշակագոյն մետաք-
սեայ գօտի և բուխարու սև մորթէ գդակ։ Խօսակ-
ցութիւնը և շարժուածքը ծանր։

ԱԼԷԲՍԱՆԴՐ, 30 տարեկան, գեղեցիկ կազմուածքով,

Հաճելի դէմքով, սե մագերով և կարճ մօրու-
քով, բայց կգահը անելած: Հագուստը բոլորովին
եւրոպական, միշտ ձեռնոցներով: զխարկը սե-
լինը: Երբորդ արարուածում մուգ-կանաչ (մա-
հուր հուզէ պաշտօնական ֆրակ (վիցմունդեր) սե թա-
յծաւելի օձիքով և ոսկէզօծ կոճակներով: Գործ է
անում պէսնէ: Շարժուածքը և խօսակցութեան
ձևերը անձնագով (ֆիա):

ՓԱՐՍԻԳ, 55 տարեկան միջին հասակով և տգեղ
մաշկով հաստափոր մարդ: Մագերը սե, յօնքերը
հաստ, բեխերը կարճ, երեսը անելած: Եւրոպա-
կան հասարակ, անձաշակ հագուստ՝ սե մահուդէ
լայն սերթով, երկար ժիւտ և փոքր ինչ լայն
անդրավարտի: փողպատը սե մետաքսէ թաշկի-
նակից: Կուրծքին արծաթէ ժամացոյց սե ժա-
մբուպէնով: Դիւարկը փոքրիկ սե ֆուրաժկայ:
Շարժուածքը և խօսակցութեան ձևերը ամենա-

հասարակ: Հագուստը բոլորովին վրացական: Ընդհանրա-
պէս հագուստը է հասարակ և անձաշակ: Շար-
ժուածքը և խօսակցութեան ձևերը գոհնիկ:

ԳԻԺ-ՄՕԶԻ, 30 տարեկան, սե մագերով գեղեցիկ երե-
ւոյնստարդ բեխերը փոքրիկ, երեսը անելած, աջ
թիւնը սե նիւ: Տեղական համեստ, բայց ճաշակով
հագուստ՝ սե մահուդէ կուրծքը բաց կարայ, նոյն
մահուդից լայն անդրավարտիք, սպիտակ չթէ
կոշիկ արխալուխ, մէջքին արխալուխ վրայ արծաթէ

նեղ քամար, կուրծքին ժամացոյցի հասարակ
կարճ շլթայ, և գլխին սե փոքրիկ ֆուրաժկայ:
Գործ է անում մետաքսեայ դեղին ծաղկախառն
թաշկինակ, որը սկզբում գցած ունի պարանոցին,
ծայրերը կուրծքի կողմից քամարի վրայ ամրաց-
րած: Շարժուածքը կենդանի, խօսակցութիւնը
կրակոտ:

ՄԻՆՕ, 16 տարեկան, կարմիր երեսուն, սե մագերով
պատանի: Սե սերթով, դեղին չթէ արխալուխ,
կաշուէ սե նեղ քամար, շատ նեղ ու կարճ գու-
նաւոր անդրավարտիք և փոքրիկ սե ֆուրաժկայ:

ԳԱՐԶՕ, 25 տարեկան, սե մագերով, փոքրիկ բեխե-
րով և խորամանկ դէմքով երեսասարդ: Տեղա-
կան հագուստ՝ մահուդէ կուրծքը բաց սե կարայ,
մետաքսեայ արինագոյն արխալուխ, կուրծքը
ոսկեթել ժապաւենով բոլորած, մոխրագոյն մա-
հուդէ անդրավարտիք, արծաթէ նեղ քամար ար-
խալուխի վրայից, կուրծքին ժամացոյցի ոսկէ շլթ-
թայ և ձեռքին փոքրիկ սե ֆուրաժկայ:

ՄԱՐԹԱՅ, 50 տարեկան, կարմիր ու լիքը երեսով, սե
մագերով հաստափոր կին: Բոլորովին վրաց հա-
գուստ՝ մետաքսեայ մուգ-միւսկաղոյն դէրեայ և
սե, բայց ծախկախառն, լայն ժապաւենից դօշ
ու գօղիկ:

ՓՕՓՕ, 30 տարեկան, գեղեցիկ կրակոտ կին, վրաց
շքեղ հագուստով: Երգում է հիանալի:

ՆԻՆՕ, 35 տարեկան, նիհար կին, վրաց նոյնպէս շքեղ
հագուստով:

ԲԱԶՄԱԹԻԻ ԿԱՆԱՅԲ (մօտաւորապէս քսան հօգե), զա-
նազան հանաքի, բոլորն էլ վրաց չքեղ հագուս-
տներով: միմեք յանգամանս նստաւ ի հոգի
միջոմարայս վնո ճաքք նստցան զոյ, յամիկէտն
ՕՐԻՈՒՐՆԵՐ, եւրոպական հագուստով, երկուսն է-
րեք հօգե: յմարմնի զգծաւոցսմ: ճաղ
նայալ

ՍՈՒԳԵՐՆԵՐ - ՊՐԻՍՏԱՎ, եւրոպական հագուստով և սաշ-
տանական շլիճայով: մայկնայս 01: ՕՐԻՈՒՐ
միջոմարայս ի 61: միմեք, յնո 61: ճա 45: յմարմնի
ԳՐԱԳԻՐ, եւրոպական հագուստով: իմ մա ինչայի
նայալ: մա իմիկնայս միջոմարայս զաւսմ
ՊԱՐՏԱՆԵՐԵՐ և ՎԿԱՆԵՐ, (մօտաւորապէս հինգ հօգե),
տեղական և եւրոպական հագուստով:

ԾԱՌԱՆԵՐ, Փրակով և ավանակ ձեւնոցներով:
զգծայով, միջոմարայս միջոմարայս յանգամանս
ան միջոմարայս, ճաղայով իմիկնայս իմիկնայս
զա զանազ իմ իմիկնայս, զմիջոմարայս իմիկնայս
բոյ իմիկնայս միջոմարայս, իմիկնայս իմիկնայս
նայալ: մա իմիկնայս միջոմարայս իմիկնայս

մա, իմիկնայս զգի: մա իմիկնայս, մայկնայս 01: ՕՐԻՈՒՐ
նայալ: զալի միջոմարայս, միջոմարայս իմիկնայս
մա իմիկնայս միջոմարայս: իմիկնայս յանգամանս
բոյ իմիկնայս միջոմարայս, մայկնայս իմիկնայս
նայալ: մա իմիկնայս միջոմարայս իմիկնայս

նայալ, միջոմարայս իմիկնայս, մայկնայս 01: ՕՐԻՈՒՐ
նայալ: մա իմիկնայս միջոմարայս իմիկնայս

նայալ: մա իմիկնայս միջոմարայս, մայկնայս 01: ՕՐԻՈՒՐ
նայալ: մա իմիկնայս միջոմարայս իմիկնայս

ՄԱՐՈՒՄ ԱՌԱՋԻՆ

Քաւարնին հարուստ սենեակ թանկագին կահ կարտախրով: Խոր-
քունը՝ մէջ տեղ բացուած լայն դռներ եւ նրա յետեից նախա-
սենեակ, իսկ դէպի ծախ պատուհան, որտեղից երևում է պար-
տէզ: Աջ կողմը դիվան փոքրիկ սեղանով, ծախ *): զորով, թէ-
չայով եւ մուծաքաներով զարդարուած տախտ: Կողմնակի դռներ:

ՏԵՍԻԼ ԱՌԱՋԻՆ

ՍԱԼՕՄԵ, ԽԱԽՈ

ՍԱԼՕՄԵ, ԲԷՏԻ ԽԱՐԱՆԸ:

Համեցէք, Համեցէք... ալ, Տէրը բարի տալ քիզ,
բատօնօ ջան, ջափա քաշեցիր:

ԽԱԽՈ, 'ղաւթայով. **) Գաւին է նախասենեակի ուղ կողմէ:
ալիքարի լուս ձիզ: (Առաջ գաւով և 'ղաւթայով լէր առ-
նէլով:) Ի՛նչ իս լայ հարա ապսպրի:

ՄԱՐՈՒՄ 'Ղաւթայի Բէ՛ ծայրը ապին է Սալօմէին:

*) Աջ, չախ, պէտք է ընդունել հանդիսականներէ զերեկ
նայելով:

**) Ղ տառը մակակտով նշանակած (Ղ) պէտք է արտա-
սանել որպէս Թուրքաց Չ կամ Վրացաց Չ:

ՍԱԼՕՄԷ, 'շաբաթ 34-ԷՆՈՒՆ

Իհ, բառօնօ ջան, հէստիկ իմ, հէստիկ իմ, վուր
դանակ խփին սրտումս մէ պրօտ արօւն չի կաթի:

Խօսելով ծաղ-Տ էն 'շաւիբա՞ն :

፲፱፻፲፱

Ի՞նչ է, չէ՞ ըլլում:

ՍԱԼՅՄԷ

Աբա վուր՝ ղանց կու՛լի, բատօնօ ջան, նրանք ութ
հարուր թումնի վրայ՝ ղալիմ կանգնած ին, ու Օսէփն
էն՝ ղաղա չէ տալի. իսօմ կու ճանչնաս ինչ մկրատն է:

፲፱፻፲፱

Նա էլ ուղնավոր է, քն:

ՍԱԼՕՄԷ

Ախար, Աստուծ կու վիկալնէ, բառօնօ ջան, վուր
մէ էրկու հարուր թուամի խաթիր էս հանգի բանը
մօշա բլի, էն հանգի տղէն ձեռնեներեմէս գնալ,
էն չնի ու փառքի տէրը:

101, 100

Էտենց իր ասածութիւնն էլ ինչ է, քան:

ՍԱԼՕՄԷ

Աբա, բատօնօ ջան, հէնց էտու համա ջափա
տփի քիզ, վուր մէ Օսէփի հիզ խօխս, էգէրա բան
հասկացնիլ տաս, հէնց քու Սիսօն պրծնի ամէն
ցաւեմէն :

፲፱፻፲፱

Կու խօսիմ, կու խօսիմ, բաս խօմ էտէնց չ'ինք
թողնի, վուրթի: (Ծաւած շաւիթան Դնէշով Կաթուի Քե-
շայի Կառի և վրոն Կոռէշով): Վի՛հ, գէնացվա, էս քու՛նի
քարիւրը խօ վուտնիրս կոտորտից:

3

Այ, Տէրը բարի տալ քիզ, բառօնօ, Կամարդա-
տարն ըլի քու վուրթկերանց Համա բարեխօս,
վունցոր Հիմի դուն բարի իս խօսուամ իմ նուտօի
Համա :

Նաածոն կի իմը վուրթի չէ, թէ ի նչ է, վէնացվուէ
նրաւ պէտլաւծ ջանին . ուր է, տանը չէ : դի գգայ
ԳԳԳ ԳԳԳ ԳԳ ԳԳԳ Գ ԳԱԼՍԽԵ ԳԳԳԳԳ ԳԳԳԳԳԳ ԳԳԳ

Վունց չէ, շուր է հաքնդւմ... Աբա դուն գի-
գիս, բառօնօ ջան, վունցոր կու խօսիս. էգէբա
գլուխ բերիս էս բանը, էսօր էւէտ կտրական ջու-
ղաբ ին ուզում, առուտեան վաղ վաղ էտտի էր էն
տղի քուրը, յօրէս էլի գու քայ:

Էս սառթիս, էս սառթիս, վուրթի, դուն դըն-
ջացի. ուր է Օսէփը, վուրթէնն է :

Բան ունէ, յօրէս զուս զու քալ։ Կանգնիլ է թէ
քալիկըցու պիտի տամ, կ'օսէ։

1000

Հա, ինչ է, վուրթի, լաւ քախկըցին ուփրօ լաւ
չէ, վուր ջիբումը փուղիորը չրխչրխկում րի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՆԿԱԿԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐԱԼ ԲԱՆԿ

Աբա էտ խօսկ է, վուր դունիս ասում, բասօնօ
Ջան. վուր քախկըցին գու քալ Մարմարինց Ալէք-
սանդրի Հիդ. քախկըցերու հատն ու կոռւրն է,
նրա մարիփաթն ածէ մենակ տասը քախկըցի: Էն
օրն էլի էստի էր վիզխոով, խիլքիս ծէրը գնաց,

բու արիւր, նրա արարմունքի վրայ. ինքն էլ խօսմ
ջահիլ, սիրուն, ուսում առած, լաւ տիղ, լաւ տօն-
լուդ որ օրն օրվան վրայ խիստ առաջ կ'էհայ, կ'օսէ,
կուլի վերջը գուբէրնատօր էլ գառնայ, կ'օսէ:
ԽԱԽԹ

Դիփ լաւ, Սալօմէ ջան, ամա վուր բանը գլուխ
չը գայ, չարէն ինչէ՞. վուրն էլ պիտի ազամարթուն
լսիք, իր օրումը քախցած չին մնայ, անկարիք կու
անց կացնին իրանց օրը: Ի՞նչ է, բան իք շինի ձիդ
համա՝ չինովնիկ, չինովնիկ:

ՍԱԼՕՄԷ

Լաւ իմ ասում, բատօնօ ջան, ամա նոյտօն քախ-
կըցի չէ ուզում, գլուխը մահու է տալի. ուր է եր-
նէկ չի բլի ուզէ, վուր գլխամեռ չի դրախանայ.
ամա քանդվի հիմիկվան ժամանակը. էս դուս էկաւ
գրանց ուսումեմէն, էլ հօրն ու մօրը չ'ին լսում:
ԽԱԽԹ

Հէի՛ գիդի աշխարք, յայ թէ փոխվեցար. Գուռն
ու քարափը էլի էնդունք է ու մարթիքը ուրիշ
դառան: Ի՞նչ իմացայ, Սալօմէ, Լէպրօինք էլ չալեշ
ին գալի, կ'օսէ, զո՛ւրթ է...

ՍԱԼՕՄԷ

Բաս, բատօնօ ջան, չարէչար մօցիքլեր է, վուր
բանում է նրանց տանեմէն... Աբա Աստուծ կու
վիկալնէ, վուր էն հանգի տղէն նրանց փեսայ գառ-
նայ ու իմ ախչիկը մնայ, կուպէծի կնիկ շինիմ:

ԽԱԽԹ

Նրանք էլ վուր մարթ դառան... Լէպրօինց
Փասօն... Փառք քիդ, Աստուծ, փառք, էս էլ հալ-

բաթ ժամանակի հիդ է գալի: Երեդ չ'էր մէկէլ օրը
բազասխանումը աշկերտ էր, հէնց գիդիմ աչքիս առ-
չիւր կանգնած է. կանոնչ կամլօտէ կարէն հաքին,
նիդ սօսանի գօդիկը, ախալուխի արմունդնիրը դուս
թափած, լափչքնիրը չուրս տիղ կարկտնած, շալակը
շալկին կու բարցէին վրէն խղճինը. քանի ջեր է
թոփերով չ'թիր դիվիր բերի միր տուն գազը ձե-
ռին ու գրօշներով շագիրդանա տարի միգմէն...
Վայցէն, հիմի մարթ է դառի. գլխումը փանփելով
տաքը ջեր չիդ ու չիդ կու զրգէինք: Ամա սուտ
կու խօսէր, սուտ կու խօսէր, Սալօմէ, վուր Տէրը
թափէ ու Աստուծ ազատէ: Ի՞նչ անիս հալալու-
թինը քաղցած սպանում է մարթու:
ՍԱԼՕՄԷ

Հէնց էդ Փասօն է, բատօնօ, վուր հիմի Վասիլ
Մաթվէիչ ին անում գիփունքը:
ԽԱԽԹ

Նրա մամա Մաթուին էլ վուր Մաթվէիչ ին
շինի, ով դիմնայ նրանցը: Փինաչի Մաթուը, քանի
ջեր է իմ քօշիրը կարկտնի. դուքանը նորաչնի թա-
ղումն ունէր: Տէր Աստուծ, դիփ տալն ու վրէն էլաւ
աշխարքը:

առաջագոյն ձեռագիր (27) ճանաչմանը խոսքովանից ցուցում է
այդ զինանի ինչ ձեռագիրաւորաց աշխատի, ուրտիլ ինչ մ ինչ ինչ
այն ան ինչպիսի, լուսով ընդունալու ձեռագիրի նախ ձեռագիրի
մէջ նշանակումն մ սմբ ընդունալ մ, ինչ ասել, մէջ առնել, ձեռն ինչ առ
ձեռագիրի մասի 0038

ՏԵՍԻԼ Բ

ՆՐԱՆՔ, ՆԱՏՕ

ՆԱՏՕ,

Մամաշա... Մամիդա ջան, էստի իս:

Փախուցում է եւ համբարում հրժարվում:

ԽԱԽՕ

Մեռնի մամիդէն պետւած ջանիդ: (Համբարում է):
Ինչ թլթլալի իս, քօծ, թօթլօ ձու իս. էս ուր իս
հագրիզում, քն, իմ գալը գուր չ'էկաւ:

ՆԱՏՕ

Էտ ինչ իս ասում, մամիդա ջան, էս սաաթիս
գու քամ, փողոցն իմ գնում. մէ էրկու իմքին պիտի
առնին: (Դուռնում է Դեղի Սալօնէն:)

Մամաշա ջան... ԽԱԽՕ, ԽԱԽՕ:

ԽԱԽՕ, ԽԱԽՕ:

Աքա սուտ իս չէ ասում սրա մամէն: (Բարջ:)
(Եւ *) գնամ մէ էրէխանցը տեսնիմ: (Ուղում է Դեղ
ինչ:)

Մէ անրի, ալլաջիջի, ձեռդ իս տու, ծնգնիրս
չէ գալի:

Նապոն Բարջույնդ:

*) Ե տաւը մահակէտով նշանակած (Դ) պէտք է արտասա-
նել իսկ և իսկ այնպէս, ինչպէս արտասանուած է յի վանկը բա-
ւի միջում կամ վերջում ձայնաւորից յետոյ, օրինակ՝ մա յիս,
Գա յի անէ, Էրկնա յի, Եսա յի, և այլն: Տես և ծանօթութիւն
ՊէՊՕ կօմիդիայում:

ՍԱԼՕՄԷ, օգնելով:

(Եւ էլ օտկիմ, բառօնօ ջան:

ԽԱԽՕ, Դեղ Կնալով:

Ապրիք, վուրթիք, իմ տարսը դառնաք: (Նապոն:)
Մեռնիմ քու պետւած ջանին, մէ քու թագն ու
պսակին արժանի անէ ինձ Աստուծ:

ՍԱԼՕՄԷ

Աստուծ լսէ քիզ, բառօնօ ջան:

ԽԱԽՕ

Կու'լի, կու'լի, վուրթի: (Դնալիս, Դեղի ժողովարար:)
Ի՜հ, Աստուծ, Աստուծ, պառվեցայ:

Դուրս է գնում յոյն:

ՏԵՍԻԼ Գ

ՍԱԼՕՄԷ, ՆԱՏՕ

ՆԱՏՕ

Մի ուշացնի է, մամաշա:

ՍԱԼՕՄԷ

Եդ զաղամին մէտի վուր չ'ըլի, ինչ է, քն:

ՆԱՏՕ

Գէթա՛ղվա, մամաշա ջան, հարկաւոր է:

ՍԱԼՕՄԷ, չէտը Գրդմիւր Դնելով:

Գիմէն իս չիմ պրծնի ու: (Հանում է բառի և փող
արձակելով) Ընհա...

ՆԱՏՕ, չէտը Կնալով Դեղի բառի:

Ա՜յ, մամաշա:

ՍԱԼՈՄԷ

Մուլափ, քան: (Հանելուկողը և պատու Նաթան:) Բռնէ, բու մամիմէն չիմ պրծնի:

ՆԱՏՕ

Վուր հարկաւոր է, վան, ես ինչ անիմ:

ՍԱԼՈՄԷ

Հարկաւոր է, հարկաւոր, էլ վերջ կի չը կայ ու: (Նաթան գլխաւորը աշխարհ:) Ես ինչ հանգն իս ծածկի. ծաղկներուն էլ մտիկ, մեկը վուրթէնն է, մեկէլը վուրթէնը:

Ուշուր է:

ՆԱՏՕ

Դիփ մեկ է, մամաշա:

ՍԱԼՈՄԷ

Ուցնավուր իս, քան: (Բռն աշխարհ:) Վուալն էսէնց. ջանա գնաց բու դրստելմէն:

ՆԱՏՕ

Խիստ իս սիրունացնում, մամաշա:

ՍԱԼՈՄԷ

Սիրունացնիմ, չը սիրունացնիմ, վերջը կուպծի կնիկ պիտի դառնաս:

ՆԱՏՕ

Դիանի, դիանի, բաս ինչ իմ արի:

ՍԱԼՈՄԷ

Քու մամէն դիփ քիզ է հարցնում, դանա չ'իմ գիդի:

ՆԱՏՕ

Բաս ումը կու հարցնէ:

ՍԱԼՈՄԷ

Դուն էտէնց ասա ու, նա մկրատի պէս կանգնած է, վուր քախկըցու պիտի տամ, կ'օսէ:

ՆԱՏՕ

Վոնց չէ: ասմը անաւն է, ասմը անաւն է:

ՍԱԼՈՄԷ

Աստուծ գիդենայ:

ՆԱՏՕ

Ղուրթ իս ասում, մամաշա:

ՍԱԼՈՄԷ

Բու արիւր, էսօր էլ էտ էինք խօսում:

ՆԱՏՕ

Իժում վճռած բան է:

ՍԱԼՈՄԷ

Ուրիշ, ճար վուր չը կայ, ինչ անիմ ես, էն ղաղափուր չը կայ:

ՆԱՏՕ

Ետ է, կուպէծի կնիկ չինեցէք ինձ, վուր դիփունքը վրէս ծիծաղին. (Լայն աշխարհ:) Վուր դիփունքը մասխարա գցին ինձ. էլ էտու համա էսէնց ինչի էիք մինձացնում ինձ: Նրա համա սորվեցայ ռսեվարը, ֆրանցուցեվարը, ֆորտօպիանը. ինչ կ'օնէ նա ֆորտօպիան, նրան բուրի քիւէք է հարկաւոր. ինչ կ'օնէ նա ֆրանցուցեվարը, վոնց պիտի խօսի հիդա՝ մօյա պաշօլ, ակօյա վիդալ:

ՍԱԼՈՄԷ

Ի՜նչ, լաւ է դուն էլ, թավափիան:

ՆԱՏՕ, լայն աշխարհ:

Ձիւրի, մամաշա, չէ, չ'իմ կանա, ես քախ-

կըցի չիմ կանա ուզի, չիմ ուզի, ջուրը կու ննգ-
նիմ ու չիմ ուզի, գլուխս կու սպանիմ ու չիմ
ուզի: (Լայ է լինում, Բոլոր զերադարչումս է Սուրբին:)
Բռնէ, էլ ինչ հարկաւոր է ինձ, էլ ուր գնամ,
ինչի համա գնամ, ում համա գնամ:

Վերադառնաւ և հովանին վայր է լռութեամբ, նրա-
մէք էր ինչի վերայ և հեղինակ լռութեամբ:

ՍԱԼՈՄԷ

Ախ, Աստուծ, Աստուծ, էս ինչ պատիժ է: Վոր
մէ կրակին դիմնամ էս: (Նախաին:) Սո՛ւ, լաւ է,
բէհայա:

ՆԱՏՈ

Եսօրութին էիք մինչևացնում ինձ, ձեր ամազն
ու աշխատանքն էստու համա էր: (Լայ է լինում:)
Նա պիտի ինձ բուլվարի վրայ ման ածի, նա պի-
տի ինձ կռուծօկը տանի, նրա հիդ պիտի գնամ
տէնտը: (Լայ է լինում:) Հը, հը, հը...

ՍԱԼՈՄԷ

Վաւ է, լաւ, սիրտդ անմիդ մի շուռ բերի:
ՆԱՏՈ, յանկարծ վեր է լաւում տեղից և վաւում է
Սուրբին:
Գէթաղվա, մամաշա, գէնացվալէ, մամաշա ջան,
ազատէ ինձ:

ՍԱԼՈՄԷ

Մամաշի գլուխը մեռել էր ու էս օրը չէր ննգի, հա:

ՆԱՏՈ

Գէնացվալէ, մամաշա, ազատէ, թէ չէ, ճէրբ
կու ննգնիմ, Աստուծ, գիդենայ:

Վաւ, ում, ամալ նիջ, էլ աշխատեալ լինում է:

ՍԱԼՈՄԷ, ՍԱԼՈՄԷ յայնդ:

Ճէրբ ինչի հիմնական ժամանակը հը համ
(Երբեք չգիտեմ զոտ): ամաշա Սուրբին, Բոլոր հը:

ՆԱՏՈ

Գ'ուզիս քու օրումը մարթու միջտան ինձ, մա-
մաշա ջան. գ'ուզիս տանը քո ծուծինակ՝ օնիմադիփ
ու էս վայրը մօշմարտի գէթաղվա, մամաշա ջան:

ՍԱԼՈՄԷ

Մօշմարտ է, մօշմարտ, գլուխը գիդ:

ՆԱՏՈ

Հմի գէնացվալէ, մամաշա ջան. ծափոս, ծափոս

ՍԱԼՈՄԷ

: խնո մալ

Աստուծ էլի, քան:

ՆԱՏՈ

Ղուրթ, մամաշա ջան, մաշա, զգա ուտը

ՍԱԼՈՄԷ

Գու արիւն իմ ասում: տանան, սիմաաս սի

ՆԱՏՈ, համբարեալ Սուրբին:

Ախ, մամաշա ջան:

ՍԱԼՈՄԷ

Պրծայ քիմէն, լացի գուդա իս դրուտ, կինա-
ղամ ինձ էլ լացըցրիր:

ՆԱՏՈ, ծիծաղում է:

Վաւ, զգա զգա, զգա զգա, զգա զգա, զգա զգա

Նիմը ապր սիմա, ծիծաղում է, զգա զգա զգա զգա

Նիմը ծիծաղի: մաւ, միջմաւտաւ զգա զգա զգա

ՆԱՏՈ, երբ ծիծաղում է անալ զոտաւ

Հա, հա, հա... վախեցայ, վա:

UNIVERSITY

Եստ քարափշուտեն իս (Փշըն Նաթոն չեալը րեն-
լով) Բռնի, էլ մի ուշանա : (Նաթոն Տաղերը ուշշելով) :
Միշտ մօշէն մէջը դրիք :

-ուն, նմի նի80, աղաղակելով հարցեալից: սիրտո՞ր
 ժլիկանէ՞ք լաւ, նմամաշա : մատ սիրտո՞ք . մաջ աշան
 : մաջ աշանան . սիւկերքնո՞ւ էս հոլունն և զերարիւնն : և

ՍԱԼՕՄԷ

Ա. Զքիրդի լիաւսրփէ, ամուծէ: Զ ճարտար արտ.

ALSO

Սրբաժ է, սրբաժ. Կիմ աչքերի ու խոթանով ինչ
բան ունէ:

0-7-5 45m:

UNION

Զուստ արի, չ'ուշանասնոջ աջանան, Եկան.

4650

Էս սաաթիս, մամաշու : ջանաս նդ միմիզա առ
 Բարբէն էր գործը նախահետեւին ոջ իողմէ :

Am 9. August 1871, 11

SEVTL 7

Մեծի թանգարանի Գրադարանի հավաքածու

ՍԱԼՕՄԷ, ԲԵՐԿՈՎՈՅԻ 13 ՀԱՅԻ ՆԱԽԵ

13 2-10-1905 02115

Ձէ, ուրիշ ճար չը կայ, վուհցոր ըլի պիտի գլուխ
բերիմ էս բանը, թէգուզ գլուխս զրաւ դնիմ...
Ո՛վ քախցր Աստուծաձին, Դուհն բարեխօս ըլիս իմ
Նատօթի Համա՛ն։

تبرکات، تبرکات، تبرکات . . . تبرکات، تبرکات، تبرکات

Stuhl

. Երեսն ամ անկ, ամ Եւրոպա չմկ, անց : դէ ասլ ում
 մէ լառ արկէք. **ՄԱԼՕՄԻ, ՕՍԷՓ** Կոչոյք եղ ձեկմի
 չմկ Եւրոպի առ իճղա զմազ իօտամ սէ լն, ասս

Յս նատոն ռւր գնալ: 110

201.000

Էստի, գէմուղէմը, մազազիէն. ինչոր նօտ է ու-
ղիւմ ալ՝ նախանձ, մի նախաւ չմի դռնի դասմ

OUT

Հէյդեդի ժամանակ, արեւում որա քիչս ախչիկը
Հիմի մեր քախկըցունը կնգութին անրա :

[illegible]

ՍԱԼՕՄԵ, Տեղեւորացի:

Ես էլ ետ իմ ասում, Օսեփ ջան, (Զեյնալի Զեյնալի) ախարամիսկը չէ՛ր, 1900, 1900

00154 4310 31.10.1911

Ես ուփրօ միտակ իմ, ~~սովէ~~ ինձ ինչ տալի:

ՅԵՄԱՆԱՆԵՂ ԵՂԷ ՍԱԼՈՄԵՆ ԺԱՌՈՐ ԴԵՂԵՐ ԼԷ
ԲԱՍՈՔԱԽԻԼԸՂՈՒ ԿԵՆԻԼ ԶԵՆԻՆՔ ԴԵՂԻ՜

ՊԱՓ ղի Եղան . Է, ղյար Է
Ի՞նչ է, քախկըցին, փխ մարթ է հա, նա փխ

ՍԱԼՕՄԷ, փախչող Օւեֆի:

Աբա էտ վճուցի իս ասում, Յոնիք ջան, ամա ա-
խար Նատուն միկի է. ո՞ւր է, էրնեկ չ'էր ըլի ինձ-

Գործ միմեզ ունի ռախմի զգիմեզի:

ՍԱՆՔ, Ժողովուրդը և
Մէ խեղով պատուել է Էնչախը կու'լեր,

[illegible]

Էտ լաւ էր, քան, ինչ ուզում իս, ինչ իս ասում.
Խի՛խճ իմ գլուխ : Ասա՛, ասա՛, ինչ քէփդ տայ էն
ասա, մէ էս Նատտի բանը պրծի ու իժում ինչ
գ'ուզիս : ասա :

ՍՍԷՔ քան զՍոսան՝ և զ

ՏՕ, թէ պրծայ, ուրիշ ինչ իս ուզում:

PUBLISHED BY THE

Ախար, վուր ինչ ուզում ին, թամամ չ'իս տալի:

ΟΥΙΦ

Աճեր՝ զանց տամ, փութ ետ՝ զադա չ'ունիմ :

ԱՐԼՈՄԷ, փախչող լուսինը։

Գէթա՛ղվա, Օսէփ ջան :

СЛУЖБА

Ձիւն կանաչ, չէ: Գլխով, նուստս նկատելի է:

ՍԱԼՕՄԷ, ասելի ասելի (3:11)

Գէնացիայէ, Օսէփ ջան:

ՕՍԷՓ

Ա. Կնիկ, դուն հա ու չէ չ'իս իմանում, թէ
 ինչ է: Նս քիչ մէ խօսկով ասում իմ, վուր մէջկս
 չէ գալի, չէ. մարթ իր լհէբի գօրա կու ձքէ վուտը
 թէ չէ. ունիմ ու չ'իմ տալի, խնամհում իմ, էն էլ
 իմ վուրթու համա:

1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 25

Ունիլ, չոճնիլն ո՛վ է հարցնում: Էն հանգի
տղայ՝ ըլի նշնելու ու գլուխս գրաւ չ'իմ գնի: Ու-
րիշները խիստ շատ ունին վուր տալիս ին. բա-
նրանք գժվիլ ին: ԳԵՂՈՒՄ, ԳԵՂՈՒՄ

0544

\$100

Տօ, եգէրա գողնովի փուղ ունին տալիս ին, քիզ
ի՞նչ դաւի: Անկճիզ բամբակը, հանէ, ասում իմ
չ'ունիմ չէ, չէ, չէ ու չէ: Էսօր եքուց մէ բանի
իմ մնում, թէ գլուխ չ'եկաւ: Հոքով մարմնով
բաթմիշ էլալ, դուն կի էստի հոքէհանի պէս կան-
գնիլ իօ գլխիս ու էլ ինձ չ'իս հարցնում:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՞նչ իս չարանում, քան, մարիթ չը կանենալ քի մօդ բերան բաց աւիի:

[illegible]

ΟΥΛΦ

Զարանուով իմ, սո, դուք հրեշտակ կու գովեց-
նիք, չէ թէ աստմորթու:

ՍԱԼՕՄԷ, ԿԶԱՌՏԲԵԼՈՂ:

Լաւ է, խաչը գիդենայ, ինչ սրտացաւութենով
բան ըլիմ ասոււմ միր սխալայ Համա, դուն կի է-
տենց վրէս չարանա... Հէր իս, միժամ ինչ չը
կամ, չ'իս փիքը անի քու սխալայ Համա :

ΘΥΓ

Փիքը չէ, աս անաստուձ, վուր էրիք չուրս տղերանց
անուժ տվի, հագիր աղանջաքով ուզում էի՛ն, ջէհէլ,
ջնուքով, աշխատող ու իմ բար մարթիք. ամա ձիր
օխտեմէն սվ գու քայ. առանց այլի վայլի չինօվնիկ
պիտի ըլի, կ'օսէ: Քու սիրտը քու ախչկայ համա
կի չէ ցաւում, փառասիրութենի համա է ցաւում:

UU,LOU:

Աբա ինչ խօսիմ քի մօդ, նրանք մեր լալիդ ին,
 ով ին նրանք, ում վաւրթիք ին:

ՕՍԷՓ, ներշնչություն

Կնգդերանց ձեռնեմէն Աստուծ ազատէ: Ախար ա-
սած է, վուր մէ կնիկարմատ էրկու (տղամարթու
կու ախտէ, ես կի մենակ էրկուսիդ ճանգն իմ
ննգի: Վուր զանց վուրդի լուս ննգաւ էն անիծածը:
Էս դուս եկաւ էլի նրա վիզիտներեմէն... Մէ տէր
Հարցնող ըլի, թէ նա ո՞վ, մինք ո՞վ. (Սալոմէն):
ախպէր չէ քունն ու բիծու տղայ. ինչ բան ունէ,
ինչ, վուր վիզիտներ է ման գալի էստի. ջեր ուտտու
երիք ջեր է էլի... Էլ նրա հուտը չ'ըլի էստի:

ԽԱԽՈ

Հանգստացի, վուրթի, ինչ իս չորանուծ:

ՕՍԷՓ

Է՛հ, մամիդա, դուն էլ չ'իս դա, չ'իս դա, ու
Հէնց էսոր վուրդի եկար:

ԽԱԽՈ

Թէ իմ գալու վրայ խիստ իս նիղանում, վուրթի,
ձիր սարգփումը լաւ սառը ջուր կայ:

ՕՍԷՓ

Տօ, ախար մարթ իմ, գլխիս գգակ ունիմ, ա-
սում իմ վուր չ'իմ կանա, չ'իք աւտում:

ԽԱԽՈ

Աւտում ինք, աւտում, վուրթի, ամա միր ա-
սիլն էն է, վուր ախպիս բաժինքը ուրիշ բան է,
չ'իս գիդի վուր ուրիշ բան է: Տուն առնիլ խօ չէ,
վուր մարթ իր ջիբին մտիկ անէ: Էս բանումը,
վուրթի, մարթ էլ վունց ջիբին պիտի հարցնի,
վունց զանգկին: Քարքանջէլա Եագորին խօ կու
ճանչնէիր, վիրջի տները ախպիս բաժինքի համա

ճախից ու իժում ախպիս զադօ ապրեցաւ. վուր
մեռաւ թաղմէլա չ'ունէր, Աստուծ գիդենայ, խօ
դուն էլ լաւ գիդիս: Դուն նրա վրայ փիս մարթ իս,
դուն նրա վրայ խի՛խճ իս, վուր մէ էրկու հարուր
թումնի համա խօսում իս:

ՕՍԷՓ

Ախ Աստուծ, էս ինչ պատիժ է թէ ախպիկ մին-
ձացու, վրէն էն զադա փուղ միսէ, ուսում տու
ու վրէք մէ ջվալ փուղ էլ բարցէ շինքին, վուր է-
գէրա օքմին ձեռը բռնէ ու էնէնց տանէ... փու,
միր նամուսին:

ԽԱԽՈ

Ի՛նչ անիս, վուրթի, միր հնուց ծէս ու աղաթ
է, պիտի կատարինք. վա՛յ միր տիրու չ'միխկը:

ՍԱԼՕՄԷ

Աշխրքի ծէսն ու աղաթը դուն խօ չ'իս կանա
քանդի:

ՕՍԷՓ

Ձիր ծէսին էլ Աստուծ խուով կենայ, ձիր աղա-
թին էլ: Տօ, թէ էտէնց զալիմ կանգնած իք ծէս
ու աղաթի վրայ, ամէն բանումն էլ էտէնց զալիմ
ըլիք, ամէն բանումն էլ ծէս ու աղաթ միտը
բերիք: Ծէս ու աղաթ է, վուր ծուղի ու քօշի
մագիէր բատինկա իք հաքնում ու տղամարթու
կրնգնիրն էլ տակը կպցնում: Ծէս ու աղաթ է,
վուր ախպիկը իրաւուրեմէն էլ կու քաշուէր ու հիմի
եադ տղի հիդ կուգը կուանը գցած բօլթա է տալի:
Վուրն է վուրը միր ծէսը՝ ապրիլը, ուտիլը, տու-
նը, տիղը, հաքուտը, բալիլը, վէշերները. վուրդի

էր էստուներ, էստուներն էլ կ'օսիս թէ Հին ծէս ու
աղաթ է: Անուամ ինք էստուներ, մօղնի ինք ժած
գալի, աօ թող ամէն բանն էլ մօղնի ըլի է: Ել
տասը ձեռք գողէնքն ինչ է, էլ ծալքն ու թոն-
դիրն ինչ է, քէչէն ու մափրաշն ինչ է, ծլնդդնի
մօղ ամսներով կենալն ինչ է, հարսնքումը հա-
րուր հօքի մեծը ինչ է, քէլէխն ու չուրս քսան
կնիկարմատի սուք ու շիվանն ինչ է, վուր բայդուշի
պէս դռուում ինչ, ինչ է ինչ, էստուներ: (Տառնիլ չէտը
արիւնիւն արիւնիւն արիւնիւն արիւնիւն) Թէ էն ինք, էս
ինչ է, ու թէ էս ինք, էն ինչ է: Երկուսին մէտի
զիմնալ կուլի: Միը ասլընու ու կինքի օրինակը
միը կնգդերանց հաքուստն է, վուր վուտեմէն ինչ-
ըու բօղազը Փաւնգստնու է ու գլուխը կի էլի էն է
մնացի:

ամայ սիւն սիւն մայր զիւրաւ ու մայր լաւն:

ՍԱԼՕՄԷ, վեր կենալով Գեղից:

Լաւ է, լաւ, մի՛ չարանա, վիցը խօ տալիս իս, խօ
անիլ իս, ինչ կու պակսի, մնացածն էլ էս կու տամ:

ՍԱԼՕՄԷ, ինչ ծաւրմայ սիւն լաւ, լաւ: ի՞նչ միջ
վուր դանց կու տաս վուր կու տաս, քու հօր
բաժնքեմէն, զանա չիմ գիդի:

ՍԱԼՕՄԷ, ինչ ծաւրմայ սիւն լաւ, լաւ: ի՞նչ միջ

Բաժինք չիմ ունեցի, ինչ իս էտու համա քիքս
գալի: ամա ինչ ունիմ ու չ'ունիմ ու ծախսիմ,
գրաւ կու դնիմ, քաթիբիս բաթիթէն մօշլա կ'օնիմ,
օսկէ կօճկնիրը կու հալիլ տամ, դօշիս փօրմիալէն
կու մօշլա անիլ տամ, ակնիրը եաքա կու ծախիլ
տամ, տասերկու շադա մարքրիտը եաքա, թէ

ճակտիս քորցնիրը պէտկ էկաւ, էն էլ չ'իմ խնայի,
թող դիփ մէտի Նատօի չարը տանէ, նրա չարի
փուխ ըլի, գլուխս էլ նրա չարի փուխ կ'օնիմ ու
էն աղին ձեռնէս չ'իմ թողնի:

Շարուն Գաւաւ է Գաւաւ չախ Կաշի:

Փ. 100

ՏԵՍԻԼ Է

ՕՍԷՓ, ԽԱԽՕ

ՕՍԷՓ

Էս թամաշէն տեսար, մամիդա՛ւ արա՛ ճրէնք է,
քիզ իմ հարցնում:

ԽԱԽՕ

Ի՛հ, արա ինչ այնումը զցելու է, վուրթի:

ՕՍԷՓ

Սարի էժ է՛ անիծածը արա հախը չէ՛ գնամ քինթ
ու պուռնգը շարթիմ:

ԽԱԽՕ

Զիմի էտուներ ասա, էս՛ զադա տարի է մէ՛ ծկի-
պարտ չ'իս խփի, հիմի նուր չար՝ նուր բարի: Սազ
էլ գու քայ քու ասլութենին:

ՕՍԷՓ

Է՛, մամիդա, զահէս գնացիլ է, ասում իմ, Աս-
տու՛ճ զիդենայ: Էն՝ էս իմ, վուր հանփիրում իմ,
թէ չէ ուրիշը վուր էլիլ էր իմ տիղ, հարուր ջեր կու
բաժնվեր ինչրու հիմի: (Նախա՛հ է:) Ախար ում
վրայ ինչ տեսնում է, ում տանն ինչ տեսնում է,
թէ էն սաաթին չ'առաւ ու չը սարքից, իրն իրան է

Հասնում. մայմունի ջինս է անիծածը: Էսէնց էլ բան կու'լի:

ԽԱԽՕ

Դիփունանց կնգդերքն էտէնց ին, վուրթի, դուն ուր իս էտու Համա նիղանում:

ՕՍԷՓ

Ե՛հ, բան իք շինի ձիգ Համա դիփունքը, դիփունքը: Տօ, դիփունքը գլուխը քարն ին տալի, 'ես էլ քարը տամ. 'ես ասում իմ ինչ ինձ կու սազ գալ, էնէնց ժած գալ:

ԽԱԽՕ

Ի՛հ, Օսէփ, վուրթի, ինչիր իս ասում նէտայի գիդենամ: Էս սաաթիս վուր էտի գալիս էի, մէ փէշաքրի կնիկ իմ տեսի, փրփրալի գնում էր, վուր թավադի կնիկը վիս եկադրէրա: Եսամանի գլասէն Հաքին, սիւ շաբաքա պլատօկը վրէն, (Երեւանի) կոխտա փէրչտկնիրը գլած, ատլասի գօնտիկը ձեռին, գնում էր, գնում էր, վուր խելքիս ծէրը հիդը գնաց: 'Երիք արշին էլ կուդին՝ շէփ ին ասում, ինչ գահրումար ին ասում, թրեւում էր էգնէն: Սրտիս ծէրը միկտաց, քու արիւր, վուր էն արմաղան դերիէն գէդնին էնէնց թաւիլ թաւիլ էր գալի ու ինչ ասիս հիդը տանում էր՝ չալա, փալաս, խուղ. գնում էր ու հիդը տրօտրօն սըրփում էր. էրնէկ գիդենամ էլ ցիւի փօդրաթչիկին փուղ ուր ին տալի: Քու արիւր, վուրթի, խէլի ժամանակ կանգնեցայ ու էլ աչքս չը կանացի հիււաքրիլ էի. ասի՝ փառք քիգ Աստուծ, էս ինչ բարգութին իս ղըգի միւր գլխին, վուր էլ մինձ ու

պատիկ չէ ջոգվում: Աբա, վուրթի, փէշաքրի կնիկը վուր էտէնց է գուա գալի, մէկէլնեբու վրայ էլ մարթ ինչ ասէ:

ՕՍԷՓ

Տօ, 'ես էլ էտ իմ ասում ախար է, իմ ասածն էլ էտի է գալի է: Ի՛նչ է, չինովնիկ է լուս ննգի, կ'օսէ, ու ուրիշնիրը ախչիկ ին տալի, կ'օսէ, գլուխը սղոցում է, վուր դիփունանց առաչկը կտրէ:

ԽԱԽՕ

Դուն էլ ուցնաւուր իս, քա՛. էն՝ ղադա փուղ իս մխսի վրէն, օրինաւուր ուսում իս տվի, մօզնի մինձացրիլ իս, պօրտուսիանի ածիլ իս սորվեցրի, ախար մէ փիքը արա է...

ՕՍԷՓ

Ա՛յ, վուր էր էլի էն ուսումը, հըա՛: Ի՛նչ կ'օնիմ էն ուսումը թէ ինձ պիտի նիղացնի. միգ էս Հանգի ուսում կու սա՞զ գէր: Մամա պապէուլ վունցոր ասրիլ ինք, էնէնց միւր չլումը պիտի մնացիլ էինք, վուր մարթ մէ թիքա Համով Հաց էր կերի: Հիմի էս ինչ է, էս ինչ բանիր է, էս ասրիլուն թամաշա իս անում. էլ վուրդի է էն Համով Հացը, դիփ եաղու ու գարիշխանա ինք ուտում: 'Ես ո՞վ, գալէն ու գաստինէն ո՞վ, պօվարն ու լաքիէն ո՞վ, Լօնգօնի չուգունի պլիտէն ո՞վ, պադիեգըն ու լամպէքն ո՞վ: Էս գագին ախար կտաւ պիտի վուր դիմնայ թէ չէ:

ԽԱԽՕ

Չ'էիր ուզում՝ չ'էիր սարքի, ո՞վ ինչ անէ:

ՕՍԷՓ

'Ես իմ սարքի, 'ես. ա՛յ, սարքողի վիզը կօտրէ

Աստուծո՛ւ: Ես կի չիմ սարքի, իրան իրան սարքվե-
ցաւ: Ա՛նչնց էլաւ, Ես ինքս էլ չիմ գիղի. ամա
Հին ասորիւս ու Հիմիկվան ասորիւս վուր մէկս մէ-
կու վրայ չափում իմ, վուրդի էր քսան տարի ա-
ռաչ էստունք. կ'օսիս մինիստար ըլիմ (Տէշից Քէշ
իկնո՛ւ): Գիփուենքս էսէնց, գիփուենքը, գիփ մէ
քաբաթ ինք, ում գուռը բաց անիս, ում տուն տուն
գնաս, գիփուենանց տանը էլի էս դանգ ու գվալը
ախար էստունցը գիմնալ գ'ոնգէ թէ չէ: Հազար
թուամի գէլուրի տէրը անու՛մ էս էստունք, իրան
հարալ, ախպէր, աս, հարուր թուամի տէրն էլ վուր
չէ ջոգվում նրամէն, էլ խալխն ինչ սորվի միգ-
մէն, ինչ օրինակ ինք նրանց համա: Հալիփ չէր
վաղուցվայ ժամանակը, մէ դարբսումը մէտի ապ-
րում էինք, երիք չուրս ախպէր օղլուշաղով մէտի
էինք կենում, նրանց ճրագն ու մու՛մն էլ բարա-
քա ունէր, գորձլի ու փէտն էլ բարաքա ունէր,
Աստու՛ւ աչքն էլ վրէն էր. հիմի կի մէ ախպէր
վուր հինգ թուաման է միսում, մէկէլը նրա ջգրու
ուղում է տասը փչացնի, վուր ինչ է, նրամէն վէր
չը գայ. էլ վուրդի կայ ախպէր, ինչ ախպէր,
ինչ քուր, ինչ հէր, ինչ մէր. ջնջլով էլ վուր
ուղենայ մարթ, չի կանա գիփուենանցը մէտի մէ
շաբաթ մօղարած պահի. էս Աստու՛ւ բարգու-
թին չէ, բաս ինչ է:

(ԽԱԽ)

Ի՛հ, Օսէփ ջան, հին գարգիրս մի աշլա անի:
Չարփայի տախտը դրած կու՛լէր ու էրգէն ու մէկ
խալին վրէն գցած կու՛լէր: Կու մթնանէր լօնդի

մաշխալէն մէշ տիղը կու վառէինք ու փարվնի պէս
էրէխէրքը բոլորքը պտու՛ւ գու քէինք. միր լապ-
պէն էլ էնէր, միր ճաղն էլ: Իժու՛ւ տախտի վրայ
մէ ծէրեմէն ինչու մէկէլը մաւի դաջած սուփրէն
գաշլա կ'օնէինք ու աշխրքի լաւութիւնը վրէն կու
դարսէինք: Կու նստէինք բոլորքը ժվփալի՛ պա-
պէն, մամէն, բիձէն, դէդէն, ձալօէքը, ախար-
տիքս, քվիրտիքս. մեղվինէն գիծին կու գզգե-
ցնէր ու հազարփէշէն մէ ծերեմէն մէկէլն էր անց-
կենում: Գոնն հոքի աւել կու լէինք, հիմի կի
հինգ հոքի վուր մէ օթախումը մօգ ին ըրում,
շուշը կրկնում է մարթունը: (Ձեւ՛ւ բարչայնէլը)
Պօլօգալի ծակ ունէինք, վուր քսանու հինգ ախօ-
կէք ածէր կու լուսանէր, երգնքի լուսն էն դանց
էր դէվէր գալի, ու կու մթնանէր՝ աստղերու
պտղուցն էլ էն դանց: Իժու՛ւ գիփուենանց տիղիրը
մէտի կու գցէին, բու արխին, ու ծուլի ծուլի կու խա-
ղէինք. թէ լուսնիակ էլ կու լէր, խօ գիփուենանցս
մէտի լուս կու տէր. . . Պղինձն ու շամփուրը տանը,
չամչէն ու քամիկիրը կշտին, մնացածը աղլուխ աղ-
լուխ տուն էին բերում աղամարթիքը մէկմէկու
վրայ լաւը դիփ, քու արիւր: Եվողն էլ մինք էինք
ու շինողն էլ, հիմի կի լաւ թիքէքը պօվարն ու
լաքիէքն ին ուտում. կրիմ նրանց դաժու՛ւ պլա արած
գլուխը, հրա՛ւ: Միր տունը գազարն ու կարտօ-
փիլը քանդից, վուրթի միջոցից անց գնա անա
ճառի բլէրը զա վիտ շառա՛ւ Մ

Ի՛նչս ասում, ինչ, մամիդա, տաս տարի չի
քաշի, Աստու՛ւ գիղենայ, վուղչ քաղաքը կուտր կու

ննդնի: թանգութիւնն ու մօղէքը մէկուռ, միւր լիմարութիւնն ու աղաթնիրը մէկելը: Եսէնց անարել կուլի ախար. մէկ ցաւ է, եկիկէ միւր գլխին, էլի: Աստուծ գիգենայ, մամիգա, ամսէնը մէկ թուաման մենակ սուխարու ու գործնի բուկու իմ տալի էրեխանց համա:

ԽԱԽՕ

Իրեն էլ պակսեցրու, վուրթի, ինչ է... ՕՍԷՓ
Ինչ հիշտ հիշտ անում իս պակսեցրու: անի պակսեցրու, տեսնիմ վոնց իս պակսեցնում: Տօ, էն (օրը տարմունկումը) երիք արասի տվի երէխի համա բատինկէք առայ, էս զանց էնդի շարտից, ալ. երկուս ու տաս շաանուց պիտի բլի կ'օսէ, էն վից տարեկան (Ձեռքով ցոյց է արւի երէխի հասակը) երէխէն, ալ. լացու տրաքեցաւ կինաղամ: Չէր գնացի, չէր առի, էդ էնչախը կուլէր, վուր գիգունքս մէկ էրէս էինք կապի: Պակսեցու կ'օսէ, ով կանայ պակսեցնի: Քսան տարի է կինքի հիդ կուի իմ տալի ու վունցոր մէկ լաւ լիղնուրթ Բոռումը նընգած շատ լիզ տալեմէն կունիրը գաթրիլ բլի ու դուս գալու ճամփա էլ չ'ըլի գթնում, ննդիլ իմ դոգոջանէքն ու, էսօր է թէ եգուց, գլուխս եաքարի վրայ կու վշրվի եւ բըջի վրայ... Տօ, պակսեցնիլ չէ վուր ասում իմ թէ իմ բանը չէ, ամա ումը կու հասկացնիս: անի պակսեցրու:

Մանուս է նախաւանկի ալ էղնից նաթան

Չէ ալին շրի օրինակ նաթանի արարողութիւն:

ՏԵՍԻԼ Ը

ՆՐԱՆՔ, ՆԱՏՕ

ՕՍԷՓ, Հարսնակել Ը

Սէլ, պակսեցու:

Գլխի վառն ցոյց ԽԱԽՕ մայ նի չմի լից էտ ինչ չուտ էկար, վուրթի: Գլխի ցլի Կու ՆԱՏՕ

Էստի մօղիկ էի, մամիգա ջան:

ԽԱԽՕ

Սեռնի մամիգէն պէտլած ջանիդ, էդ ինչիդ է, վուրթի: Ընկան յիծառուողը չն իմալ չմի մայրառողը, խըմիլ ՆԱՏՕ այլ միցնիլ արիլ չն Թաղա նստիր առայ ինչ համա:

ՕՍԷՓ, ասը գալիլ յիծառ զմրածա Պակսեցու... (Ասելով թէ արարող նաթանի): Ինչ տվիր էստուրը: ՆԱՏՕ նիցոյլ այլ սղոմս սլ

Չուրս արասի:

ՕՍԷՓ, ասելով էրրորդը:

Էստուրը:

ՆԱՏՕ, նայելով արարողի երեսին:

Էստուրը վից արասի:

ՕՍԷՓ, ասելով էրրորդ արարողի: Էստ էլ մանէթ ու կէս: Գլխի ցլի Կու ՆԱՏՕ, իրարմած չմի լից էտ էլ մանէթ ու կէս: Գլխի ցլի Կու ՆԱՏՕ, իրարմած չմի լից էտ էլ մանէթ ու կէս:

ՕՍԷՓ, ասանելով զերջին տեղադրումը:

Էս էլ մանեթ ու կէս, էլի:

ՆԱՏՕ, բռնաբար:

Չէ... պապաշա, էտ էրկուս ու տաս շալի:

ՕՍԷՓ, հետեւեալ տեղադրում:

Պակսեցու, արի պակսեցու. մէ տէր հարցնող
ըլի թէ ինչ իմ բան է: Զողբսը մէտի վուր չ'էիր
առի, մէկը հէրիք չ'էր, էրկուսը հէրիք չ'էր:

ՆԱՏՕ, վախճան:

Վուր հարկաւոր է պապաշա:

ՕՍԷՓ, ասելով տեղադրում:

Աբա ասում իս, մամիդա. ինչը օխտա գու քայ,
ինչ: Երանի մէ դրուստ ածիլ մայինց գիդենայ,
մէ էրկու իմքին կու թիլթիկեցնէ, պօրտուպիան
ածիլ գիդիմ, կ'օսէ: Ածիլը 'ես չ'իմ գիդի, ամա
ածողնիր տեսիլ իմ, այ, նրանցը սազ գու քայ էս-
տունք, թէ չէ ինչ իմ բան է, սրա մօդա գցողին
էլ ինչ ասիմ: (Բարկացած դէմ է ածում տեղադրումը):
'Ես ձեռքս կու կտրիմ թէ սա դրուստ ածիլ կու
գիդենայ:

Նապօն, փութ է առնում:

ԽԱԽՕ

Ի՛ի, լաւ է դուն էլ:

ՕՍԷՓ, շարունակելով:

Կիսատ, գիպ կիսատ, ածիլն էլ կիսատ, սովորիլն
էլ կիսատ, ուսումն էլ կիսատ, խօսիլն էլ կիսատ:
Ի՛նչ գիդէ, ինչ. կանայ մէ օրինաւոր իմքին
կարի, կանայ իր դէրիէն ձեռի. մէ բաշ Փրանգս-
տուն ախչկիրանց հիդ չը գայ: Հինգ ջեր Լէպցիի

իմ էլի, վիրչի ախկտի ախչիկը սրա վրայ շատ բան
գիդէ. ձեռի պաղուց իմ տեսի նրանցը, վուր բե-
րանս բաց մնացիլ է: Կանայ դրուստ հայերէն խօսի,
վուր իր հաւտի լիզունէ, կանայ դրուստ մէ էրէս
բան գիր գրի, կանայ տասը խօսի վրանցունցե-
վար վրայ ու վրայ ասի, վուր. էն դադա փուղ է
նստի: Ի՛նչացու է, ինչացու սա, քիդ իմ հարցնում.
մէբաշ էքուց տանգիկինութիւն չ'անէ սա... Ի՛նչ
տանգիկին: Հայիփ տղայ, 'ես ու իմ հօքին, վուր
սրա մարթ պիտի դառնայ, սա պիտի նրա հիդ
լուծ քաշէ, էքուց էլօր պիտի մէր դառնայ ու սա
էրէխէրք մինձացնէ. այ խռով կենայ ինձ սրա
մինձացածը: Սրան հագիր հագրաբաշի մօդ արած
փուղ պիտի ըլի, վուր տիկնի պէս գուքիս ու գու-
քած ման ածիս, բալիր ու վէչերնիր տանիս, ին-
չացու է սա, ինչացու:

Նապօն լայ է լինում:

ԽԱԽՕ

Օսէփ, Օսէփ, վո՛ւրթի:

ՕՍԷՓ, շարունակելով:

Կանամ էստունցը ախտի, կանամ սրանց օխտե-
մէն գա: Պակսեցու կ'օսէ. (Բռնաբար Նապօն փչանիլի
ծայրերը): Էս ինչ է, էս տասերկու էտաթ բանն
ինչ է, մէչկը տաքցնում է. էս վո՛ւնց պակսեցնիմ,
պատուտիմ, էստով քոթա՛հ կու լի բանը. գիփունքը
կու պատուտիմ, ո՞վ է հիդս պատուտում, տեսնիմ:

Նապօն շարունակում է լայ:

ԽԱԽՕ

Իմ գալուն էիր մնում, թէ ինչ է, թէ կ'օսէ

գիփուենքն ինչ գ'ուգէ անին . էլ ինչին իս մնում ,
 խիլեճ ախչկայ սիրտը շուռ բերիր անմիղ , անգէթ :
 ՍԱՒՓ , չէսքը ճակարկն ասնելով եւ ուշի գալով :
 Ա՛խ Աստուծ , Աստուծ , էս ինչ իմ անում :
 խիլքս խառնվեցաւ : (Մտախալով Նաթինն) Գուն չէ ,
 դուն չէ , Նատո ջան , (Գրչո՛ւմ է) քիզ չ'իմ ասում ,
 քիզ չէ , դուն միղ չ'ունիս , մինք ինք միղաւուրը ,
 'ես իմ միղաւուրը , 'ես՝ վուր աշխրքին մտիկ տա-
 լով , ինչ աշխրքին սաղ գու քէր , էդ ճամփի վրայ
 կանգնեցրի քիզ : Մի լաց ըլի մի , սնմիղ չարա-
 ցայ , ջգրած էի , աշխրքի ջիգրը քի վրայ հանեցի :
 (Հաւատաւ է աշխրքին եւ ասիս է Նաթինն) Բռնէ ,
 բռնէ , վուրթի , (Նորից գրչո՛ւմ է) գնա , էլի առ ,
 ինչ քէփդ տայ էն արա , ոչովիմէն մի գրնվի ,
 վունչինչ չէ պակսի քիզ ինչրու էսօր , Աստուծ տայ
 էն դադա փուղ ըլի քիզ համա , վուր ինչրու վերջն
 էլի վունչինչ չը պակսի :

Հասնաւորս է եւ ուշի է գնա :

ԽԱԽԹ

Բարեմց մէ իմքին էլ աւելցու , Օսէփ , ու քու-
 թա՛հ արա :

ՕՍԷՓ

Վո՛ւր գլխամեռ չի ուզի , ամա ինչ չ'իմ կանա ,
 չ'իմ կանա :

Գո՛ւս է գնա՛ւ ու չ'աղի :

ՏԵՍԻԼ Թ , ՕՅՍՏ

ՆԱՍՏ , ԽԱԽԹ , յէսոյ ՍԱԼՕՄԷ

Յմմեմ յայտն , միմարդար արգ յաճոյս ին յայն
 ՆԱՍՏ , Կէլէկալով լնննա՛ւ է խախտի գիլիլի :
 Ա՛խ , մամիղա ջան : մի՛րա մի լաց ար սի՛նտա

ԽԱԽԹ

Մեռնի մամիղէն քիզ համա . . . Սո՛ւր լաւ . . . քու
 հէրն է , ինչ անինք : Հէրիք արա , Հէրիք , վուրթի :

ՍԱԼՕՄԷ , ասիս է խախտի գիլիլի :
 Բատոնո ջան , բատոնո , պրծայ , քութա՛հ արի

բանր : (Յոնիկա՛ւ իմննա՛ւ է) Ե՛ս ինչ , խաբար է ,

ի՛նչից պաց ըլում չմաց ի՛նչ , յե՛կաց տարվի

մայի իմննա՛ւ ուշիքը արիլով պնա՛ւ է արիլի լալիլի :

... մայ աղիլնա ԽԱԽԹ :
 Վունչինչ իս զու ճանչնաս սրա մնմին , խօսե-

ցաւ էլիլիլ լացըցրուց արա , ի՛նչ ի՛նչ արա ի՛նչ :

ՍԱԼՕՄԷ , ի՛նչից լացըցրուց արա , ի՛նչ ի՛նչ արա ի՛նչ :

Թէ մամէն լացըցրուց , դէդէն կուսուրախացնէ .

քիզ ի՛նչեցի , Նատո ջան : (Նաթին զարհույած ասիս է) :

Գնա ու գնա , ինչ սիրտդ ուզում էր , Աստուծ էլ

կատարից . . . Ալէքսանդր Պետրովիչ Մարմարովին ,

ի՛նչ կ'օսիս :

ՕՅՍՏ ՆԱՍՏ

Ղո՛ւրթ , մամաշա ջան :

ԽԱԽԹ , մի եւ նոյն ժամանակ : ՕՍԷՓ

Ղո՛ւրթ իս ասում , քան ի ի՛նչ ի՛նչ արա :

ՍԱԼՕՄԷ , Նաթինն :

Վո՛ւր արիլը , քան : մայ օստոյ , ի՛նչից լացըցրուց արա :

ՆԱՏՕ, ընկնելով Սալոմէի գիրկը:

Ախ, մամաշա ջան:

ՍԱԼՕՄԷ, փախաւուելով և համբարելով:

Զլիւ մէ պրծայ քու դարդեմէն, ուրախութենի
ըլի, վուրթի: Գնա՛, չուստ շուրիդ: Հաքի, էս
սաաթիս գու քայ էն տղէն:

ՆԱՏՕ

Է՛ս սաաթիս:

ՍԱԼՕՄԷ

Հէնց էս սաաթիս, դուն գիդիս վունցոր կու սի-
րունանա:

ՆԱՏՕ, չափից դուրս ուրախ և շոք շոք:

Սիպտա բարեժը, մաւի բանտը, սիւ բարխտնի
լէնտի վրայ պստի խաչն ու մաւի լէնտով կուա-
ֆիւր: (Գրկում է Խաթին:) Մամիդա ջան...

ԽԱԽՕ, փախաւուելով և համբարելով:

Բա՛րի սահաթի ըլի, չարդ տանէ մամիդէն:

ՆԱՏՕ, նորից գրկելով ճարը և համբարելով նորան:

Դուշկա մամաշա... դարագայա մամաշա ջան...

Դուրս է վաղա՛մ դէպի չափ հոշը:

ՏԵՍԻԼ Ժ

ՍԱԼՕՄԷ, ԽԱԽՕ

ԽԱԽՕ, աջ չեռքը պանելով դէպի Բերանը:

Էս երազ է թէ ինչ խաբար է, չ'իմ գիդի:

ՍԱԼՕՄԷ

Էրազը վուրն է, բատոնո ջան, նրա քուր Խամփէ-

րին էս սաաթիս դուն գնաց էս ղանց ու Հինգ նմուտ
չի քաշի էն տղէն գու քայ: Էստի էլէտ ին կենում:

ԽԱԽՕ

Սխար թէ էտէնց Հիշտ բան էր, էն կուր ու
ղալմա՛ղալն էլ ինչ էր, քա՛:

ՍԱԼՕՄԷ, հիստայն:

Ինչս ասում, բատոնո ջան, քարգուրձ անելու
իմ. օխտը հարուր թումնով կտրական արիւն մէ
քսան թուման էլ իրան Խամփերուն խօստացայ:

ԽԱԽՕ

Վո՛ր քոռանամ 'ես, առանց Օսէփին:

ՍԱԼՕՄԷ, հիստայն:

Դանակով խօ չի մօրթի ու, ինչ գ'ուզէ ասէ,
ինչ անիմ: Վիկաց, վիկաց, բատոնո ջան, գնանք
էն օթախը, (Վեր է հայնումս) Օսէփը չ'իմանայ:

Ուրախ ուրախ դուրս է վաղա՛մ չափ հոշը:

ԽԱԽՕ

Տէր Աստու՛ճ, էս ինչ ին դառի Հիմիկվան կընդ-
գիրքը:

Դուրս է գնում նոյն հոշը:

ՏԵՍԻԼ ԺԱ

ՕՍԷՓ, Բենա՛ի Գօթին հաղելով՝ գլխարկը չեռէն դուրս է
գալի ուղ դանից. սիլ Բո՛մ խորը հաածհանի Բէջ ընկըշ-
հաած՝ չեռէրով դանադոն շարժուածքներ է անում:

Տո՛ւ, տո՛ւ... Վո՛ւր ղանց տամ, վուր ինչ տալիս
իմ, էն էլ դժարա գալիս է... Ամա թէ կի առանց

էն չէ ըլլում . ինչ իմ 'ես' էլ հոհեց, քար կտրվի,
'ես' վուր իմ վուրթկերանց համա հոբիս էլ չ'իմ
խնահի... Չէ, չէ, թալին տղեն էն ղաղա քե-
փումս չէ գալի, թէ չէ վունցոր վիցն իմ ասում,
մէ էրկուսն էլ ենենց կանամ ճարի... Հա, էտ է,
էտ . տղեն էն չէ, ինչոր սիրտս ուզում է... Լաւը
վուր ըլի, էտ առուտութիւնը չ'եր սարքի գլխիս: Նրա
լաւութիւնը, նրա մարթութիւնը հիմի կու էրեվայ,
հիմի... Տեսնինք, տեսնինք հալա թէ ինչ է ըլլում:
Խօսկս ինչոր էսօր վունջըջումը չ'իմ կոտրի ջեր ու
քանի էս բանդումն էլ հաստատ ըլիմ իմ խօսկին,
խէրն էնգումն է: Եւստի, ԵՍՈՒՍՍ

Գ. ԴՆԱՆԻ Է ՂԵՂՈՍ ԿՈՒՆԱԿԱՆԻՆԻ
 ԶԱՄԱՐ, ՎԱՐՔ ՕՐԾՈՒՄԱՅ, ԲԱՍԻՂԻՆ, ԵՂՎԱՆ, ԶԱՂ
 ԵՎ ՍԱՄԱՆԻՔ ԵՎ **ՏԵՍԻԼ ԺՖ** (ԵՎ), ՂՂԻՄԱՆԻՐ ՎԱՅ
 ԶԵՂԻՔԻ ՄԱՅ ԵՎ ԵՂՎԱՆԻ ԵՎ ԵՂՎԱՆԻ ԵՎ ԵՂՎԱՆԻ

STUHL OF

ԳԷՎԹ, ՊՍԷՓ

ՕՍԷՓ, հանդիպելով Գեղեցիկ՝ որ հասնում է ուղիղ իր
Օհ, Գեղեցիկ ջան, իհնձն է բերի բիզ: (Մեկնելով
հեռու:) Համեցեք, համեցեք:

9.4.0

Գիգիս էլի, ինչքու հարկաւուր բան չ'ըլի, չ'էի գա:

Ինչ կայ ղտւուղիդ, համեցէք նստի:

Ի՜հ, 'ղուղուղը վո՛ւրն է, ի՜նչ իս ասում, մար-
թուաբանը Էրազ Է գրուստ, Աստուծո՞ր իղենայ :
Ախար էն անիծած Սանթուրովը . . .

ՕՍԷՓ, ինքահայտելով խոսքը մե զմեկեցած: Եւ ըրաւ.
Ի նչ է պատահի: գործնամ դռն նման
նմոքնմ դուռն սէպ ԳԷՎՈ տնինամ յէ սմ: Դյառ
ն Աստուծ վճէ գիրդէ նրա գլուխն ու ցարիւր: Լամ
ՕՍԷՓ

Եւ ինչ խաբար պիտի ըլի, Օսէփ Զան-սուփրէն
վիր է քաղում: Փ. 100

ՕՍԷՓ, շփոթաբեր է չափեր յաճախելով:
Էտ ինչս ասում, Գէլօ ջան, խօ հոգով մարմ-
նով բաթմիշ էլալ:

Բաթմեիշ ըլի նրա գլուխն ու արիւր. արի մարթու աւատայ, նրա ապրիլը մարթ տեսնէ, կ'օսիս գրաֆ ըլի:

ՕՍԷՓ, ԿԻՆՔ ԶԱՅՆԱՂԷ

Էտ խօս պանեցիր ինձ, Գէվօ ջան։
Գէվօ
Ներգնային Թաքաւուրը պիտի նրան վաղ էր
սպանի, վուր էս բանը չ'էր արի։ Սատանէն գիդէ
նրա գլուխը. օքմին տուէն էր գնում նրա մաղա-
ղինը՝ օրինաւուր, կարքով, սարքով, խօսկի տէր,
վաղա ճանչնող. արի՛ ու իմացի թէ տակն ինչ կայ։

၀၀၆၆, မေတ္တမေတ္တ

Տօ, ախար 'ես հէնց' նրա ումիկով էի, Գէվօ
ջան, ինչի՞ր իս ասում. հազար թուման աւելի
վուզ պարտէ իմը, էն պիտի առիլ էի, վուր տէրէ
տէր էի արի, է: Եթուց դրա վաղէն էր ու էլօր իմ

վաղէն, ախարէ. Ինչ ջուղար տամ Հիմի, Ինչ
 անիմ վուր Սանթուրովը չ'երիտ ու զ'ես էլ զ'իմ
 տալի, Են էլ Սանթուրովի պէս կուտր ննգնիմ:
 Վալ գեղինը վուր մտնիմ, Էն լաւ չէ ինչ համա:
 ԳԵՎՈ

Այ, գեղինը մտնի նա, վուր աշխարք չ'երեկի:
 Մէ էրկու հարուր ձեռաց ունիմ, Օսէփ, Թէ գ'ու-
 զիս էքուց եւէտ:
 ՕՍԷՓ

Լաւ, լաւ, շնորհակալ կու'լիմ. լամա իժուս ինչ
 է ասում Էն սիւ էրեսը. չ'իմ տեսի, չ'իս խօսի:
 ԳԵՎՈ

Բաս չ'իմ տեսի, Հէնց Էս սաաթիս նրամէն չ'իմ
 գալի: Գլա. ցալցա առ մօտոյր ագմ զից չ'իմեալ
 ՕՍԷՓ
 Թէ ինչ կ'օսէ. իմքին տալիս է:

ԳԵՎՈ
 Թէ նրա խօսկին աւատալ մարթ, էլ ի թէ իմ-
 քին տալիս է, քիզ է տալի մենակ միթամ. ուրիշ-
 նիրն ինչ գ'ուգէ անին, ասում է: Դէ, չ'ուտարա,
 Օսէփ ջան, քանի բանը չէ աշքարացի, էգէբա
 իմքին օտկիս:

ՕՍԷՓ
 Արի, արի, ԳԵՎՈ ջան, Թէ չէ աշխրքի ղէնս
 ու մասխարա պիտի դառնամ:

ԳԵՎՈ
 Փոլ նրա նամուսին:
 Դուք էն գ'ուս նախաշնորհի աջ իշխի:

ՏԵՍԻԼ ԺԳ

Չո աղյառամ, ամբոսմ. Դեյալ, Գճ սիւսմ
 ՍԱԼՕՄԷ, Դեյալ, Դուք է գ'ուս չ'իմ իշխի:

Վոյ քոռանամ Էն, պատի ճամփով է գալի:
 (Դուք է նայում պատուհանից) Դիւիր էկաւ բալիօնը:
 (Աւաջ գալով) Սիրտս ինչ դնգդնգում է: Անգա-
 կածի վուրդի նիղսցաւ Էս դէրիէս:
 ԳԵՎՈ Է Դեյալ նախաշնորհի: Անգառարը
 ամ ցնար էրեւոյ պատուհանից, Դուք է նախ-
 ամբոսմ նի սեւեւի չ'իմ իշխի:

ՏԵՍԻԼ ԺԴ

Չո աղյառամ, ամբոսմ. Դեյալ, Գճ սիւսմ
 ՍԱԼՕՄԷ, ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ
 ՍԱԼՕՄԷ, Դուք է նայում:

Համեցէք, Համեցէք գէթաղվա: (Զեւն է պալիս):
 Բու վուտը բարի ըլի միզ Համա:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, անպաշտ շինելով:
 Այս, Սալօմէ Աւետուհի, (Համբարում է չ'ուս):
 Էն բախտաւոր իմ, վուր արժանացալ ձեր վուրթի
 իշխիմ յօրէսի դէնը:

ՍԱԼՕՄԷ, ճախարհ համբարելով:
 Աստուծ էնէնց բախտաւորէ, վուցոր քու մօր
 սիրտը գ'ուգէ: Համեցէք, Համեցէք, նստեցէք գէ-
 թաղվա, յօրէս նստոս էլ դուս գու բալ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Ի՞նչպէս իք, Սալօմէ Աւետովնա, Նատալիա Օսիփովնէն վճանց է. էն գիշերվան դէսը էլ չ'ինք ռաստ էկի:

ՍԱԼՕՄԷ

Լաւ, լաւ, փառք Աստձու, 'ես շատ հաւնեցայ էն գիշերվան կանցերտը: Տէրը բարի տայ, լաւ բան մօղա էկաւ, նշնելու ախչկերանց համա լաւ բազար բաց էլաւ. աբա էն կանցերտը վուր չ'եր էլի, վճարդի կու բարեկամանէինք առջի գամը, ես վճարդի կու տեսնէիք ու կու հաւնէիք իմ Նատօին:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Նատալիա Օսիփովնէն էն հանգի ախչիկ է, Սալօմէ Աւետովնա, վուր առանց կօնցերտի էլ դիփու-նանց հաւնելու ու սիրելու է, ու 'ես իմ աստղեմէն պիտի ըլիմ շնորհակալ, վուր նրա սիրտը ինձ ննգաւ:

ՍԱԼՕՄԷ

Բաս էտէնց հաւնում իս, փեսայ ջան, իմ Նատօին:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Օ՛հօ, 'ես նրան սիրում իմ, սիրում, Սալօմէ Աւետովնա:

ՍԱԼՕՄԷ

Վուր էտէնց սիրում էիր, վճարթի, էլ ինչ էիր միզ չարչրում. հարուր թումնի խաթիր կինաղամ բանը մօշլա էր ըլում: Քու քուր Խամփերին օր-թում հաւատ արաւ, վուր թէ մինք չ'ինք տա

էն՝ղաղա, էսօր էւէտ միթամ Լէպրօինց Փարսիդի ախչկայ վրայ պիտի նշնվիլ էիր: այ մօղ չե անի

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

'ես զարմանում իմ ձիգմէն, Սալօմէ Աւետովնա, վուր աւատումիք էդ հանգի բաներուն. աբա 'ես Լէպրօինց ախչկան գ'ուզէի: Նատալիա Օսիփովնին թողած, նրա բարի սիրտը, նրա սիւ աչքիւրը թո-ղած, մարթ փուղի էղնէն ննգնի, ամութ չէ: 'ես ձիգ ճշմարիտն ասիմ, Սալօմէ Աւետովնա, 'ես շատ նիղացայ, վուր իմ քուրը ձիգ մօղ առուտողը է սարքի. ֆի, մովէ ժանր... ամա էլ ինչ փոյթ, Աստուծ վիրչեներու բարի անէ: յո վիս մի ման

ՍԱԼՕՄԷ

Անփոշիվնելի ըլի, վուրթի, անփոշիվնելի քիզ համա էլ, միզ համա էլ: (Վեր կենտը) Էս սաա-թիս, փեսայ ջան, գէնացվալէ. էս Նատօս ինչ էլաւ: (Աչքսանդրն հա վեր է կենտ-ի) Համեցէք, նրա-տեցէք գեթա՛ղվա, աբա դուք ուր իք ջափա քա-շում, էս սաաթիս գալիս իմ:

Դուրս է գնում չախ իողջը:

ՏԵՍԻԼ ԺԵ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, Քենալ:

Վիրչը հասայ մուրազիս՝ սիրուն կնիկ ու փուղ, էրկուսը մէտի ձեռիս է... Փուղը, փուղը, խօսկը փուղն է, առանց փուղ մարթը մէ գրօշ չ'ածէ... Ինչ գ'ուզիս չարչրվի, ինչ գ'ուզիս տանջվի, թէ

Կիւրաք չ'ունիմք յօշոկ մտքով թափանցեալով չէ՝ գոյում մէկ
 Ամա մէկ բան լաւ չէ՝ արեւելք վեր շտապեցաւ...
 քիչ էլ ղայնմ էի կանգնի, ութ Հարուր թուման
 կուր տէին. Հարուր թումանն Կորան ինչ ա-
 նիս, ոչէր. քլումնաւ Հաջաթ չէ, Կլունցորս կուրի
 կուր դուրս դամ, Զախ տիղ դէվէր անգաւ, լաւ
 Հարուր տնիւր ինչ էրէվում, օղօնդ գլուխս սիրիւ
 տամ: Մէկ ծուրբէլի տօլ շնուք վիւնց չ'ունիմ. կայա՝
 ծրծեցի... տիֆնացէք, տարաբլեցէք. սաղ կանցե-
 շարիէն տակն ու վրէն կուրի էգուց: (Ուրիշ չ'այնաւ.)
 Դիդիք չ'իւնչէ՝ Մարմարովին օխտը Հարուր թու-
 ման ին տվի ու էնէնց սիրուն ախշիկ էնէնց սի-
 րուն ախշիկ, (Մարմարու ծայրը համբարէլով) պծամ:
 (Ռարջէտ խորիշ չ'այնաւ.) Վաւ: (Իւր չ'այնաւ.) Տօտը:
 Կարման, (Սաշա՝ շարման... (Տնաղէլով երես.) Շիկ,
 ջէնտլմէն, պրօստօ ջէնտլմէն: Լաւ առաջ դնացիր,
 էքուց էլօր մտիկ թէ ուր կ'էհաս, դուն օղօնդ
 փողղի ղադըր գիդացի: Առանց փողղ ղիփ սուտէ,
 դիփ դարդակ խօսկիր է... էս փողղի շահը, էն
 տօնլուղը, մէկ էրկու Հարուր թուման էլ էս ղանց
 էն՝ ղանց՝ էս տարէնը՝ երեք չուրս Հարուր թուման
 փողղ է անում: Տարէնը փողղ Հարուր թուման իդ
 գցիմ, էս օխտը ութը տարումը Հազար թուման
 փողղ կ'օնէ, տապնուհինգ տարումը՝ էրկու էն-
 ղադա, իժում էլի էն՝ ղադա, իժում էլի էն՝ ղադա,
 վօտ տեքէ ի մօտէ: Մարմարովին քէփ արա ու դի-
 փունանց աչքը հանէ: ... Եւ որով որ ինչ զուարթ
 ... Եւս չ'օրք ին ինչ զուարթ բառի բնուած է մարտի
 ինչ ինչնաւ տարւոյ ինչ ինչ զուարթ տարւոյ ինչ

STUPL Ժ.2

։ ԻտղանցաՄ օշոն , շարժիլալի աղոթ .

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, ՍԱԼՕՄԷ, ՆԱՏՕ

: ဝိသုဒ္ဓိ

ሀሊዐህ፣ ስሙን ያውቅ የሚችል ስሙን ከ ገሰገሰ

Այ, վուրթի, քու մարթը, քան, քիտապ, ջան,
քու կնիկը, քան, քիտապ, ջան, քիտապ, ջան,

ԱԼԷՅԱՆԻՐ.

Ահա նա տալիս Թափովնա, վաղից գիշիր էրագումն քիզ էի տեսնում:

2msfuu-puu-s 4 34-421

UNLOVE

Թշին, Թշին, վուրթի, ու բէլգէն էլ տո՛ւ:

ԱԼԷԳՍԱՆԴՐ

Իմ վուխէ կեանքս քիզ փէշքաշ, Նատալիա Օսի-
փովնա: (Զեւոյի հարսին խօսելու նախօրէն:) Համեցէք,
յօրէսի դէնը դուն իմն իս, Նատալիա Օսիփովնա,
ու՛րեա քունը: 04.11.14

(Faint handwritten notes at the bottom of the page)

UNLOUT

Բախտաւոր ըլիք, վճարժի, մէտի ծիրանաբ:
(Համբարտ-հ է Ալէքսանդրին յետոյ Նաթանի): Անահաւոր
ըլի, վճարժի: Համեցէք, նստեցէք, փեսայ, ջան:
(Յոյ է պալի գիլանը, որի վերայ Ալէքսանդր և Նաթան նը-
տահ են:): Յօրէս սրա հէրն ել տուն գուքայ,
Յորհրատարած այս և այն հոգն է ընկած:

ԱՆԼՔԱՆԻՐ, հայելով նախին: Նա տաշա ջան, ինչի վունչիչ չի առում. մեքուքսիցը ձենն ինձ իմաց արաւ:

ՆԱՏՈ

Լիզուս կապվեցաւ, մօտէօ Մարմարով:

ՍԱԼԻՔՍԱՆԴՐ

Մօտէօ:

ՆԱՏՈ

Ալէքսանդր, Սաշա:

ՍԱԼԻՔՍԱՆԴՐ, Նապօ չէտը Բանէլով:

Սաշա, Նատաշա. ինչ սազ ինք գալի:

Համբարում է չէտը: Զանդաւանի. հոնում է

Խախտ:

ՏԵՍԻԼ ԺԷ

ՆՐԱՆՔ, ԽԱԽՈ

ՍԱԼՕՄԷ

Մէարի, բատօնօ ջան, է:

ԽԱԽՈ

Էսէնց էլ բան կուլի: (Սալօմէ:) Քա, մէ մու-
լափ չէիք տա էն մարթն էլ տուն եր եկի:

ՍԱԼՕՄԷ

Ինչ հաջաթ, յօրէս գու քալ, ջեր մէ դուն
լաւ բաբաթի օխնէ հալա:

ԽԱԽՈ

Աստուծ օխնէ. իմ միզաւոր բերնով խնդրում իմ
կամարկատարն ըլի ձիւ քօմագը: (Ալէքսանդրը և
Նապօն վերէն կենում:) Աստուծ անփոշիկներ ի անէ,
ծլիք, ծախկիք, մէ բարցի ծիրանաք:

Օւէիլը հանէլով Նախախնէից հոն է աղշած:

ՏԵՍԻԼ ԺԷ

ՆՐԱՆՔ, ՍՈՒՔՓՈ

ԽԱԽՈ, շարահանէլով:

Առջնիկը տղայ տալ Աստուծ, մէկմէկու ախրիք
ո՛ւ պատվիք, թաքանդի աչքը քախցը ըլի քի
վրայ, վուրթի... (Տէնէլով Օւէիլն:) Այ, մնացածն
էլիք հերն օխնէ:

ՍԱԼՕՄԷ

Այ, Օսէփ ջան, չնահանուիք քու ախչիկալ բախ-
տաւորութիւնը:

ՆԱՏՈ

Պապաշա...

ՓԱՍՏ

Մօպէսյան Օւէիլն, չէտը. համբարում է:

Օւէիլը հոն է խախտ:

Ալէքսանդր, առնէլով Օւէիլն չէտը:
Յօրէսի դէնը, իմ հէր, էս էլ ձիւ վուրթիքանց
հէսաբումն իմ: (Նիզարումովէր տառապանքով երգի Նա-
պօն:) Էս ինչ բան է:

ՍԱԼՕՄԷ

Էտ ինչ քոյաքաղարութիւն է Օսէփի: Ի՞նչ
ԽԱԽՈ ել Լուդրայ գնա նիմ

Ինչ էլաւ քիզ, Օսէփի:

Ալէքսանդր, Սալօմէ: Էս
Նիզարումովէր չէիմ հանկանում: (Օւէիլն) Նիզա-
րում էր էրկում, իմ հէր:
Օսէփ, աչքի գալով:
Նա... չէ... հա, գլուխս պտուտ էկաւ մէրաշ:

վուր ղուրթ է... Օհ, Աստուծ, ինչի կեծակ չ'իս
վեր գցում էս անիծած տուն ու տիրիս վրայ, վուր
դիփուկնիս մէտի գեղինը՝ դէվեր տանէ... Աշխարհի
վուր կորած իմն էս սաաթիս. տուն էի գալիս վուր
դիփ մէտի մօշլա անիմ բանը, ուղղուր էս ինչ
բերիք գլուխս, ինչ:

ԽԱԽՈ

Իմ միղն էի, իմ միղը, վուր թի. մի չարանա, գէ-
նացվալէ, հարուր թուժան իմ թաղմէն, կու տամ:

ՍՍԼՓ

Քու թաղմէն, փառք քիզ Աստուծ, փառք,
հասալ էն տիրը վուր արիտի պէս օղորմութենի
արժանի էլ դառայ... Քու փուղիը քիզ համա
տաճէ, ինչ հարկաւոր չէ ուսինձ միտիլ ինչի էլ
մի բերի, էս հարուստ իմ, խիստ հարուստ իմ
ինչ անիմ թէ Սանթուրովը կու տրացաւ, ինչ
ինչ հաջաթով կանայ ինչաթած տալ զար ու
զամիսի պէս կանգնած իմ, տանս անհատնելի փուղէ
ծ'ղարօ է դուս գալի: (Մարտի 1910 թ. Մարտի 1910 թ.)
տուճ, Աստուծ: (Բարեկամ ծանօթ գալի:) Դնա, գնա,
փեսին հանգիբի, չուստ արա, ամութ է, մարթը
չինովնիկ է, (Դուստր ծիծաղել:) Հա, Հա, Հա...

Դուստր է գնա՞ւ ալ չուճը:

ՕՎԽԱԽՈ

Տէր Աստուծ, դուն թափի ու աղատէ:

Դուստր է գնա՞ւ չուճը: (Վարդգէսը իջ-
նի քիզ... ծանօթ է: Յիշար... լացանի չմի ու՛
վիճնալուստ ալ չմի, անմանի ալ չ, անմոլեալ
նի անմանա. Յիշար ձիւն է Յիշար (Երեւոյ վաւ):)

ԱՐԱՐՈՒԱԾ ԵՐԿՐՈՐԴ

Մի անճաշակ զարդարուած հարուստ սենեակ փարսեղի տանը:
Աջ, ծախ եւ մէջ տեղը դռներ: Զախ կողմը դիվան սեղանով,
հույիլի եւ պատուհան. իսկ աջ՝ սփրոցով ծածկուած մի այլ
սեղան: Ուր հարկն է աթոռներ եւ բազկաթոռներ:

ՏԵՍԻԷ ԱՌԱՋԻՆ

ՓԱՐՍԻՂ, նստած է ալ չուճի սեղանի մօտ, որի վրայ դառ-
ած էն համարիչու եւ Բայ հաշու-համարեան, ՄԻԽՈ, հանգ-
ած, հարաւ մի հար չեւսին, գաղաղ չափոս է:

ՄԻԽՈ

Էս էրկու, էս էրիք, էս չուրս, էս հինգ, էս
վից, էս էլ... պակսեցաւ, աղա:
ՓԱՐՍԻՂ, վեր չենալով աշից եւ ՄԻԽՈ-ի գլխին դարձելով:
Այ, թէ պակսեցաւ. չափէ նուր մէկանց: Հո-
քիդ կու հանիմ թէ մէ վերջօկ պակսեցրիլ իմ օխո-
նեմէն:

ՄԻԽՈ, սկսելով նորից չափել:

Ախ:

ՓԱՐՍԻՂ

Անկճներեմէդ կու հանիմ էտ ախը. դէ չուստ
արա, (Կամայ զգալիքն ուսուլ:) հը:

ՄԻԽՈ

Այ, աղա, (Զափուհ է:) Էս մէկ, Էս Էրկու...

ՓԱՐՍԻՂ, ալ չէտար Բաբայի աբաժ Բաբայի Միւսի Բաբայի
Բաբայի Բաբայի Բաբայի Բաբայի [Գլխիկի Բաբայի Բաբայի]

Զքէ, տօ անիծած, է:

ՄԻԽՈ, առաջին չէր:

Էս Էրիք, Էս չուրս...

Զափուհի Բաբայի աբաժ է:

ՓԱՐՍԻՂ

Հըն, Էրի Բաբայի ունիս շալկած:

ՄԻԽՈ

Էս Հինգ...

ՓԱՐՍԻՂ

Զքէ, Զքէ:

ՄԻԽՈ

Էս վից, Էս էլ... Էրի Բաբայի վերջիկ պակսեցաւ:

ՓԱՐՍԻՂ, առաջին Բաբայի:

Էրիք վերջիկ պակսեցաւ, Էստի կու աւելնալ:

ՄԻԽՈ, չուր:

Վայ մէ, վայ մէ, վայ մէ, վայ մէ...

ՓԱՐՍԻՂ

Էրի զլուխ, Էրի պիտի դուն մարթ զառնաս:

ՄԻԽՈ

Վայ դէգի ջան, վայ դէգի ջան...

ՓԱՐՍԻՂ, առաջին Բաբայի:

Պակաս է:

ՄԻԽՈ, առաջին չէր:

Աղա ջան, աղա, քու Հոբուն մեռնիմ, աղա
ջան...

ՓԱՐՍԻՂ

Այ, թէ պակաս է:

ՄԻԽՈ

Թամամ է, թամամ, աղա ջան, մէկ էլ թող,
աղա ջան:

ՓԱՐՍԻՂ

Դէ, վիկալ. առաջին ջանիկ կայ:

ՄԻԽՈ, առաջին:

Ես սուրը կարապիտ: (Բաբայի ջանիկ է:) Մէկ...

ՓԱՐՍԻՂ

Ուտիս կրկոէք:

ՄԻԽՈ

Էրկու...

ՓԱՐՍԻՂ, առաջին է. Բաբայի:

Հայկան:

ՄԻԽՈ

Էրիք...

ՓԱՐՍԻՂ

Աչկիրդ բաց արա, Էրի, անիծած:

ՄԻԽՈ

Զաբ...

ՓԱՐՍԻՂ

Տեսնում իս Դարչուն վունց է չափում:

ՄԻԽՈ

Հինգ...

ՓԱՐՍԻՂ

Դուն էլ սորվի, Էրի:

ՄԻԽՈ

Հինգ...

ՓԱՐՍԻՂ

Թէ չէ էտէնց մնացիր, դուքանս քարուքանդ
կ'օնիս:

ՄԻԽՈ

Հինգ, հինգ...

ՓԱՐՍԻՂ

Ել մէ օր չ'իմ պահի, Աստուծ գիդենայ:

ՄԻԽՈ

Հինգ, հինգ, հինգ...

ՓԱՐՍԻՂ

Դէ, գազըդ բանեցրու:

ՄԻԽՈ

Հինգ... (Աստուծ:) Ես սուրբ Գէտուրքի զօ-
րութիւն: (Բարչը:) Ես վից... վից... Կու պատուի,
աղա, խիստ իմ ձքում:

ՓԱՐՍԻՂ

Բանըդ տիս:

ՄԻԽՈ, յանկարծ:

Վայ, վայ, վայ, վայ, ինչոր ձէն հանից:

ՓԱՐՍԻՂ, Կոպէլով:

Ձէ, վուենչիչ չը կայ, հոքիդ կու հանիմ թէ պատ-
ուիլ իս,

ՄԻԽՈ

Ես ել (Տոպիլով:) օխտնեմէն կէս վերջօկ պակաս:

Միջի Դանից հոգում է Գիծ-Մօլին և լու-

յնիւնիցը հոգում:

ՏԵՍԻԼ Բ

ՆՐԱՆՔ, ԳԻԺ-ՄՕԶԻ

ՓԱՐՍԻՂ, Գլխին խիչով:

Աբա դուն ինչ շնուք ունիս, վուր էս կէս վեր-
ջօկն ել չը դուս բերիր:

ՄԻԽՈ, Գոպուլ:

Վուր չը կայ, աղա, ես ինչ անիմ, վայ:

ՓԱՐՍԻՂ, հաղէրից և ախմիշէրիցը Կոպէլով:

Սուտ ել վուր խօսում է:

ՄԻԽՈ, Գոպուլ:

Վայ մէ, գէդի ջան, գէդի ջան... Աստուծ չ'ու-
նիս, իս չ'իս կանա սպանի ինձ. աբա դուն չափէ
թէ օխտն է:

ՓԱՐՍԻՂ, շարսուլով վերջում է գաղը և Կոպուլ:

Օխտը չէ, այ թէ օխտը չէ: (Չափում է:) Ես
մէկ, երկու, երեք, չուրս, հինգ, վից, օխտը,
էս ել քի մէ չարէք աւելի փէշքաշ: Ես ինչ է թէ
օխտը չէ. վուր մեռնիս պիտի սորվիս. շագիրքանի
համա ունիս աճկիրդ լաց: Դէ չուտտ արա:

ՄԻԽՈ

Այն Աստուծ, ինչ անիմ: Ես մէկ, էս երկու...

ՓԱՐՍԻՂ

Կամաց չը պատուիս:

ՄԻԽՈ, Լայ լիւնով:

Ախար ես վուր ջուրը ննգնիմ, քաշում իմ
պատուվում է ու չ'իմ քաշում: չէ դուս գալի:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ, ասող Գառնի:

Եհէլ, կտօ գուլիաւէտ... ԳԻԺ - Մօղի... (Միծա-
շմ է:) Հն, Հն, Հն...

ՓԱՐՍԻՎ, ասողին:

Էս դիժ անիծածն էլ վուրդի էր:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ, խելով Միւսի չեւից Գառնի Է Կառնի:

Ի՛ր, լաշաթրիան, իս տու էստի: Էստի օխտն
էլ կալ, քսան ու օխտն էլ: (Զարմ է շատ շատ:)

Մէկ, Էրկու, Էրիք, չուրս, Հինգ, վից, օխտը,
սւթ, ինը, տասը, տասնումէկ, տասերկու, Էս էլ
տաս Էրիք, Էս էլ տասչուրս. Հը՛, Էլի գ'ուզիս, Էս
էլ տասնուհինգ, Էս էլ տասնուվից. գ'ուզիս Էլի
գառն բերիմ... Սլեցու էլի, տօ, չիս իմանում:
(Գառն Է Կառն Միւսի վրայ ածելով) Բռնէ, մարթ
գառնի, Էլի. սրա պէս աղաւ մարթու մօզ աշկիւրա
իս, Էստու շուրք էլ չ'ունիս, մէ կէս վերջօկի
գողնալ էլ չը սորվեցար ինչքու հիմի... Շար-
լով...

Միւսն ասում է արդարեւ Կառնի, Բայ Կ-
նէլ խախտում է:

ՓԱՐՍԻՎ, ԳԻԺ - Մօղն:

Էս քիզ ասում իմ լաւտամ լաւտամ մի խօսի
ինձ մօզ, թէ չէ:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Էտեկն է աշխարքն, ալ, լաւութենին լաւութին
չը կալ: (Միւսի վրայ շոյ Կառնի) Ուզում իմ մարթ
գառնալ: (Միւսին) Գնա, գնա, վարթի, գնա
մարթ գառնի, սորվի Էլի քու աղիմէն, տեսնում
իս ինչ զազա փուղ է մօզ արի: (Փարսէլին) Արա,

կէսօրի վուխ է, սուփրէն զցին, ասա Էլի, 'ղօ-
նաղ իմ Էկի: Ի՛նչ ունիս ճաշին, դօշի ծվէնի թէ
կօնչօլ, քէփ է վուր կու շանց ասա, օհ, հօ, հօ,
հօ... շարլով:

ՓԱՐՍԻՎ, ասողին:

Էս անիծածը, խիստ է հարփած: (Միւսին) Գնա
կորի Էս ղանց:

Միւսն ասում է Կառնի Դէ ծայրը չեւից,

Դու Էրիքի գէպին Կառն Կառն:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ, հեռուելով վայր ընկած Կառնի ծայրին:

Էստի մտիկ Է... (Փարսէլին) Արի վրէն նստի,
միթամ սանկա է քիզ համա, էլ սանկի փուղ չիս
տա. խիստ ձուռն է դալի, քու արիւր: (Ի՛նչ Կառն
է Կառնի ծայրին) Ա. րի, Էլի... Շարլով... Քանչէ,
տօ:

ՓԱՐՍԻՎ

Տէր օղորմած Սատու: (Զարմուշով Միւսի վրայ)
Չ'էիր կանա կարքի մօզ անի:

Խիտ է Միւսի գլխին Է հաշտ է Կառն:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Տարրրու:

ՓԱՐՍԻՎ, Կառն Է Կառնի Կառն:
Կառն Է Միւսին:

Էս դիփ քու միղն է, անիծած:

Միւսն Կառն Է մաղաւ Դիջի Կառնի:

ՏԵՍԻԼ Դ

ՓԱՐՍԻՂ, ԳԻԺ-ՄՕՁԻ

ԳԻԺ-ՄՕՁԻ, շարունակելով:

Մուլափ, էստի Հարկաւոր է: (Տեղից վեր է լռում) Էս ամերիկէն էլ ուր իս զրգում, օխնած հոքի, էս օր է թէ էքուց պիտի մեռնիս, էստու վրայ լաւ պատանք ով կու տայ քիզ: (Կառնով շարունակ է Փարսիղի հասակը երեւից:) Էս մէկ, (Զարնա է անհիշ:) Էս էլ մէկ. էլի խէլի մնում է:

ՓԱՐՍԻՂ, շարունակելով:

Գժվիլ իս, տօ:

ԳԻԺ-ՄՕՁԻ, շարունակելով:

Խիստ հանգումն է, քու արիւր:

ՏԵՍԻԼ Դ

ՆՐԱՆՔ, ՔԱԼԻ

ՔԱԼԻ, հանելով չափ հողից:

Այ, թագա խաբար: (Տեղից վեր է լռում, շարունակ էլ) Վոյ, քոռանամ 'ես, էտ ինչս անում, տօ:

ԳԻԺ-ՄՕՁԻ

Վա, չիս, տեսնում, պատանք իմ ձեւում. արի, գ'ոլգիս քի համա էլ. (Պարսիղի հասակը է շարունակ) քանի գ'ուզիս դուս գու քալ, էն'զազա քաշքշվեցաւ էս խիստ ամերիկէն:

ՔԱԼԻ, հետևանքով:

Դէնը, դէնը: Էլի սիվցար դէսը:

ԳԻԺ-ՄՕՁԻ

Վա, բաւ առանց ձիզ կու գիմնամ: (Նորից հետեւնալ է հարաւ Քալիին) Արի է, տիս քանի պատանք է դուս գալի:

ՔԱԼԻ

Ինչ Աստուծ է խաօվի գլխիդ, քա:

ՓԱՐՍԻՂ

Էտ ինչ իշավարի հանաք է, տօ:

ԳԻԺ-ՄՕՁԻ

Քու քաղաքավարի ջանին մեռնիմ. մէ անկճնե-րուդ էլ թամաշա արա, Օրթաճալու էշն էլ չ'ունէ էտ էտ'զազա անկճնիր... Պատի վուտնիրը, էստի մտիկ, կ'օսիս էրէխի կուքօ ըլի: Ափսոս չէ իշի վուտնիրը՝ սուփթա, լազաթի, քու մատներու վրայ կի բարակ է ու. էտ ինչ է, դաթվու վուտնիր է:

ՔԱԼԻ

Գժվիլ իս, տօ, թէ ինչ խաբրներումն իս էս:

ԳԻԺ-ՄՕՁԻ

Գիծը դուն իս, սարսաղ, վուր էսթաւուր մարթու պատիւը չ'իս իմանում:

ՓԱՐՍԻՂ, շարունակելով հողից:

Ինչ փիս է հարփած անիծածը:

ՔԱԼԻ

Ձէնըդ ասումիմ է:

ԳԻԺ-ՄՕՁԻ

Խաչը գիդէնայ, հանաք չ'իմ անում. արա ջի-

Եւ լուսաւ որիւր բոլորի շուրջս:

Վն, մեբաշ անկճնիրուտ վրայ սուխ չը կոտորիս :
ՔԱԼԻ, գնալով Գեղի Փարեշը, Գիծ-Մօղան չափէ անոսն
Քու հարկած գլուխն էլ : (Փարեշին) Էս իմա-
ղար :

ՓԱՐՍԻՂ

Թողնում է մարթն: Ինչ խաբար է:

ՔԱԼԻ

Ել ինչ խաբար պիտի ըլի, Մարմարինց տղէն
իրիգուն նշնվիլ է:

ՓԱՐՍԻՂ

Վահ, զուրթ:

ՔԱԼԻ

Աստուծ գիղենայ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ո՛ւմ արեւիկայ վրայ:

ՔԱԼԻ

Գուլարինց Օսէփինը:

ՓԱՐՍԻՂ

Ղուրթ իս տառւմ:

ՔԱԼԻ

Բաց սո՛ւտ իմ ասու՛մ: Հազար թու՛ման էլ փուղ
ին տղի: Են՛ղաղա ասի՛ սուկցու ասի, գնաց էլի
ձեռներեմէս. իժու՛մ ինչ տղայ էր: Խխտ մինձ
մինձ ին պատուտվում. ով էրիտ նրանցն էս զաղա
փուղը:

ՓԱՐՍԻՂ, վէր կէտուլ:

Վայ քու տղիս տղայ, ես նրան հազար թու-
մանը կու շանցտամ, (Կանչում է:) Միխօ, Միխօ,
գնաց թէ էստի է, (Կրկին կանչում է:) Միխօ:

Մանւմ է Միխօ Ֆըլի Դանիլ:

... (մնացորդ)

ՏԵՍԻԼ Ե

ՆՐԱՆՔ, ՄԻԽՕ

ՓԱՐՍԻՂ

Էս սաաթիս գէվէր վազի ճափի-թաղը. Գու-
լարինց Օսէփի դուքանը իս գիղիս:

ՄԻԽՕ

Էն օրը վուր փո՛ղ էրի:

ՓԱՐՍԻՂ

Հա, հէնց նա: Գնա՛, վուրգիոր ըլի գթի ու
ասա, վուր մնացածը էս սաաթիս էւէտ բերէ. գէ
չուստ արա: Ինչ իմ ասու՛մ (Յայտուլ կոտի վրայ):
Էս պատանքն էլ տար:

Գիծ-ՄՕՁԻ, ծիծաղում է:

Հա, հա, հա... ալ, Աստուծ լսէ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ես էլ ինչ իմ ասու՛մ, խիլքս խառնվեցաւ: (Մի-
խօն շարանայում:) Ինչ իս բերանդ բաց արի, չիս
իմանում, վիկալ էս ամէրիկի կտուրը: (Միխօ աշ-
խարհում է հաւաքել:) Աբա հըն, իժու՛մ գնա դուքանն
ու Գարչօին կ'օսիս, վուր էս նմուտիս էւէտ էստի
բանվի: (Խիչուլ Միխօի գլխին:) Տօ, ձեռնիրդ փա-
փա է ուտում: (Միխօն աչքերը բացում է:) Ըհհա...
(Հաւաքելու կոտի ետքում Միխօն, որին կրկին կոչում է:)
Դէ չուստ:

Միխօն կոտը չեւիսն Դանիլ է գնում Ֆըլի
Դանիլ:

ՏԵՍԻՆ Զ

ՔԱԼԻ, ՓԱՐՍԻՂ, ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

ՓԱՐՍԻՂ, չարահայտ:

Տեսնիմ վունց է տալի հազար թուման... վուր տալիս է, ում փունջն է տալի:

ՔԱԼԻ

Թաւափիան Սալոմէ, փեսին ձեռնեներէմէս խլից, էլի:

ՓԱՐՍԻՂ

Տիւ թէ ինչ օրը հասցնիմ էս նրան:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Հէստի բան քովայի վուր չը կանենաս թէ չէ վազութիւնը քու փէշակն է: Օսէփն ինչ միղ ունէ վուր ջիգրը նրա վրայ իս հանում: Քու ախշիկը վուր տուտուց ըլի ու երիք զազ բերան ունենայ, Օսէփն ինչ անէ էտուը, էլ Միխօի անկճներուն բան էմարթլէթի պակասը թամամ կ'օնէիր էլի:

ՓԱՐՍԻՂ, չարահայտ:

Փիէ:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Փիէ քիզ ու Աստու կրակ. կու տէիր դուն էլ, ինչի չէիր տալի, ում համա իս մօզ անում, էքուց էլօր կու ստակիս, դիգ մունգո էլ կու մնայ:

ՓԱՐՍԻՂ

Չէնգ թէ չէ:

ՔԱԼԻ, ԳԻԺ - ՄՕՁԻ:

Դուն էլ ինչ իս մէ կուռը տրաքեցնում, տօ մէր դարդը միզ հերիք է:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Դարգ ցաւի զաք ու Աստու պատիժի. էս ու իմ Աստուծը, բախտաւոր է էն աղէն, վուր Օսէփին է ուտտ էկի ու ձիգմէն ազատվիլ է. զլխով վուտով Օսէփի զունգը չ'ածիք:

ՓԱՐՍԻՂ, չարահայտ:

Գնա՛ գլխեմէս ուադ ըլի, թէ չէ էս չարացած սրտիս ինչ ջիգր ունիմ քիզ վրայ կու հանիմ:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Վաա, (Բողոքաբերական խօսակցութիւն) պըռըծ... ինչ պիտի անիս, ճոնիրս դողում է քիմէն. մէքաշ մէ իմ դուքանն էլ չը մհրիլ տաս: Ինչ մարթ իս դուն, ինչ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ինչոր վուր իմ, իս քի վրայ լաւ մարթ իմ:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Ինչով իս լաւը:

ՓԱՐՍԻՂ

Մէկ էս վուր էս խելօք իմ, դուն գիծ իս:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ, ծիծաղաբեր:

Հա, հա, հա... վուր խելօք ըլիս էա չ'իս տի: Ինչով իմ գիծ, վուր քու աքարմունքն էրէսիզ աւում իմ: (Ծաղրելով) Խելօք իմ կ'օսէ ուստու տեղեզրափի մալթուլը դուն մօզօնեցիր, ալ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ես փուշ անիմ:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Քու փուղը տար ու... (Մի բանի խոսք առած է անհայտնաբերված է) Էս ղանց էն ղանց փախցրիլ իս, ինձմէն խլիլ իս, նրամէն գողցիլ իս, փուղ իս շինի ու էնդով դրօշկա ու կալասկա իս սարքի ու մէջն ուռած ու փքած սէրի իս անում. էս է քու փուղն էլի... Քու մամա Մաթուան էլ առանց կալասկա դուքանը չէր գնում, Հա քու արիւր... Փուղ ունիմ կ'օսէ... Վուր գլխամեռ քի վրայ Հարուստ չէ. արա քու Հալալ աշխատանքն էլ Հէսար անինք, իմն էլ... տեսնինք ով շատ ունէ: (Գրաւորի բառերը հանելով և աջ չէտէր վրան խփելով) Այ, այ, այ, (Աջ չէտէր խփելով) դիփ էոէնց, այ... Բաս չէ ու քի պէս էգեղեցու Համա փուղ կու մօղանէի ու ջիբս կ'օծէի... իս տու իմ մէ մանէթը... Ի՞նչ տամ մէ ձեռաց սուտ կուտը ննգնիս:

ՓԱՐՍԻՂ

Միղայի Աստաճու:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Օ՛հ, Հօ, Հօ, Հօ, Հօ, աւտաս առչի գամը կու'լի, այ: Վուր մեռնիս տօպըրկներով գերեզմանդ կ'օծին, Հա քու գլխի արիւր գիդենայ:

ՓԱՐՍԻՂ, շարանալով

Տօ, ձեռք չիս վիկալնի ինձմէն:

ՔԱԼԻ, անդէս:

Չիս ամանչում:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ

Վուր մեռնիս ձեռք չիս վիկալնի. քանի սաղ իս, քիզ Համա օրթունք է ստեղծի ինձ Աստուձ,

պիտի ջանդ ուտիմ ու Եփօր կու մեռնիս, էն չախը թամաշա արա՝ սիպտա սիպտա օրթունքները կու փաթըթվին վրէտ օրթիքը, անկճեմէդ տուճ կ'էՀան ու քնթեմէտ ու բեռնեմէտ դու գու քան... ԷՀէյ, կտօ գու'լիսէա... շարլուծ: Ափսոսա չէ քու սիրուն աճկիլը վուր մէջն օրթունք նստի: Արի մէ պաշանիմ, գեթա՛ղվա:

ՓԱՐՍԻՂ, Դէմ առնելով չէտէր: Գեռիս պիտի պաշանիս: Միղայի խոսքի վրայ Վահ, վարթապետ խօսմ չիս... Էնէնց պնօշտի անինք թէ գուղիս: (Չէտէր Փարսիղի ունի գլխով) Էստի մտիկ, կ'օսիս դժուարի մաշխալալ ըլի: (Հէտա՛ն է:) Ղուրթ, Հանաքը դէնը, աղա Փարսիղ, ամա կու լաց ըլի խալիսը քու մեռնելիս... վուրդի խիճի արտսունք կայ դիփ էն օրը կու թափվի, այ: (Միծաղա՛ն է:) Հա, Հա, Հա... Դէ, մեռի, էլի, կուրօի փուղը ես կու բախշիմ: Գլխաս ալ համը

ՓԱՐՍԻՂ, անսխալ չափանշով: Գլխաս ալ համը Տօ, կորի էս ղանց թէ չէ... Գլխաս ալ համը ՔԱԼԻ ման, համը, գամը Գնա թէ չէ էս սատթիս բջերանցը կանչեցի, Աստուձ գիդենայ:

ԳԻԺ - ՄՕՁԻ
Բջերանցը. այ թէ բջերանցը, (Օրոհման բառերով) Վահ, Վահ, Վահ, (Փարսիղ և Քալիս այս և այս կողմն էն Լալ ղու՛մ, ինչ ինչը հանգստե՛ն Դեղմէղը և յանհարժ իրենի՛մ է:) Փրահ, Հա, Հա, Հա... Էդ չիք... Էս էլ դառաւ էն օրվան գիշերը վուր գուռը չը

բաց անիլ տվիք: Շատ հարկաւոր է ձեր գլուխն
ինձ. աշխարքին չարա էլաւ, 'ես կի չը կանացի մէ
ազատվի ձեզմէն: 'Եփ կուլի ձեր քէլէխը բաժնիլ
ըլիմ, առանց էն խօ վարցկ չիք անում ու էգէբա
էն օրվան ձեր շիլափլաւը Աստուծ վարցկ համարէ
ձեր հոքու համա... Ինչ չիս արի դուն, ինչ, ախ-
պէր ասիս՝ դուն իս գրնի, ննգիր ասիս՝ դուն իս
խափի, պարտկ ասիս՝ դուն իս հաշա կերի, զօ-
ւով պարտկ ասիս՝ դուն իս վիզը դրի օմքնու
վրայ, դուզուծին ասիս՝ դուն իս արի, վուրթու
բօղազ ասիս՝ դուն իս դուն կտրի, հարենի դու-
քան ասիս՝ դուն իս կրակ տվի: Ուր է ուր, պիտի
գիգենան ով իս, վուր վուտեմէդ քաշ անին քիզ:
Աշխարքը քօռացիլ է ու քիզ համա հիշտ ու հան-
գիստ գեղնի էրէսին ման իս գալի, ախ խօղիմ քու
գլուխը, լաւ մարթ՝ դուն իս, հա: Փուրդ վուր
հաստացրիլ իս ու էլ օջովու ախնումդ չիս գցում.
գնամ էս սաաթիս թէ աշխարք չը գցիմ վուր ինչի
համա էիր օլլըրում Միխօի անգճնիրը, 'ես Գիծ-
Մօղին չիմ ըլի: Գնամ, գնամ, չիմ ուշի 'ես ձեր
ճաշը, գնամ, ման հալալ ու ջան ազատ ձեզմէն:
Գնամ խիխճ Օսէփին ասիս՝ վուր իր գլխի չարէն
տեսնէ, թէ չէ վաչ նրա միխկը ձեր ձեռին: (Լէֆ-
էրէն պարէլ:) Բրախմա պուտրա, պուտրա, պուտ-
րա. Բիէն պուտեր, պուտեր, պուտեր: Շարքիւթ:

ՏԵՍԻԼ Է

ՓԱՐՍԻՂ, ՔԱԼԻ

ՓԱՐՍԻՂ

Այ գնալդ ըլի ու գալդ վուչ:

ՔԱԼԻ

« Ծին ծ'ղալի դա ուկան խմալի, » *) Հըն...

ՓԱՐՍԻՂ

Պատուհաս է անիծածը: Գնա խմալի չիս սալ:

ՔԱԼԻ, լաւ: Փ

Պատիժ է ստիղծի ինձ համա Աստուծ, էլի:

ՓԱՐՍԻՂ

Ջհանդամը իր գլուխը, ինչ անում է էստի թող
անէ, թաք խալխումը բէաբու չ'ըլի անում:

ՔԱԼԻ

Դիփ քու միդ է, ինչ իս անմիդ էրէս շանց
(տալի. նրա լպտած գլուխն էլ:)

ՓԱՐՍԻՂ

Էստի մտիկ, 'ես իմ նրան էրէս շանց տալի.
մէ Աստուծ բարգուծին է գլխիս, էլի, ուրոր գնամ
շվաքի պէս պիտի հիզս ըլի:

ՔԱԼԻ

Ախաբ չիս կանա մէ օր խտակ վուտը կտրի
նրան էս'ղանց:

*) Վրացերէն՝ Առջևը ջուր, ետևը սուր:

ՓԱՐՍԻՂ

Վուր փողոցումն էլ ճամփա չը տայ ինձ: Ուր
գտնեմ իս մէ մատը միդը շինէ քախկու՞մը:

ՔԱԼԻ

Ել մի խօսի հիդը:

ՓԱՐՍԻՂ

Վուր գլխամեռ ուզում է նրա հիդ խօսելը.
խօսիս չը խօսիս նրա համա գիւփ մէկ է:

ՔԱԼԻ

Բաս ինչ պիտի անինք չախար:

ՓԱՐՍԻՂ, Կարգաւոր:

Զահրումար ու Աստճու կրակի ձիւր ռապտ գալու
սաաթն էլ անիծվի:

ՔԱԼԻ

Զիս իմանում:

ՓԱՐՍԻՂ, Կարգաւոր:

Տօ, գուն էլ ինչ իս ձիւր ճանջի պէս կպի, իմ
ջիդըն էլ է հերիք ինձ: (Զեւոր չէր ինչ ինչ)
Գնաց էլի, անշնուք իս, անշնուք:

ՔԱԼԻ

Ես ինչ անիմ, վուր գուն փուղը խնահիս աբա
մէ հազար թուման կու տէիր, տիս կու էր թէ չէ:

ՓԱՐՍԻՂ

Նրա հօրն օղորմի, հազարով իս նրա վրայ լաւը
կալ:

ՔԱԼԻ

Ես գիդիմ ումնոր ասում իս, դէ, բի էլի, էսօր
էլէտ շինինք:

ՓԱՐՍԻՂ, Կարգաւոր:

Բի էլի, ինչ հիշտ հիշտ ասում իս, թիթան
ծառ է վուր մէ խփելով հազարը մէտի վէր թափի.
Իմ մանէթներն էտէնց էթան չը դիդենաս, ամէն
մէկի համա քսան ջեր հոքիս ծախիլ իմ:

ՔԱԼԻ

Մուլափ տայ էն թաւլափիան Սալօմէն, հէստի
շինիմ, հէստի շինիմ, խաչը դիդենայ, վուր աշխարհի
լափը գլուխն ածիմ. մէ ռաստ գալ:

Բարչայած դուրս է գնում չախ կողմից:

ՏԵՍԻԼ Ը

ՓԱՐՍԻՂ, Կարգաւոր:

Վուրն ինձ թամաշա արա... Մուլափ, Օսէփ,
հէստի օր կանգնեցնիմ գլխիդ, վուր գիւփ (Սը չէր
բիւնասալ չոյց արել) էս էս զազա ըլիս լաց ըլում:
Շատ վուրտ էր մահանա էի պտուռում ու Աստուծ
ռաստ էրի: Են հմպարտ հմպարտ վուր խօսում իս,
տիս թէ վուրտիս տակը վոնց իմ թաւիլ թաւիլ
բերում քիզ: Ինձ փինաչի Մաթուսի վուրթի Փասո
կ'օսին: Մէ մէ տիմախ էլ վուր ասում է թէ՝
փլանը ես փստանը վուրչիչ չ'ունէր, կ'օսէ ու մէ-
բաշ մարթ վոնց դառաւ, կ'օսէ. էսէնց դառաւ
ալի: Ես աշխարքը միդրէ կարաս է, ով շէրէփը
ձեռին մէկին դէսը կու բօթէ, մէկէլին գէնը, ու
շատ փալին ինքը կու փախցնէ, ղօչաղը նա է,
անուամն ու պատիւն էլ նրանն է. ամա ով հրմ-

պարտ Օսէփի պէս բոլորքը կու կանգնի ու հըրթին կու մնայ, դառաւ իշի մարտիրոս:

Մանգէ Է Դարձն Քջի Դարձն

ՏԵՍԻԼ Թ

ՆԱ, ԴԱՐՁՈ

ՓԱՐՍԻՂ

Դարձո... էս քնն չուտ էկար:

ԴԱՐՁՈ

Էստի էլէտ ռաստ էկաւ Միսոն, ասաւ վուր կանչում իս:

ՓԱՐՍԻՂ

Հա, խիստ հարկաւուր բան ունիմ: (Նստաւ է:)
Էս ուր իս էլի:

ԴԱՐՁՈ

Կոմբօստինց Եադօրի մօդ, մէ քիչ նիսիա կէր նրա վրայ, էս շափթին օխտը ջեր իմ էլի:

ՓԱՐՍԻՂ

Խիստ ջանջալն է, իժում էրիտ:

ԴԱՐՁՈ

Վա, ջանը չէր դուս գայ: Ել դուքնեմէն չը հիւացայ, ինչ մուշտարի էկաւ նրա մօդ էրէտս ժէշտ շինեցի, Աստուձ գիդենայ, գիփուանի մօդ նուր մէկանց ուզեցի. չարէն կտրվեցաւ, ամութու վուրդիւր էլաւ ճարից ու էրիտ:

ՓԱՐՍԻՂ

Էտէնց, վուրթի, էտէնց, էտէնց ժաժ արի վուր

մարթ դառնաս. աչ, ինձ թամաշա արա, վուրթի, մէ օր կէր գլխումս փամփելով Փասօ էին կանչում, իժում դառայ Փարսիղ, իժում աղա Փարսիղ, հիմի Վասիլ Մաթվէիչ: Գու տօլ վուր էի, ինչ էի ես. ամա հիմի մարթ իմ, ինչ մարթուն պիտի. իմ մամա Մաթուսը վուր սաղ ըլի, նա էլ կու փքվի: Էստունք էնդուր իմ ասում, վուր դուն էլ չալիշ գաս Դարչի Կիրիլիչ դառնաս, քու մամի պօղօսկասկանութիւնը գիփուանցը մտէն դցիլ տաս: Վուրթին էս հանգի բան է աշխրքումը, հօր անումը կու շինէ էլ, կու քանդէ էլ:

ԴԱՐՁՈ

Դուն էլ լաւ իս տեսնում, Վասիլ Մաթվէիչ, վունցոր չալիշ իմ գալի: Աստուձ գիդենայ, դուքանը վուր բաց իմ անում առուտէհան, էլ Միսօի դալուն չիմ մնում, աւիլը վիր իմ կալնում ես իմ աւիլում, ու մուշտուրու մօդ վունցոր ժաժ իմ գալի, իս դուն էլ տեսնում իս:

ՓԱՐՍԻՂ

Տեսնում իմ, տեսնում, վուրթի, ու էնդուր էլ սիրում իմ քիզ. էս տարին էլ թամամի, էկող տարի ննդիր կու շինիմ քիզ, Աստուձ. փուղը իմը, ջանը քունը, վուրթի:

ԴԱՐՁՈ

Աստուձ վուրթիքդ զօրացնէ, ես էլ քու ճրաքն իմ, միթամ մէ ծառ իմ տնդիլիս, ումիկ ունիմ վուր լաւ խէր անիմ ու դուն էլ վրէս ուրախանաս: (Ձայն փեկելով) Էն փթած ապրանքն էլ սաղացրի, աչ:

ՓԱՐՍԻՂ

Է՛հ:

ԴԱՐՉՈ

Աստուձ գիդենայ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ետ ո՛ւմ վրայ:

ԴԱՐՉՈ

Մէ սղնաղեցի էր: Երկու թօփ լաւը խառնեցի՝ մէջն ու աճկերն արլանդվա արի. դէ տանէ Հիմի ու վայ տէր կանչէ:

ՓԱՐՍԻՂ

Իժում նիսիա:

ԴԱՐՉՈ

Վահ, գիժ իմ. վո՛ւր օրն իմ փթածը նիսիա ծախի, վուր Հիմի էի ժաժ էկի էնէնց: Մէ իմքին սուտ պակսեցրի, խաթրիչուն միթամ, ու փուղը թամամ առայ: զնայ վուրդիոր իրն ասէ, էնդի էլ իմն ասէ:

ՓԱՐՍԻՂ

Այ, ղօչաղ Դարչօ ջան. էտէնց, էտէնց, վուր-թի, Ես քիզ ասում իմ վուր դուն մարթ կու դառնաս, թալին, թալին մարթ կու դառնաս:

ԴԱՐՉՈ

Ումիկ Աստձու. ուրիշ մէ Հրամայէ, Վասիլ Մաթ-վէիչ, է, դուքանը մէնակ է:

ՓԱՐՍԻՂ

Ղուրթ, կինաղամ մտէս էր ննգնում. Գուլա-բինց Օսէփը թէ ձեռաց փուղ ուզէ դուքնեմէն, էլ մէ գրօշ չը տաս:

ԴԱՐՉՈ

Վահ, ինչ է պատահի:

ՓԱՐՍԻՂ

Խիստ ջիգրն ունիմ նրանը:

ԴԱՐՉՈ

Ես էլ պակաս ջիգր չունիմ, մէ ասա ինչ խա-բար է. օչովու վուր մարթահէսար չէ գցում:

ՓԱՐՍԻՂ

Այ, Ես նրան կու շանց տամ Հիմի. նրա առու-տուրը մէ շալակ խուտի նման բան է, մէ սպիչկէն Հէրիք է, Հրա, մէ նմուտումը կու բլբլայ:

ԴԱՐՉՈ

Տասն էլ չիմ խնահի. մէ ասա ձեռնեմէս ինչ պիտի դայ, մնացածը Ես գիդիմ...

ՓԱՐՍԻՂ

Այ, էս սասթիս: Դուն ինձ ասա, Դարչօ ջան, մէ շարաթ բան ու դուրձեմէդ վուր Հիգ ըլիս ննդի ու շատ պտրտելով մէրումը մէ լաւ խնձուրի ծառ ըլիս գթի, էն լաւ թուրաշաուր խնձուր, վուր զօրդի պէս կիտած ըլի, վուր դուն էլ ասիս թէ՛ Հաւ, էս էի ուզում, ու ինչքու գնաս տուն վուր քթուցը բերիս, տեսնիս վուր քու Հալալ քթուցը մէ անշնուք մարթ բան ըլի ուզի տանեմէդ ու էկիլ ըլի քու ղթած ծառը թափ ըլի տվի ու էն քու գօզալ խնձուրը տանում ըլի, էն էլ քու քթուցով...

ԴԱՐՉՈ

Վայ, վայ, վայ, վայ...

ՓԱՐՍԻՂ

Օրէնք է:

ԴԱՐՁՈ

Վճռը՝ զանցի օրէնք է: ՓԱՐՍԻՂ

Դուռն ինձ աստ, ինչ կ'օնիս:

ԴԱՐՁՈ

Վա, էնդի եւէտ կ'իծումը կու խփիմ ու ձեռնէն կու խլիմ խնձուրն էլ ու քթուցն էլ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ու թէ խնձուրը չը կանացի:

ԴԱՐՁՈ

Վա՛հ, քթուցը էլ մէ նմուտ չ'իմ տուր տալ, էնդի եւէտ վեր կ'օծիմ. կու թոզնիմ վուր իմ ա՛մազը մուքթ կորչի:

ՓԱՐՍԻՂ

Այ, զօռանան: Ասումիմ է վուր մարթ կու դառնաս: (Մօտէնալ:) Քիմէն ինչ թախկացնիմ, Դարչօռ ջան, տեսնում իս վուրթու պէս սիրում իմ քիզ:

ԴԱՐՁՈ

Գիդէ Աստուձ, վուր Ես էլ քիզ հօր պէս պաշտում իմ:

ՓԱՐՍԻՂ

Գիդիմ, գիդիմ... Տօ, ախար ախչկաս համա մէ լաւ փեսացու էի գթի, մէ շափաթ աւելի խօսում էինք ու հէնց էն է, բանը պրծած էր, ու՛զում էինք էսօր էքուց վրայ բերի, մի ասի դուն, էս քու Օսէփը մեր խօստացածի վրայ մէ իմքին աւելցնում է ու իրիգուն ախչկան նշնում է:

ԴԱՐՁՈ

Օ՛հ, հօ, հօ, հօ... ա՛յ անաստուձ մարթ:

ՓԱՐՍԻՂ

Աբա, իժում էն էլ համ փուղով. իմը կու՛լի, էլի:

ԴԱՐՁՈ

Էտ է, էտ, խնձուրն էլ փախցրի է, քու արիվն, ու քթուցն էլ քունն է բանեցնում, էլի:

ՓԱՐՍԻՂ

Բաս, Ես էլ էտ իմ ասում, Դարչօ ջան, է. խընձուրը տարաւ՝ նա փայգա, քթուցն էլ հիդը չը կորչի ասում իմ:

ԴԱՐՁՈ

Վա՛հ, վո՛ւնց կանալ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ո՛վ գիդէ, նրա բանը ուրիշ հանգն է երևում. մէկ էլ տեսար ախչկան փսակից ու սուփրէն վիքաղից, իժում գնա ու հիդը դաւի արա՛, էլ ինչ կու դուռ գայ:

ԴԱՐՁՈ

Վա՛հ, կ'էհամ էս սաաթիս եւէտ գ'ուզիմ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ես Միխօին զրգեցի, ամա ումիկ չ'ունիմ վուր էս սաաթիս եւէտ տալ, ու քիզ էնդուր ապսպրեցի վուր մէ լաւ օմքին գթնիս, փուղիրս չը կորչի:

ԴԱՐՁՈ

Մէ աղվօկատ գիդիմ, մէ աղվօկատ, Վասիլ Մաթվէիչ, վուր Երիք սաաթումը դուքանը կու մհրի տամ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ղօջաղ, Ղօջաղ, Դարչօ ջան, ես քիզ ասում
իմ վուր մարթ կու դառնաս:

ԴԱՐՁՈ

Լաւ ուտի աշկիրտը լաւը կու'լի, էլի:

ՓԱՐՍԻՂ

Դէ գնա, մի ուշացնի:

ԴԱՐՁՈ, Գնալով

Մէ սաաթ չ'իմ քաշեցնիլ տա, քու ազիզ արիվն
իմ ասում:

ՓԱՐՍԻՂ, յետեւից:

Գնա, Տէր ընդ քեզ:

Դարչօ դուրս է գնում թշի դռնից:

ՏԵՍԻԼ Ժ

ՓԱՐՍԻՂ, Դռնի:

Դէ գնա, Օսէփ, ինչ ձեռնեմէդ գալ, Հիմի էն
արա: Տասը մում պիտի վառիմ քիզ Համա, վուր
Հոքիդ ու մարմինդ գցեցիր ձեռս:

Դուրս է գնում ու իողմ հաշտեմանը

հետը որանելով:

ՏԵՍԻԼ ԺԱ

ՔԱԼԻ, յետոյ ՍԱԼՕՄԷ

ՔԱԼԻ, դուրս գալով յաւ իողմից:

Մտիկ, մտիկ էս թաւափիանին: (Պարտահանից իմն-
չա՛հ է:) Էստի արի, քա՛, էստի, չ'իս իմանում,
Սալօմէ, Սալօմէ, քա՛, Սալօմէ... Հա, 'ես իմ, 'ես
իմ կանչում, մէ սաաթ էստի սրի: (Հետեւում է
պարտահանից:) Գալիս է... մոլափ տու դուն, բե-
հալեա, չէ էլ ամանչում: Թէ աշխրքի լափը գլու-
խըդ չ'ածիմ ու կու տեսնիս:

ՍԱԼՕՄԷ, յետոյ հոշմի, նորայն շէշ հաշտեմա՛ծ ծա-
նա՛հ է թշի դռնից:

Ի՛նչ էիր կանչում, բարի լուա, վո՛ւնց իք:
Զե՛հ էն աւալիս թե՛անց:

ՔԱԼԻ

Փառք Աստծու, Համեցէք, նստի: (Նստում էն:)
Սխչկադ նշնեցիր:

ՍԱԼՕՄԷ

Հա, Քալի ջան, քու նինոսի բախտաւուրութե-
նին էլ Աստու՛ճ արժանի անէ, իրիգուն նշնեցի:
Հէստի փեսայ ճարեցի, Հէստի, վուր կ'օսիս խօ-
խօք ըլի՝ ուրախու էլ վուտիս վրայ չ'իմ կանաջի
կանգնի:

ՔԱԼԻ

Երէսդ պարզ կենայ:

ՍԱԼՕՄԷ, այլալուէլով:

Ի՛նչ խաբար է, չ'իմ իմանում:

ՔԱԼԻ

Մէ լաւութիւն էիք պարտ, արիք, էլի:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՛նչ իմ արի:

ՔԱԼԻ

Ել ինչ պիտ էիր արի, փետիս ձեռնեմէս խլե-
ցիր ու միթամ վռնչիս, էլի:

ՍԱԼՕՄԷ

Աբա, Քալի ջան, էտ խօսկ է, վուր դուն իս
ասում:

ՔԱԼԻ

Սո՛ւ, սո՛ւ, Սալօմէ, վուր ինչ անց է կացի դիփ
մէմէկ գիդիմ:

ՍԱԼՕՄԷ

Վո՛յ, քոռանամ 'ես, էտ ինչիր իս ասում, Քալի
ջան:

ՔԱԼԻ

(Չէ, չ'էիր գիդի վուր 'ես էի տալի:

ՍԱԼՕՄԷ

Աբա էտ ինչ խօսկ է, դուն ինձ բան ասիլ իս:

ՔԱԼԻ

'Ես վուր չ'իմ ասի, ասողը իս ասա:

ՍԱԼՕՄԷ

Ինձ օչով վռնչիչ չէ ասի:

ՔԱԼԻ

Սուտ էլ վուր խօսում է, ուցիս չէ, քա:

ՍԱԼՕՄԷ

Սուտը սատանինն է, ինչիր իս շառիր գցում
գրէս:

ՔԱԼԻ

Աբա դուն ու քու հոքին, դրուտ ասա, չ'էիր
իմացի վուր 'ես էի տալի նրան ախչիկ:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՛նչ անիմ վուր իմացիլ էի. իր օրումը տղի
համա տասը կու չիշվի, մէկը գ'ուզէ:

ՔԱԼԻ

Տիս, տիս վուր գիդացիլ իս, էլ սուտ ուր իս
խօսում:

ՍԱԼՕՄԷ

Ուշնաւուրիս, քա. գիդացիլ իմ, մարթ իս զրգի
ինձ մօդ թէ օմքնու բերնով ապսպրիլ իս, վուր
'ես փլանին ախչիկ իմ տալի, դուն չը տաս: Ախար
'ես ինչ միդ ունիմ էտումը. վունցոր 'ես իմ գի-
դացի, էնէնց էլ դուն իս գիդացի... Ինձ վուր
քիքս իս գալի, էլ դուն ուր էիր խօսում ու մար-
թիք մէչ գցում:

ՔԱԼԻ

Առչի գամը 'ես խօսեցրի:

ՍԱԼՕՄԷ

Առչի գամը մարթ տափումը շատ ծաղիկ է տե-
նում, ամա կտրողը կտրում է ու տանում է:

ՔԱԼԻ

Վուր մուլափ չը տվիր, էգէբա 'ես էի կտրում:

ՍԱԼՕՄԷ

Իժում, ինչի չը կտրեցիր, քա:

ՔԱԼԻ

Տուր տվիր գանա, միր խօստացածի վրայ էլ

կունձի փուղը վուր անելցրեր ու իրան տվիր,
Հենց գիդիս, չիմ գիդի:

ՍԱԼՕՄԷ

Վոյ, բոռանամ 'ես, Բալի ջան, աբա էտ վոռնց
իս ասում, դուք ինչ էիք տալիս զանա:

ՔԱԼԻ

Ինչ էիք տալի, միթամ չիս գիդի: Ութ Հա-
րուր թուման:

ՍԱԼՕՄԷ

Այ, Տէրը բարի տալ քիզ. մինք վուր օխտը Հա-
րուրէն անելի չինք տվի, էս անելցնիլ է:

ՔԱԼԻ

Ռիանիս, գիանիս, դէմ էք բերում:

ՍԱԼՕՄԷ

Վոյ, իմ. Նատոն պրծնի ամէն չարմէն, վուր
դուրթ իմ ասում:

ՔԱԼԻ

Էտ է վուր աստացի:

ՍԱԼՕՄԷ

Ինչ է ասում, քա, իմ ախշկալ անումը սո՛ւտ
իմ օրթում ուտում:

ՔԱԼԻ

Բաս չէ ու դուրթ իս ուտում, ութ Հարուրն
էթող ու օխտը Հարուրն ուզից:

ՍԱԼՕՄԷ

Ես ինչ անիմ էտումը, քա, Հալբաթ. քու ախշ-
կան չը Հաւնեցաւ ու էնդուր չ'ուզից:

ՔԱԼԻ

Ինչն է պակաս վուր չը Հաւնեցաւ, քու ախ-

չիկը կու'լի լաւը, թաւափիան, չէ էլ աման-
չում:

ՍԱԼՕՄԷ

Թաւափիան էլ իս ու չիս էլ գիդի. էտու Հա-
մա էիր կանչում, քա: Բու ախշկալ Հատն ու

կտուրը կու'լի իմ Նատոն. էս ինչ անիմ, վուր քու
ախշիկը լէն բերան ունենայ:

ՔԱԼԻ

Լէն բերան էլ ունիս ու չիս էլ գիդի, բէՀայեա,
քու լպստած ախշիկը կու'լի լաւ:

ՍԱԼՕՄԷ

Ինչ է ասում լպստած. նրա քաղաքավարի խօսկ
ու ջոզաբին էլ կու' սաղ զայ. քու ախշկան ա-

սիս, վուր դիփունքն ասում ին թէ տո՛ւտուց է,
ու դրուտը թէ գ' ուզիս, Հենց էտու Համա չ' ուզից:

ՔԱԼԻ

Հա, քու զլիսի պատմվիլը գիդենայ. խիսճ տղին
Հանգիլիք ու խափում իք, մէբաշ չը տաք ինչոր

խօստացիլ իք:

ՍԱԼՕՄԷ

Միր բանը մինք գիդինք: Վուտս կոտրվիլ էր ու
չ'էի եկի էտտի:

ՔԱԼԻ

Ինչրու բողաղը պարտկումը վուր խիստվում իք,
մէբաշ չը Համբրիք:

ՍԱԼՕՄԷ

Պարտկումն ինք թէ պարտկումը չէ, ձիզ պէս
գողնովի փուղիկը խօ չ'ունինք:

ՔԱԼԻ, Վեր լուսնի տեղից:

Գուզ էլ իս ու չիս էլ գեղի, չիքիլեն վրէգ
կու պատուտիմ, բէհայեա, թաւափիան:

ՍԱԼՕՄԷ, Ժողովուրդի տեղից:

Աբա փորձէ էլի, փորձէ, տեսնիմ վոճնց իս
պատուտում: Մինձի մինձ չէ պատուտում, քան,
(Զարմանքով) փինասի Մաթուսի Հարսը:

ՔԱԼԻ, Երբեք չեմքու չանելով:
Ըհ, խոզիմ քու բէգովաթ գլուխը. սա էլ
վուր օմքնու մասխարա ըլի գցում, բաղմնչու ախ-
չիկը, կապ կտրած, աննամուս:

ՍԱԼՕՄԷ
Կապ կտրածն էլ դուն իս ու աննամուսն էլ:
Հազար վուր ճիւղիս, գիփունքը գիգին վուր աշ-
խարք ու երգիր իք թալնի ու էնդով առաջ եկի.
քու դաժուճպլա արած գլուխն էլ խօղիմ:

ՔԱԼԻ
Մէ մտիկ էս թաւափիանին... (Ցարչափում է և
չիքիլան պարտում) Կապ կտրած...

ՍԱԼՕՄԷ
Քան, քան, քան...

Բանում է Քալինի հարսը և բաշտում:
ՔԱԼԻ

Քան, քան, քան, քան...

ՍԱԼՕՄԷ
Մէ մազ չիմ թողնի գլխիտ...

Ապշած նայում է չեմքուժը Կալինի:

ՏԵՍԻԼ ԺԲ

ՆՐԱՆՔ, ՕՍԷՓ

ՕՍԷՓ, Բանում է Դժի Կալինի:

Վանգ:

ՔԱԼԻ, Խիչիլ Սալոմի հարսը:

Վանգ քուանամ էս:

Անթապարտ Կալինի է Վանգի հարսը:

ՏԵՍԻԼ ԺԳ

ՍԱԼՕՄԷ, ՕՍԷՓ

ՍԱԼՕՄԷ, չիքիլան Կալինի:

Մարմուն...

ՕՍԷՓ

Էս ինչ խաբար է:

ՍԱԼՕՄԷ

Աստուճ վոճ գիգէ իմ գլուխը. քուչումը ինձ
Համա միամիտ գնում էի, հայ հարա գիգիր կան-
չից ու չիքիլեն գլխիս պատուտից, փեսիս ձեռնե-
մէս ինչի խլեցիր. կ'օսէ:

ՕՍԷՓ

Շատ լաւ էլ է արի, աճիկ էլ է հանի. էտ էն
գիգենայ վուր ինձմէն թաքցրիր ու առանց ինձ
վիցը օխտը շինեցիր:

ՍԱԼՕՄԷ
Վաւտս կտորվիլ էր ու տուն չէի եկի էս քար

ու քանդ տանը, միթամ էրէս սլահեցի. քանդվի
ու բրիշակ ըլի սրանց տունն էլ ու տիղն էլ: (Չի-
նի պարտաժեղ գնահատել է:) Աճկը հանեցի,
ես էլ կաւին գլխէն վեր բերի, գնա վուրդիոր իրն
ասէ, էնդի էլ իմն ասէ: մէքաշ վուր գուս փա-
խաւ, օչով չ'իմանալ միթամ, վուր կաւքնիւրն էլ
էնէնց զալք ունէ վուրցոր ամէն բանը:

ՕՍԷՓ

Ի՞նչի գեղինը չէ պատուում ու գեղէր չէ տա-
նում ինձ էս սաաթիս, քիզ էլ հեղը:

ՍԱԼՕՄԷ, լայ լինելով:

Նա ի՞նչ միզ ունիմ, բն:

ՕՍԷՓ

Քախկցու կնգան թամաշա արէք. էտ ի՞նչ է քու
հալք: Գնա, գնա, վուր էլ օմքին չը տեսնէ քիզ
էստի. քիմէն մէ բալումը չ'իմ ու էրկուսումը, գնա
Աստձուս աղանջաք արա, վուր կէսօրը կէսգիշիւր
շինէ ու քուչէքը մութն ու խաւարով լքցնէ, վուր
օչով չը տեսնէ թէ գլխիտ պատուած չիքիւա ունիս:

ՍԱԼՕՄԷ, աչքերը շրջելով:

Վա՛յ իմ միխկը քու ձեռին:

Դաւա՛ն գնա՛ն թշն Կախկց:

ՏԵՍԻԼ ԺԴ

ՕՍԷՓ, հեռի:

Ա.խ Աստուձ, էս ի՞նչ հանգն իս ստեղծի աշ-
խարքը, մէ ցաւ վուր տալիս իս մարթու, մէկէն

էլ հեղն իս վրալ բերում, վուր ինչու մէկիմէն
ազատվի մարթ, մէկէլը դրանն է կանգնած, վուր
պակասը թամամ անէ: Իմ պարտքը հէրիք չ'էր
վուր կնգերանց կուրն էլ վրէն աւելցրի:

ՏԵՍԻԼ ԺԵ

ՕՍԷՓ, ՓԱՐՍԻՂ

ՓԱՐՍԻՂ, հոնէլով աչ Կախկց, Բարիւն:

Բա՛ն ես մարթ չ'իմ ըլի: . .

ՕՍԷՓ

Բարի լուս, պարուս:

ՓԱՐՍԻՂ

Էլ ինձ վուր քու բարիլունն է հարկաւուր, վուր
քու Աստձու բարին: Էկիլ իս կնգաք քօմադ ա-
նելու էլի. արի էլի, արի, դուս էլ ինձ ծեծէ, պա-
կասը թամամ արա, էտ էլ իմ փուղի շահը կուլի:

ՕՍԷՓ

Հանգստացի, պարուն, ինչիւր իս ասում:

ՓԱՐՍԻՂ

Մագիրը վուր գլխէն զջլտիլ է, էս անպատու-
թինը կու բախշիմ ես:

ՕՍԷՓ

Ի՞նչ է մնացի բախշելու, հէր օխնած, վուր
բախշիս: Նա նրա չիքիլէն է պատուի, նա էլ նրա
կաւին է վեր բերի:

ՓԱՐՍԻՂ

Աբա չիքիլէն կաւքներու մագերու հիդ գուրաւ:

ՕՍԷՓ

Ե՛է, ձեռք վիկալ, քու հօրն օղորմի, կնգդե-
րանց կոհւր ինչ քու լայիղ, եա իմ լայիղ
բան է:

ՓԱՐՍԻՂ

Դուն էտէնց ասա ու տիս թէ լիկօրի աստղին
չ'իմ կպցնի ես ձիգ:

ՕՍԷՓ

Դնջացի, դնջացի, պարուն Փարսիղ:

ՓԱՐՍԻՂ

Ես ձիգ դնջանալ կու շանցտամ:

ՕՍԷՓ

Ախար վուր քիզ չէ սազ գալի էտ բանը:

ՓԱՐՍԻՂ

Ձիքիլէն պատուից, կ'օսէ. չիքիլէն ինչ է, մէ
առնովի իմքին է, էլի, շատ ըլի նրա գինը երկու
մանէթ:

ՕՍԷՓ

Ե՛է, հէր օխնած դուն էլ, վո՛ւնց թէ քու
կնգայ կաւքնիրն է էլի մօրուց, ինչ իս էտու հա-
մա նիղանում: Երկու մանէթանուց չիքիլումը եր-
կու գրօշանուց լէնտ է կտրվի վիրչն, էլի... Ենդի
չէ էն լէնտը, կպցնէ ու կապէ, էլի:

ՓԱՐՍԻՂ

Ձէ, չէ, ես էս անպատվութիւնը չ'իմ բախշի:

ՕՍԷՓ

Ա՛խ Աստուծ:

ՓԱՐՍԻՂ

Մուկափ տվէք հաւա:

ՕՍԷՓ

Դէ, ինչ քէփդ տայ էն արա, յախալէր... Ես
էստու համա խօ չ'իմ էլի: Միխօին զրգիլ էիր:

ՓԱՐՍԻՂ

Հա, բերի՛ր փուղս, իս տո՛ւ էս սաաթիս:

ՕՍԷՓ

Ինչ հանգն իս խօսում, պարուն. քու բիջ խօ
չ'իմ, վուր վրէս բղավում իս. ո՛ւմ վրայ իս բղա-
վում. բղավիլ չ'ըլի թէ չէ, հէստի կու բղաւիմ
վուր լիզուդ փուրդ ննգնի:

ՓԱՐՍԻՂ

Վա՛հ, փուղը դուն իս պարտ ու էլի դո՛ւն իս
հարբա գալի:

ՕՍԷՓ

Փուղը վուր պարտ իմ, գլուխս խօ քիզ վրայ
չ'իմ ծախի: Օրինաւուր հիդտ խօսում իմ, օրինա-
ւուր ջուղաբ տու, հէր օխնած:

ՓԱՐՍԻՂ

Ես վունչիչ չ'իմ գիդի, փուղս բերիլ իս թէ չէ,
դուն էն ասա:

ՕՍԷՓ

Վո՛ւր օրն իմ քու փուղը կերի, վուր հիմի
ուտիմ:

ՓԱՐՍԻՂ

Դէ, բի էլի:

ՕՍԷՓ

Ախար էն օրը:

ՓԱՐՍԻՂ

Ախար մախար չ'իմ գիդի:

ΘΥΤΦ

Պարուն Փարսեղ, Էրազիս տեսի թէ ինչ խաբարէ ։
 Էրազ իմ տեսի թէ չ'իմ տեսի, փուղս տո՛ւ էս
 սաաթիս ։

0025, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 26

Եանդիշ, Խո, պարուն, Փարսիզ, Եանդիշ, Հան-
մեցեք նստի: ՓԱՐՍԻԶ
Փիէ:

0515

Դուն ինձ ասա, մարի՞թ իս ու գլխիդ գդակ ունիս ծածկա՞ծ թէ՛ չէ:

ՓԱՐՄԻՆ

Գրակ ունիմ թէ չունիմ, փուղս տնու էս սա-
աթիս, հէնց էս սաաթիս:

0056

Տօ, գովիլի իս թէ ինչ խաբար է :

Հիմի գիտ ել ասա. իմ հախն է, ես ու իմ Աստուծոյ :

Ախար էն օրը հինգ Հարուր թումանը: Իվուր
տվի, դուն չ'ամսիր վուր մնացածը մե ամսվան էգ-
նէն րի, կ'օսէ:

ՓԱՐՄԻՂ, Կահլուղ:

Ի՞նչ անիմ փուլը ասի, հիմի ինձ հարկաւուր է :

ΘΥΤΦ

Հարկաւոր էր, ախպէր, ենչախն եւէտ կ'օսէիր,

Էլ տիղ է տիղ չ'էի անի. էս նմուտիս վրէր ուզում
իս, էս վրէրդի ստիղծիմ, Աստուծ իս չ'իմ:
ՓԱՐՍԻԳ, Կարապետ Կարապետ
Վրէրդիւր գ'ուզիս. ինձ էս նմուտիս Հարկաւոր է:

ΘΥΞΦ

Տէր օղորմած Աստուծ : Տօ էլ մէ ամիս վաղա
 ուր էիր տալի ու երկու շահի շահը վրէն (ուր էիր
 զալի էս գլխէն , թէ էտէնց էր :

Ի՞նչ վաղա, արա թուխտ ունիս, հանէ։
Ուսե՛ք, խօսելը թուխտ չ'էր, ել ինչա թուխտ եր
հարկաւուր։
ՓԱՐՍԻՂ ձն, դիւցն, զգմնոյս
Նա վունչիչ խօսել չ'իմտովի։

ՓՈՒՓ Փ

Թող, Թող ձեռնս: սփիւսսս սէ քննէ ինչ ինչ

ՕՍԷՓ, Փարսէղի հոսու Բաւաթ:

Խճատանքդ վուր խուրը թաղիլ իս ու հոքեմէտ ձեռը վր իս կալնում, մէ էս հալիւեմէն էլ է մայինց ամանչի, է: Խնչի է պրօշնիրդ դիդնում, ինչի:

ՓԱՐՍԻՂ

Տօ, թո՛ղ ասուծիմ է: (Թափաշարում է հոսու Բաւաթ): Կ'օսիս թէ պարտկան տէրը դուն ըլիս:

ՕՍԷՓ

Դուն իս, դուն, պարտկան տէրը. գէղինը մըտնիմ էն լաւ է, կանց թէ քու հանգը պարտկան տէր ըլիմ. էլ ինչ մարթ իս դուն յօրէսի դէնը իմ աճկումը. գիդացի վուր վուտի ցիխը լաւ է քի վրայ, փո՛ւ քու նամուսին: Էլ ինչ կ'օսիս դուն աճկիր, պրօշնիր, թշիր, մէ ժէշտ վիկալ էրէսիդ կպցրու ու էնէնց ման արի յօրէսի դէնը:

ՓԱՐՍԻՂ

Ես քիզ ասում իմ փուղս բի էս նամուսին, թէ չէ վէկսիլնիրդ էս սաաթիս տարալ սուդը: Էն ախչըկադ վուր մարթու իս տալի ու էն ղադա փուղը խօստացիլ իս, իմ փուղերով գանա: Փուղիրը համբըրիս, տաս ու ինձ գառ ու դա՛րդակ թողնիս:

ՕՍԷՓ

Մի վախենա, մի վախենա, պարուն, դուն էլ վուր աղանչաք անիս, էլ քու փուղը չ'իմ պահի, Աստուձ մի արասցէ: Էքուց ինչրի էս չախը դիփ մէտի թամամ կու ստանաս ու էքուցվան դէնըլ էս էրէսը սիւնայ թէ քու էրէսը տեսնէ:

ՓԱՐՍԻՂ

Չէ, չէ, հէնց էս սաաթիս էւէտ:

ՕՍԷՓ

Արի, արի, թող հէնց էս սաաթիս էւէտ ըլի. ցաւեմէն մարթ քանի չուստ ազատվի, լաւն էն է: Իս տո՛ւ էն չարչու բարաթը, ամա մի տա, դուն ինձ չ'իս աւատա, չ'աժիս վուր ինձ աւատաս. դուն ինքդ վիկալ, արի հիդս, գնանք էս սաաթիս էւէտ փողոցումը խուրդա անինք ու քու փուղը թամամ վիկալ... Թող մէ իքմին զարար էլ անիմ, հաջաթ չէ, էն զարարի դիմնալը հիշտ է ինձ համա, կանց քի մօդ խօսիլը, էնդուր վուր ամէն մէ քու խօսիլը հազար զարարի վրայ վաթթար է: Չ'իս իմանում, քիզ իմ ասում, արի էլի:

ՓԱՐՍԻՂ

Հըն:

ՕՍԷՓ

Ձահրումար: (Փարսէղին): Չարչու բարաթը վիկալ, ասում իմ, չ'իս իմանում:

ՓԱՐՍԻՂ

Ինչ չարչու բարաթ:

ՕՍԷՓ

Խօստումի բարաթը:

ՓԱՐՍԻՂ

Խօստումի բարաթը, էն բարաթի մօտ դուն ինչ գաւի ունիս:

ՕՍԷՓ

Վո՛ւնց թէ ինչ գաւի ունիմ. էտ էլ խօ խօսկ չէ վուր հաշա իս ուտում, թուխտ է, թուխտ ձեռիդ:

ՓԱՐՍԻՂ

Իմ ձեռին վուր թուխտ ըլի, քիզ ինչ դաւի,
ախպէր, ես գիգիմ ու Ռօստօմը:

ՕՍԷՓ

Գո՛ւն գիգիս ու Ռօստօմը: (Լաւա՛նքն:) Տօ՛, դուն
զարթնի Հաշա ուտիլը թուրմէ գուղ ու աւազակ իս
էլի: Թուրմէ ղուրթ ին էլի ասում, ինչ վուր աս-
ում ին քիզ Համա: Թուրմէ ղուրթ է էլի, վուր
դուն մարթիք իս թալնի ու էնէնց մօզ արի
կախնքդ: Թուրմէ ղուրթ է էլի, վուր դուն քսան-
ուհինդ օջախ իս քար ու քանդ արի, նրանց մո՛ւմը
Հանգցրի ու էնգով քու մումը վառի... Հիմի իմ
իմանում, հիմի, վուր ինչ ասում ին, ղուրթ ին
էլի ասում... Հիմի ամէն բանին կու աւտամ. կու
աւտամ վուր էս կռէսլէքը, էս գիվանը, էս սոօլը,
էս Հալիլէն, քու սերթուկը, քո՛ւ՝ գդակը, քո՛ւ՝ շա-
պիքը, ամէն մէկը մէ մէ մարթ է քիմէն թալ-
նած. տա՛ր իմ օսկրտանքն էլ վրէն աւելցրու ու
պակասը թամամ արա... Խճպտանքդ վուր քար իս
շինի ու վունչիչ չ'իս իմանում. լաւ գիգենաս, մէ
օր կու զարթի ու ամէն մէկին՝ ինչ էստի դարնած
է, ինչ վրէդ Հաքիդ է, ամէնին լիզու կու տայ ու
մէ մէկ մէ մէկ միտդ կու բերէ քու արարմունքը:
Գնա՛ ու էնչախը ջուզար տու քու Սաիդօղին:
Փո՛ւ, քու մարթ ասողին էլ ինչ ասիմ:

Իտա՛ր է գնա՛ն Ֆէի գանի:

ՓԱՍՕ, ԺԵՄԱՅԵԼՈՒ

ՓՀա՛, Հա՛, Հա՛, Հա՛, Հա՛...

Գնա՛ն է Կէպի աջ. վարագոյն իսկոյն իջնա՛ն է:

ԱՐԱՐՈՒԱԾ ԵՐՐՈՐԴ

Յարսական ճաշակով զարդարուած մի շքեղ դահլիճ Օսէփի տանը:

Աջ եւ ձախ փորրիկ դիվաններ: Երկրորդ՝ պլանում՝ աջ կողմը
հայելի, որի առաջ ժամացոյց եւ ծաղիկներ: մէջ տեղը սպիտակ
սիւնոցով ծածկուած երկայն սեղան, որի վրայ դրած է լոտօի
արկղը իր սարագայքով: Դահլիճի խորքում, ուր հարկն է,
ամռանը եւ փորրիկ սեղաններ զանազան զարդարանքներով:
Աջ, ձախ եւ մէջ տեղը դռներ:

ՏԵՍԻՒ ԱՌԱՋԻՆ

ՆԱՏՕ, Բենա՛ գեղեցիկ՝ վարդարուած. վարագոյնը բացաւ ին-
չանգնած է հայելու առաջ՝ աղղղա՛ն է եւ կիսաշաշն երգում
էրողոյնն թէ Էդանա՛յ, յէտայ հանա՛ն է ծոյնը թէ Կոսթիկ
լոսանիար եւ սխա՛ն է հէպը խօսել հայելու մէջ:

Ա. իս, դու՛շկա, դու՛շկա: (Լաւա՛նքն ունիլը իր ձեռնի-
ն ա՛մբարում է:) Մօն շէր, սրի տանցավատ անինք:
(Լաւա՛նքն հէպ սեղանի շարջը պար է գալի պօլիս:) Տրա,
լա, լա... տրա, լա, լա... տրա, լա, լա, լա...
տրա, լա, լա... (Նստում է աջ կողմը:) Ո՛ւհ, դաթ-
րեցալ: (Զննում է լոսանիարը եւ խորհանքիսր անգամ
համբարելով:) Սա՛շա, Սա՛շէկա, Սա՛շէնկա, Սա՛շուր-
կա, Սա՛շուրէկա... (Նստից ղենելով:) Պատի Հօքի իս

դրուստ: Ի՞նչի իս էտենց սիրուն՝ սիւ աչկեր, իմ աչկերն էլ սիւ է, բարակ ունքեր, (Ի՞ր յաները շոշափելով:) իմ ունքի նման է, պատի կօկօր բիւիւր, 'ես վուր բիւիւր չ'ունիմ... Դո՞ւն սիրուն իս թէ 'ես:— Զէ, 'ես սիրուն իմ:— Զէ, 'ես իմ սիրուն:— Զէ, դուն իս սիրուն:— Զէ, 'ես իմ սիրուն... (Վեր Լաչելով պեղելով): Աբա, արա...:

Վաղարժ է Կեպի հայելին, որի մէջ իրան համեմարում է լուսանկարի հետ: Միտում է Դեջի դանկի Ալեքսանդրը:

ՏԵՍԻԼ Բ

ՆԱՏՕ, ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

ՆԱՏՕ, չը նկատելով Ալեքսանդրին:

Զէ, դո՞ւն իս սիրուն, դուն: (Նստանալով համեմարում է լուսանկարը: Ալեքսանդրը ծածուկ հարկնում է Նստածիս և նոյն էստանդարդ պիտի համեմարում է: Նստած վախճում: Ա՛խ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, ողջունելով:

Դո՞ւն իս սիրուն, դուն, Նատաշա, մա շէր Նատաշա:

ՆԱՏՕ

Ա՛խ, մօն շէր Սաշա, ինչ հանգի վախեցրիք ինձ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, գրկելով:

Ա՛րի, մէկ էլ պաշ անիմ, կու անցկենայ: (Համեմարում է: Դո՞ւն էլ պաշ արա, է:

ՆԱՏՕ, համեմարելով:

Ա՛խ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Էտենց ա՛յ, 'ես ուրիւ լաւ չ'իմ էտ թխտի վրայ: (Նստած չեռքը բռնելով:) Էս ի՞նչ խաբար է... լօտօ:

Աջ կողմի Կեպի Վաղարժ է:

ՆԱՏՕ

Մօդ ին էլի շնահավուրեղու:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Ա՛ա... մաղամ դէղիդա՛, մաղամ մամիդա՛, մաղամ ձալօ... Դո՞ւն էլ կու սարքիս էս հանգի վէճերնիր, Նատաշա:

ՆԱՏՕ, ծափառելով:

Հը՛, հը՛... մինք էտենց վէճերնիր չ'ինք սարքի, մօն շէր Սաշա: Մինք տանցավալնի վէճերնիր կու սարքինք. երկու շափթէնը մէ ջեր, ժուր ֆիքս, հինգշափթէքը կամ 'երեքշափթէքը. վո՛ւրը լաւ կու՛լի, հինգշափթէն լաւ է, հը՛ա, Սաշա...

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, ասանցին Կեպի ծածուկում է:

Վո՛ւնցոր Կ'ուզիս, շէր Նատաշա, Կ'ուզիս ամէն շափաթ:

ՆԱՏՕ

Զէ, երկու շափթէնը մէ ջեր լաւ է: Ա՛յ Սօնիչկէն, հիմի վուր մաղամ Զարինսկայեա է, նա էլ երկու շափթէնը մէ ջեր ունէ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Լաւ, լաւ, Նատաշա:

ՆԱՏՈ

Երիբջափթէքն, ալ, Սաշա, ու Հինգշափթէքը
Կռուծօկուծը տանցաւատ կ'օնինք: (Ալեքսանդրի ու-
րիչ ծախսում է իր գէշքը:) Ամէն Հինգշափթէ, ալ,
Սաշա:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Խիստ իս սիրում Կռուծօկը, Նատաշա:

ՆԱՏՈ, արագ արագ ելէ՛ք: Ալեքսանդրի ուսին:

Կռուծօկն ով չի սիրի, էն Հանգի տիղը կու լի
վուր մարթ չը սիրէ: Էն էրգէն զալէքը, շէր Սաշա,
էն բուդուարը, էն օթախնիրը, էն դադա արիւն-
կերքը, էն մուգիկէն, էն գուքսը, ախ... (Գրեհմ է:) Տանցաւատ կ'օնինք, կու դաթրինք, տուն կ'էհանք
Հալիլի օթախուծը, կու նստինք, կու դնջանանք,
կու խօսինք, կու ծիծաղինք...

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Իժում էլի տանցաւատ կ'օնինք, էլի կու դնջա-
նանք, էլի կու խօսինք, էլի կու ծիծաղինք:

ՆԱՏՈ

Պրէլէստ-պրօստ: (Հախում է:) Լաւ կու հաք-
նիմ, լաւ կու գուքվիմ ա լա գէրնիէր մօդ, վուր
գիփունքն ասում ըլին թէ՛ մտիկ, մտիկ մօսէօ
Մարմարովը ինչ կնիկ ունէ: Մէկ էլ, Սաշա ջան,
ուրփաթնիրը արօնիմէնտ կ'ունենանք տէատրովը:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ, երեսը ծախում է, ասանքին:

Հիմի էստունք:

ՆԱՏՈ, շարունակելով:

Վերիվն ալ, ձախ կուռը, ֆուաիկէն մօգիկ է
էնգի:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Շափթէնը վուր էրկու արօնիմէնտ ունենանք,
ուփրօ լաւ չէ, Նատաշա:

ՆԱՏՈ

Էտ մէ քիչ թանգ չի նստի, Սաշա:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Ինչ անիմ թէ թանգ կու նստի, քիչ համա էս
փուղ կու խնահիմ. գլուխս գրաւ կու դնիմ քիչ
համա:

ՆԱՏՈ, գրեհմ:

Դուն ինձ խիստ իս սիրում, շէր Սաշա:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Խիստ, խիստ, շէր Նատաշա: Տեսալ թէ չէ էն
օրն էւէտ սիրեցի քիչ:

ՆԱՏՈ

Զիմ աւտում, չիմ աւտում, Սաշա, կափալէր-
նիրը գիփ էտէնց ին խօսում:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Ախ, Նատաշա, գանա էս նրանց նման իմ.
նրանց լիզուն ուրիշ է, սիրտը ուրիշ. ամա իմ լի-
զուն... (Չէ՛ք: Գրեհմ խփելով:) ալ:

ՆԱՏՈ, հեգնալեւալ:

Գիգիմ, գիգիմ... էս վուր բաժինք չ'էի ու-
նեցի, խօմ չ'էիր ուղի ինձ...

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Նատաշա, Նատաշա, ինձ անպատիւ իս անում,
մա շէր: Բաժինքն ինչ է, ֆի:

ՆԱՏՈ

Բաս խիստ իս սիրում ինձ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Խիստ, խիստ, Նատաշա, ինչու՞մը գ'ուզիս փորցե
ինձ:

ՆԱՏՈ

Գիդիս ինչ է, Սաշա, իմ պիանինոն պետկը չէ...

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, գլուխը չորելով և առանցին:

Ե՛լի թագա իմքին:

ՆԱՏՈ, շարունակելով:

Մէ լաւ ուրեալ ան ինձ համա, էսօր մագա-
զինումը տեսալ, իսուն թուման ին ասում:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Իսուն թուման, էտ լաւը չի ըլի, Նատաշա:

ՆԱՏՈ

Դո՛ւշինկա, Սաշա:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Մէ քիչ մուլափ տո՛ւ դուն, Նատաշա, իմը մէ
բարեկամ զագրանիցեմէն կու բերէ հէստի ուր-
եալ, հէստի ուրեալ, վուր հարուր թուման, հա-
րուր ու իսուն թուման կու ածենայ:

ՆԱՏՈ, համբարելով Ալէքսանդրին:

Ա՛խ, Սաշա, դո՛ւշինկա, պտաշէչկա, դարագօ՛ր,
իմ հոքի: (Վեր կենալով) Էս սաաթիս գալիս իմ,
գնամ լօտօի համա լօրի բերիմ թէ չէ մամաշէն
կու ջգրվի... (Կիսապայն երգելով) Թրա լի, թրա լի,
թրա լի լա լա լա լա...

Դուրս է գնա՛լ չորի կողմը:

ՏԵՍԻԼ Դ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, Դեմի. Կելիշը վեր Լաշէլով:

Հա, Հա, Հա... Վէշեր, բալիւր, Կուռթօկ, ա-
բօնիմէնտ, գուքսիւր, Հա, Հա, Հա... միլիօն ունիմ
թէ ինչ է... Ես կի չ'իմ ուզի, վո՛ւրդի է. հէնց
գիդենաւ հինգ հազար թուման ըլի բերում: Էտ
թում, թում, Նատաշա, մէ տաս տարուայ էդ-
նէն, քսան տարուայ էդնէն, կալեսկա էլ կու սար-
քիմ, ամա հիմի գլխեմէտ հանէ էտունք: Հիմի
ամէն օր ղուրթ վուր էսէնց ուզէ ու ուզէ, էս
ո՛ւր կ'էհայ... կուր, ղալմա՛ղալ. արի ու էնչախը
լիդ գցէ տարէնը հարուր թուման: Զէ, չէ, դժար
պահելու իս, Նատաշա... Ի՞նչի էստունք վաղ
փէքը չ'արի... Ե՛հ, ինչ գ'ուզէ ասէ. նա իրն
ասէ, Էս իմը կ'օնիմ:

ՏԵՍԻԼ Դ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, ՆԱՏՈ

ՆԱՏՈ, Դանելով չորի կողմը, չեպիս ախտով լօքի, դու-
րս է դեպի կողմը:

Էս սաաթիս, էս սաաթիս, էս նմուտիս գնում
իմ: (Ախտի դնելով սեղանի վրայ:) Էս էլ լօրին... Արի,
Սաշա, գու քան, գնանք բախչէն. մամաշէն գիվիւր
է գալի, ղոնաղնիրը մէնակ ին էնդի:

ԱԼԷՔՍԱՆԻՐ

Ես քու հօրն իմ մնում, Նատաշա, հարկաւոր
բան աւնիմ հիգը խօսելու:

ՆԱՏՈ

Ինչ կայ, հիմիսկ եւէտ լիդ կու դառնանք,
ինչը ապապաշէն էլ գու քալ: Ինչ կու շինիս
էտի մէնակ: (Թեւի քանկելով) Չունտ է, գնում իմ:

ԱԼԷՔՍԱՆԻՐ

Լաւ, գնանք:

ՆԱՏՈ

Արի, արի, մէ իմ նէժնի ձալօի հիգ ճանչցնիմ քիգ:

Ծաղրածո- չեւի ներհայցում է իբրեւ իր
չայտն, Աղէստիւրը քալիւ շարժում է. Լեւ
Լեւի արած հասարակ իրարուն էն գնում
թիլի դռնի:

ՏԵՍԻԼ Ե

ԽԱԽՈ, ՍԱԼՕՄԷ, հարմ էն չախ հողից:

ԽԱԽՈ

Չէ, քու արիւր, Սալօմէ, լաւ չէ անում, պիտի
խրատիս. նշնած ախչկայ համարցալուծինն ով է
իմացի:

ՍԱԼՕՄԷ

Մօղէն էտէնց է, բատօնօ ջան, ինչ անիս:

Լաւի արիւր քանկելով Լեւիւրը հարգի է քերում:

ԽԱԽՈ, հարմ:

Հէյ գիգի ժամանակ, չարիսի պէս պտուտ իս

գալի... Ես վուր նշնած էի, Սալօմէ, դունչս
կ'օսէիր կոխալքով էր կոխալած ու աճկերով վաւնց
կանէի օմքնու էրէսին մտիկ անի, կ'օսէիր գեղ-
նումը ցցած է:

ՍԱԼՕՄԷ

Ետրար վաւնց էիք գիմնում էնչախը, բատօնօ.
աթմօրթին աճկիր ունենայ ու չը կանենայ օմքնու
մտիկ անի, լիդու ունենայ ու չը կանենայ խօսի,
կուճիս կու տրաքի, Աստուճ գիգենայ: Լաւն էն է,
պրծանք էն ժամանակեմէն, թէ չէ ճլէրք կու
ննգնէի:

ԽԱԽՈ

Չիր ժամանակը կու լի լաւը. արա էս ինչ բան
իք սարքի, տղամարթիքը շափթներով դադում ին
ու դուք կի մէ գիշերումը խժրում իք: Են վուր-
վեւերին էլ պիտի խաղայ, չումպօ փուրով, խոււն
տարեկան աւելի կու լի:

ՍԱԼՕՄԷ

Աւտնց նրան լօտօ կու լի, քա:

ԽԱԽՈ

Կրիմ նրա սատանի գլուխը, քու տարսը փա-
կած ախչիկ ունէ:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՛ի, բատօնօ, նա հալա ունէ՝ խաղում է, դուն
քու Գիգօլու կնգան ասա, վուր նրա մարթը հաց
չուէն ուտելու ու ինքը կի միգ մօղ է՝ ձքում.
վաւնց կու լի նրա բանը:

ԽԱԽՈ

Ի՛հ, Սալօմէ, վուրթի, նրա բանը ինձ հարցու.

քու արիւր, մէ շափաթ չի ըլի էրծթէ բաղիէն
բերիլ էր, մարթումէն թաքուն, միր հարունի մօդ
գրաւ է գրի հինդ մանէթով, ամսէնը պիտի էրկու
շալի էլ շահ տայ, էս թումանը մէ աբասի կ'օնէ:
Գնացիլ է ու աճկը դուս է եկի, էն գիշերն էւտ
դիփ մէտի տանուլ է տլի լօտօումը, քու արիւր.
տեսնիմ թէ եփն է թափում:

ՍԱԼՕՄԷ, հայելոյ մը ուղղութեամբ:

Ի՛հհ, օչովու համա չափս ու ձիւ չը կայ, բա-
տօնօ ջան:

ՏԵՍԻԼ Զ

ՆՐԱՆՔ, ՕՍԷՓ

ՕՍԷՓ, հանելով մընից, նշուցած:

Հը... էս ի՛նչ իս սարքի էլի:

ՍԱԼՕՄԷ

Բաս ի՛նչ էի արի, յօրէն աշխրքի ղօնաղներ ին
մօդ էլի բախշումը:

ՕՍԷՓ

Իէհէսաբ նամաղուլ ին արի, վուր մօդ ին էլի.
նվ էր ասում նրանցը վուր մօդ ըլին, մէ ինձ էլ
հարցնին է:

ՍԱԼՕՄԷ

Ուցնաւուր իս, քո, ախչիկ ինք նշնի, չը գան,
չը շնահաւուրին:

ՕՍԷՓ

Շնահաւուր ին... Դիփ իմ ուրախութենի համա ին

ուրախանում, գանա չ'իմ գիդի. նրանց ուրախու-
թիւնն էն կուլի վուր մարթ բէբախտանայ, նըս-
տին, վրէն խօսին ու ծիծաղին:

ԽԱԽՕ

Ի՛նչ խիստ իս ժանգօտի սիրտդ, Օսէփ. ախար
էտ ղադա նիղանալ ու չափանալ կուլի, վուր էս
էրկու օր է դուն իս նիղանում ու չարանում,
վուրթի:

ՕՍԷՓ

Ա՛խ, մամիդա, նէտայի մէ ըլելու բան ըլի,
դօշս դանկով կէս անիմ ու սիրտս հանիմ քի շանց
տամ, վուր էն չախն իմանաս թէ ի՛նչ իս ասում:

ԽԱԽՕ

Մամիդի սիրտը կէս ըլի, վուրթի, ու էտ չը
տեսնէ:

ՕՍԷՓ

Աբա ասում իս, ի՛նչ անիմ ախար. լօտօի վոնխտ
է վուր շօկրօկվիլ ին ու համեցէք ին էլի: Շնահա-
ւուրիլ էին ուզում, ամէն մարթ իր համա էր եկի
շնահաւուր արի, թէ չէ դիփունանցը մէտի հէնց
մէ վոնխտը վոնրդի միտն եկանք: Կու ղրգէին էլի
մէկս մէկու մօդ թէ՛ աբա Սալօմէն ախչկան նըշ-
նիլ է ու չիք գալի՛, գնանք. վիրչը՝ էս մունդուէկ
լօտօի համա, էլի: Վուրին էլ սա կու կանչէր թէ՛
փլանինք էստի ին ու դուք էլ համեցէք: (Սոյ-
նէս) Ասա չէ, էլի:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՛նչ է ասում, բաս քու բիձանցը չ'էի իմացի արի:

ՕՍԷՓ

Ե՛լ:

ՍԱԼ ՕՍԷ

Ել ով, քու բիձանցն իմ իմաց արի, քու դե-
զիդի ախչկերանցն ու էստի քու ախպուր կնգալ
մօդ զրգեցի Հիմի:

ՕՍԷՓ, չարանալով:

Ի՞նչի, ի՞նչի, նրանք էլ մէ ուրիշ օր էին եկի:

ՍԱԼ ՕՍԷ

Աբա դուն միւր Հէսաբն ինչ գիդիս, վուր խօ-
սում իս անմիղ. թաւաթ ինչ ասիս վրէս ին ա-
սում ու չէի կանչի, վուր խռովիլ էին ու մէ տարի
Հիդս խռով էին կացի:

ՕՍԷՓ

Ա՛խ, Աստուծ, Աստուծ, էս զադա էլ քոռութիւն:
(Յարցալուելով Կէպի սեղանը՝ ախարցի ծայրը բաշտ է:)
Սիրաս ասում է էս սաթիս փուլուփանդը մէջը դի:

ՍԱԼ ՕՍԷ

Ի՛ի, քու գլուխ չունիմ, քա:

Զարայած Կուրս է գնում չախ հողմը:

ՏԵՍԻԼ Է

ՕՍԷՓ, ԽԱԽՕ

ՕՍԷՓ

Ա՛խ Աստուծ, կնիկարմտին գանա Էնդուր իս
ստիղծի աշխրբի էրէսին, վուր տղամարթու ա-
րունը խմէ:

ԽԱԽՕ

Համփիրէ, Համփիրէ, Օսէփ Զան, վուրթի Զան,
դուրթ իս ասում, դիփ դուրթ իս ասում. ամա վուրն
էլ պիտի եօլա տանիս. ի՛նչ անիս, էկիլ ին, տանէն
խօ չիս կանա դուս անի ու աշխրբի խօսելու չիս
գառնա էտու Համա:

ՕՍԷՓ

Աշխրբի խօսելուն վուրն էնչախը թամաշա արա
դուն, վուր էքուց էլօր դու քան, դրանա պուրլի-
կացիս կ'օծին:

ԽԱԽՕ

Ի՛ի, լաւ է դուն էլ, քա:

ՕՍԷՓ, նստելով լոթի սեղանի մօտ:

Լաւէն վուրն է, ի՛նչս ասում, Հէնց գիդիմ
օճօռքը գլխիս քանդվում է:

ԽԱԽՕ

Ի՛նչ է պատահի, Օսէփ:

ՕՍԷՓ

Աստուծ վո՛ւչ գիդէ իմ գլուխն ու արիւր. լօրէն
Լէպօօինց Փասօն, ասում ին, գանգատ է տուն
տարի ինձ վրայ:

ԽԱԽՕ

Ի՞նչ գանգատ:

ՕՍԷՓ

Փուղ իմ պարտ ու ՀոքէՀանի պէս ուզում է:

ԽԱԽՕ

Վնյ քոռանամ էս:

ՕՍԷՓ

Էն անաստուծը, գարթնի իմ բարաթը, ձեռին

չարչու բարաթ ունէ իմը գրաւ ու հաշա է ու-
տում:

ԽԱԽՕ

Եարաբ նրա պէս էլ անաստուծ մարթ կո՞ւլի:
ՕՍԷՓ

Անաստուծ ասիր ու պրծա՛ր: Այ կու կանչին ու
կու տեսնին. ամա ինձ էս սաաթիս փուղ է հար-
կաւուր, փուղ, ու չ'իմ կանացի ճարի. ումէն ուզե-
ցի՝ էլ բարաթով ոչով չը մալա գնաց, ու ապրանքս
իս կիսագնով չ'իմ կանա ծախի: Հալբաթտա՛ն, ա-
փալս իմացան ու դիփուկքը գլխնիւրը վիքաշեցին:
Է՛ս արաւ ինձ Սալօմէն, էլի. էն օխտը հարուր
թուծանը վուր խոստացաւ, տեսնիմ հիմի ո՞վ է
համբերում:

ԽԱԽՕ

Ախար էտ ինչիր իս ասում, Օսէփ, ախչրկադ
բօղազը իս գո՛ւս կու կտրվի:

ՕՍԷՓ

Իմ բօղազն ուփրօ վաղ է դուս կտրվում: Տես-
նիմ թէ էքուց Աստուծ ինչ է տալի. մէ տիղ էլի
ուժիկ ունիմ:

ԽԱԽՕ

Ախար դուն էն անաստձունն վո՛ւնց էիր մալա գը-
նում. աջա՛ր քու խիլքին, Օսէփ:

ՕՍԷՓ

Կարիքն իր խիլքն ունէ... Բա՛ս... Ես վուր ա-
սում էի թէ հիմիկվան ապրելուն մարթ չի կանա
գիմնայ, էս էի ասում, ա՛յ: Հալալ առուտութեամբ
խէր չը կալ, հառամ առուտրի շնուք Ես չ'ունէի,

ու էկաւ, էլի, տարէս տարի աւելցաւ ու վուրդիոր
բարկեցաւ, էնդի կտրվեցաւ:

ԽԱԽՕ

Վո՛յհ, վո՛յհ, վո՛յհ, վո՛յհ, ինչի գեղինը չ'իմ
մտնում:

ՕՍԷՓ

Միր առուտութեամբ դիփ հինգ վից մարթ չը կալ
վուր իրանց փուղով ըլին առուտուր անում, էն
փուղն էլ հալալ է թէ հառամ Աստուծ գիղէ,
մնացածը դիփ նիսիա, դիփ նիսիա. քու ապրանքը
ծախեցի՝ սրա փուղը տվի, սրա ապրանքը ծա-
խեցի՝ նրա փուղը տվի. էտէնց գնում է չարխի
հանգն էլի, ինչրի մէկը կու առատ գալ ու գուլքի
չխիրը կու հանէ՝ գնաց մէ ծէրեմէն մէկէլը, դիփ
մէտի քար ու քանդը մէչը դնվեցաւ: Ախար մարթ
համ դուքնի քրիհին գիմնայ, համ պրիկաշիկնե-
րու ուտիլ խմելուն ու տօնլուղին գիմնայ, համ
փուղի տիրու՛չ շահին գիմնայ, համ կորած նիսիին
գիմնայ, համ փչացած ու փախցրած ապրնքին
գիմնայ, համ էլ իր տանը (Լօփօի «շաշնի» չեռով
խփո՛ւ է:) Էս գաղգին գիմնայ ու սրա հիդ էլ մէ-
կելներուն: (Նոյն խփելով) Դիփ կնդիրքը, դիփ
կնդիրքը... Իմ կնիկը վուր առանց ինձ վից հա-
րուրը օխտը չ'էր շինի, իս դիփ մէտի մօշա կուլէր
ու էս բանը չ'էր գալ գլուխս: Ո՛ւր է, ո՛ւր էն
ուսումն ու լուսաւորութիւնը, վուր միր կնդիրքը
միգ պետկը գան: Հայիփ, հայիփ, հայիփ իմ գրա-
նիցա, ա՛յ կնդգիրք, ինչ գ'ուզէ բանումն ըլի տղա-
մարթը, իմ դարաջի մարթու կնիկը հալալ հիդը

ննդիր է՝ եփողի կնիկը եփող է, գրողի կնիկը գրող է ու վաճառականի կնիկը վաճառական. մէտի դադում ին, մէտի ուտում ին, դարգն էլ կէս է, ուրախութիւնն էլ. էստի կի հազիր հադրաբաշի դա-
դած փուղ սիտի ըլի, փուր նստին ու էս (Սէշա-
նին կրին խփելով:) մուշկուէկ ըսնի վրայ մաշին իրանց
կինքը: Երնէկ դիգենամ ինչ է դուս գալի էս զանց.
(Մաշրէլով:) սէմդիսէտ սէմ, սէմդիսէտ դվան... (Վէր
կէնալով:) ալ չոռ ու ցառ ու Աստծու կրտսի:

ԽԱԽՍ

Դուռն ժամանակն ասա, փութի, ժամանակը,
թէ չէ յօրէն մարթիքը չին փութ գիշերն ինչկի
լուսը նստած կլուբերումը թուխտ ին խաղում:

ՕՍԷՓ

Օհ, հօ, հօ, հօ, թէ չէ կնգդիրքը խօ լայիդ
չին անում թուխտ խաղալն, ալ: էտ մէ թուխտն
էր, էտ էլ խլեցին ձեռնեներեմէս, փառք Աստ-
ծու. մի վախենա էքուց էլօր բիլիարդ էլ կու
խաղան Աստծու կարող գորութենով: Ինչ իս ա-
սում, ինչ, մարթիքը խաղում ին, հազրէնը մէկը,
հազրէնը մէկը. ամա կնգդիրքը՝ հազարումը ինը
հարուր իննսուն ու ինը՝ զօմարբադ ին. սբա փութ
տղամարթը գու քալ հիմիկվան կնգդերանց մօդ,
ինչս ասում: Ելի աղբաթը խէր ըլի տղամարթկե-
րանցը, տեսան փութ ապրիլը դժարացաւ, շատ
բանեմէն ձեռը վիկալան: Ել փութդի է վաղուց-
վան ըրգիսպուրիքը, թալիսմէլէքը, գուռնով քէ-
փիքն ու զօդիրը, թարգը տվին, դիփ թարգը.
ամա կնգդիրքը ինչ կէին կէին, ինչօր չէ ու

(Ձախ չեռը Բարչայանի է և Խէր Դէ Ժանր ասարկայ
Բանած վայր է Բողնում:) վիկալան ու մէ բան էլ վրէն
աւելցրին: Էս պիկնիկ է կ'օսէ, էս վէշէր է կ'օսէ,
էս երիք օրով բաղումը մէձարք է կ'օսէ. մար-
թիքը մնացիլ ին տարեկուս արած ու երէխէրքը
մէ ձէն վալ դէդի ին կանչում՝ զուլուզէրու ձեռին:
Ուր է, ուր, դատաստանը պիտի ինձ տան փութ է...

Չարաշած Դան է Գալի:

ԽԱԽՍ, վէր կէնալով և ասանքին:

Ես ու իմ հոքին դրուստ է ասում, դիփ դրուստ
է ասում:

Դուք է գնում չախ ինչկի:

ՏԵՍԻԼ Ը

ՕՍԷՓ, յէպոյ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

ՕՍԷՓ

Ախ, ախ, ախ...

Վասարանի Դադ Կանգնելով լեռն է գլուխը

արմին վայր և Դան անշարժ որսորդ դրու-

լեռն Դէ: Երկուր շատ-լեռն:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, Դան է Դի զանից:

Ախ, իմ հէր, էկաք: (Լուռ-լեռն: Մտնում է
Օսէֆին:) Իմ հէր...

ՕՍԷՓ

Օհ, Ալէքսանդրէ, (Դան ասանքին:) համեցէք,
նստի: Հիմի էկար:

Դան է:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Ձէ, շատ վուխտ է էստի իմ, բախչումն էի:

ՕՍԷՓ

Ուրիշ, թագա Բնչ խաբար:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Թագէն էն է, իմ հէր, վուր էն շափթին ուզում
իմ փսակվի:

ՕՍԷՓ

Էտէնց չուտ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Հա, իմ նաչալնիկը գնալու է. Պէտէրբուրգ ու
խէչախալէրս պիտի նա ըլի:

ՕՍԷՓ

Լաւ, վուր լիդ գալ, էնչախն ըլի, Բնչ հաջաթ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Ձէ, էտ խիստ կու ուշանալ, իմ հէր:

ՕՍԷՓ

Լաւ, քու քէփն է, վունցոր գ'ուզիս:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, Կապիտան:

Ախար... իմ հէր:

ՕՍԷՓ

Հա, Հա, իմանում իմ, փուղիւրը համբրիմ էս
սաաթիս:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Հա, իմ հէր, թէ կարելի է:

ՕՍԷՓ

Քիզ դրուտան ասիմ, Ալէքսանդրէ, ձեռաց չ'ու-
նիմ, պիտի մէ քիչ մուլափ տաս, ու թէ առանց
փուղի իս ուզում փսակվի՝ էտ դուն գիդիս, ախալէր:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Վա, էտ Բնչիւր իս ասում, իմ հէր:

ՕՍԷՓ

Լաւն էն է ասիմ քիզ, ախալէր, կանց խափիմ:
Դուն ինձ ասա՝ Հիմիկվան օրէնքը վո՛ւնց է, 'ես
վուր բարաթով օմքնու փուղ պարտենամ ու նա
ինձ վրայ գանգատ տուն տանէ, ջեր պիտի կան-
չին ինձ խօսեցնին թէ չէ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Բարաթը Բնչ հանգի բարաթ է:

ՕՍԷՓ

Վէքսիլ:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Հաստատած:

ՕՍԷՓ

Հաստատած:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Էտու օրէնքն էնէնց է վուր կարող ին մէբաշ
տուն գա էստի, ու թէ էն սաաթին չը համբրե-
ցիր, տուն ու տիղդ կու մհրին:

ՕՍԷՓ

Առանց ինձ կանչելու:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ

Հա, առանց կանչելու: Էտուրը կ'օսին աբէգ-
պէչէնիէ իսկա:

ՕՍԷՓ

Իմ վէքսիլումը վուր նա ինձմէն ուրիշի բարաթ-
նիր ըլի ստացի:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Հա, էտ ուրիշ է. թո՛ւ խո ունիս էտու՞մը:

ՕՍԷՓ

Ձէ, ամա օրթու՞մով կու հաստատի՞մ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Էտու օրէնքն էնէնց է վուր ջեր քու վէքսիլի
փուղը կու համբրիլ տան ու իժու՞մ, թէ կանառ,
հաստատէ վուր նա քունը բարաթնիր ունէ:

ՕՍԷՓ, աստի՛ շփոթաւձ:

Ղուրթ իս ասում:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Ղուրթ:

ՕՍԷՓ, ծննդը ի՞նչպիսիք է քեզի լուսնի:

Բաս տունս քանդվեցաւ:

Լառ-լին: Ձոն էր լինիլ լուսնի է նապո
չայնը՝ Սաշա, Սաշա, ովոր կանչում է
քեզ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ, ճաշնաւոր Օւէֆէ:

Էտ ի՞նչ խաբար է, մէ գրուստ ասո՞ւ ինձ:

ՕՍԷՓ

Կ'օսիմ, կ'օսիմ, հարա գնա կանչում ին:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ, գլխարկը վէրջնելով է ասանքին:

Ես վուր տեսնում իմ, իմ տունն էլ է քանդ-
վում:

Իսկա է գնա՞մ ձեռն քանի:

ՏԵՍԻԼ Թ

ՕՍԷՓ, ճաշնաւ:

Էս ինչ իմացայ: Հիմի դուրթ վուր գան էստի,
էս խօ գեղինը մտայ էս: Ի՞նչի հիմիսկ էւէտ գէ-
վեր չ'իմ բշկվում էստի: Վուրդի ճարիմ էս սա-
աթիս էն՝ դագա փուղը. էստուրը ժամանակ է
հարկաւուր ու նրանք կուլի էսօր էւէտ գան,
հէնց էս սաաթիս. խօ գնացի, խաբար էլայ, էլ ով
ինձ ինչ կու տայ: Մէբաշ կու փաթըթվին պարտ-
կանտերիբը գլխիս, բողազումս հուփ կու տան, էլ
չ'ին խօսեցնի, էլ ձէն չ'ին հանիլ տա... «Ի՞նչ տու,
իս տու էս սաաթիս»... Ա՛խ, Սալօմէ, Սալօմէ...

Միջի դռնից հոսում է Գէյն:

ՏԵՍԻԼ Ժ

ՕՍԷՓ, Գէյն

ՕՍԷՓ, շարունակելով:

Ա՛յ, սա էլ, ա՛յ:

Գէյն

Բարիգուն, Օսէփ:

ՕՍԷՓ, իսն հաստատելով:

Գոն էլ էկար, գոն էլ քու փուղն իս ուզում: Դէ
չ'ուստ արա, չ'ուստ, հոքիս հանէ քանի բերնումս
է, մէկն էրկու շինէ պարտիս: Ասա՛, ասա՛, ասա՛
վուր էրկու հարուր պարտ չ'իմ, ասա վուր չուրս

Հարուր իմ պարտ, ասա էլի, պարտկան տէր իս:
Ասա, մի խնահի ինձ, պիտի քու փուղը սաղա-
նայ, էլ ի՞նչին իս մնում, պլօկէ կաշիս, Հանէ ջի-
գարըս սաղ սաղ, մաս մաս արա ու ամէն մէ կտուրը
մէ մէ գրօշով ծախէ վուր փուղդ չը կորչի: (Գէօշ
աչէրը «բէր» է:) Լաց ըլի, լաց, կորաւ փուղիդ...
(Խիտ» է իր ճակատին:) Կոտորացայ, կոտորացայ...

Գէվ, փառաշուք Օսէփ:

Օսէփ ջան, Օսէփ:

ՕՍԷՓ

Դուն իս ասում ինձ՝ ջան, թէ վուր է դուն էլ
իմը պարտկան տէր իս:

Գէվ

Քու չարը տանէ, Օսէփ ջան, քու չարը:

ՕՍԷՓ, «շի» է գալիս եւ լայն չայտլ:

Փչացայ, Գէվ ջան, (Դրիտ» Գէօշին:) փչացայ:

Լաւ արեւուն:

Գէվ

Սիրտդ բռնէ, Հէր օխնած, տղամարթ չիս:

ՕՍԷՓ

Ել ինչ տղամարթ, մէ անմիղ շուրի կտուր իմ.
դիւ մէտի ձեռնէս գնում է... Գնաց, գնաց նա-
մուսս. (Լալլ:) իմ պատուական նամուսը թաղեցի:

Աչէրը «բէր» է:

Գէվ

Աստուծ օղորմած է, Օսէփ ջան:

ՕՍԷՓ

Աստուծ էլ խոռով կացաւ գլխիս ու երգինքն
էլ: Էս արաւ ինձ էլի, էս, իմ արեւկայ մարթու

տալը: Նէտայի մէ քու փուղը թամամ մայինց
կանենամ տա. կու տամ, վունցոր կու լի կու տամ,
մի վախենա:

Գէվ

Ինչս ասում, Օսէփ, նէտայի ունենամ, վուր
գլխամեռ էս սաթիս էրէս չի ըլի դիփունանցը.
բաս էլ ինչի բարեկամ իմ:

ՕՍԷՓ

Վուր ունենաս, Գէվ ջան, էլ բարեկամ չիս
ըլի իմը, էտ սիրտն էլ չէիր ունենայ էնչախը.
Թող էլի էտէնց խիտ ըլիս, վուր կանենամ քիզ
բարեկամ ասի: Էտ քու մէ սրտացաւ ձէնն է մնացի
ինձ աշխրքումը, թող էտումէն էլ է մայինց չը
զրգվիմ: Փորցեցի, դիւ մէ օրումը փորցեցի. էլ
օշով չը խնահից ինձ՝ վունց բիձա, վունց ախպեր,
վունց բիձու տղէն... Տեսան վուր հոքեվարք իմ,
դիփունքը մէտի թողին ու դռնիւրը վրէս ղայիմ
կոխպեցին:

Գէվ

Արի, եգէբա էլի մէ իմքին չարա ըլի:

ՕՍԷՓ

Քու դմշմնին չարա ըլի էնէնց, վունցոր ինձ
չարա կու լի:

Գէվ

Արի, արի Հալա բան կայ:

ՕՍԷՓ

Ել ինչ բան պիտի ըլի:

Գէվ

Արի, մի ուշացնի:

ՕՍԷՓ

Ի՛նչ է, մէ ասա, է:

ԳԷՎՈ

Ա՛րի, արի, ճամփին կ'օսիմ:

ՕՍԷՓ

Ուրիշ հանգն իս ասում, ասո՛ւ ինչ խաբար է, ինչ է պատահի, ասո՛ւ, մի վախենա, մի խնահի ինձ, ինչ էլաւ էնգու վրայ աւելի ինչ պիտի ըլի. թօփի գուլէն դիբիլ է սրտումս, ինչ հաջաթ հի-մի թէ դօշա էլ կու պատուտին ու սպանած սիրտս մէջէն կու գուա գջլին. ասա ինչ է, ինչ, դու-քանս իսօ չ'ի՛ն մհրում:

ԳԷՎՈ

Ա՛րի, արի ու կու տեսնիս:

ՕՍԷՓ

Մհրո՛ւմ ին բնա:

ԳԷՎՈ

Ասում իմ, էլի:

ՕՍԷՓ

Ա՛յ, գեգինը մտի, Օսէփ: (Մտաւտալով իրան յար-չանկում է լսօր արշիւն, միջից լեզլերը հանում է և ան-հարգ այս և այն հողմն է ածում: Մի հանի լեզլեր լսափ-վում էն յարաւի ղրայ:) Խաղացէք, հիմի խաղացէք... (Գնալով:) Խաղացէք, խաղացէք:

Իսրա է գնում միջի դանից:

ԳԷՎՈ, հեղեղելով:

Հայիփ, Հայիփ մարթ:

Իսրա է գնում Օսէփի յեղեղից:

ՏԵՍԻԼ ԺԱ

ՍԱԼՕՄԷ, ՄԱՐԹԱ, ՆԻՆՈ, ՓՈՓՈ, ԲԱԶՈՒՄ
ԿԱՆԱՅԲ, գեղեցիկապէս զարդարւած, հանում էն չախ
հողմից: Իսրա հեղ մտաւն Քրաիւղ հագնւած ԾԱՌԱ-
ՆԵՐ Բէրում էն վաւած էրէ: Դեժ հանրէլալի և էրէ-
նայնապէս Դեժ լապտեր. հանրէլալիները դարսում էն լսօր
սեղանի վրայ, իսկ լապտերները միջի դրան ալ և չախ հողմ
գնում անհանգիստի վրայ. յետոյ լսօր սեղանի շուրջը
դարսում էն ախտներ և դուրս էն գնում:

ՍԱԼՕՄԷ, հանելով:

Համեցէք, Համեցէք գէթա՛ղվա, լօտօն Հաղիւր է:
ՄԱՐԹԱ

Ուցիսօ չէ, քան, թխտիրն էլ բաժնած:

Կանայք իրանց մէջ խօսում էն և ծիծաղում:

ՍԱԼՕՄԷ, ասալ գալով և անհանգիստ էր լսօր լեզլերը ան-
հարգ ածած էն:

Էս ինչ խաբար է, էս ո՞վ է արի:

ՄԱՐԹԱ

Թալին կատու է ման էկի վրէն, քու արիւր,
Սալօմէ:

ՍԱԼՕՄԷ

Չ'իմ իմանում թէ էս ինչ է:

ՄԱՐԹԱ, Սալօմէի չեւաքը բռնում է և ասալ Բէրէլով:

Ի՛նչ իմ ասում, Սալօմէ, (Միտ հեղեղել խոսք
խոսք խօսում էն, ծիծաղում և այլն:) Կազնաչէի Մա-
շինկին չը շինիս գէթա՛ղվա:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՞նչ խաբար է :

ՄԱՐԹԱ

Քան, չ'իս իմացի, էն օրը Խնդօինց տանը պօ-
լուիմպերիալը ձեռաց ծըպըպից :

ՍԱԼՕՄԷ

Միթամ էտ ղո՛ւրթ է, ինձ Քալինկէն ասաւ :

ՄԱՐԹԱ

Ի՞նչ է ասում, քան, աշքարա իմ աճկերով տեսայ :

ՍԱԼՕՄԷ

Վո՛յ գեղինը պատռէ, նրա սատանին գէվեր տա-
նէ. ես վուր չ'էի աւտում :

ՄԱՐԹԱ

Խիստ գուղն է, ասում իմ է: Մէկէլ օրն էլ
Խիբրօինց տանը էրկու մանէթը նրա առջիւր ստօլի
տակը գիծայ. (Զէւոյի յոյս պաշտօնը) էսէնց գէվեր էր
քաշի: Ստօլի տակը մտիկ անիմ, տեսնիմ, էրկու
վուտը վրէն ղալիմ վրայ է հարի: (Ծաղրելով) «Վո՛յ
քոռանամ, ասում է, էս վո՛ւնց է գէվեր ննգի
վուր չ'իմ տեսի», կ'օսէ:

ՆիՆՈ, Դօմէնայի Սալօմէն Ռե- ինչից:

Ի՞նչ իբ քչփչում, քան:

ՄԱՐԹԱ, Սալօմէն Ժաժառ:

Գէթա՛ղվա, Սալօմէ ջան, դրան վունչիչ չ'ասիս:

ՍԱԼՕՄԷ, Մարթային:

Աբա, քիմէն չ'իմ արմնում

Մարթան հեռանալով է և խառնվում է հե-

րերի մէջ, որոնցից մե Զառինն որդէն լսած
սեղանի ձոռ պեղիքը Բանէլ էն:

ՍԱԼՕՄԷ, ՆիՆՈ:

Վունչիչ, մէ բան էր, Նինօ ջան:

Դիճա՛մ է դէպի լսածի սեղանը:

ՆիՆՈ, չը Բոշիւլի Սալօմէին:

Հալա, Սալօմէ ջան, գէթա՛ղվա:

ՍԱԼՕՄԷ

Վունչիչ, քու արիւր, Նինօ ջան, Մաշինկի
վրայ էր խօսում:

ՆիՆՈ

Ի՛հ, կրիմ դրա աճկը, ինչ դա ասէ դուն էլ
աւտայ. իրան ասիս վուր ղալք փուղը վեր է գալի
ու իծում հաշա է ուտում:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՛հ, դուն էլ, Նինօ:

ՆիՆՈ

Աստուճ գիղենայ: Մուղալիթ կաց, Սալօմէ,
դրա փուղին:

ՄԱՐԹԱ, հեռանալով:

Աբա, չ'ի՛նք կցում, Սալօմէ, արի էլի:

ՍԱԼՕՄԷ, հիւսիսին:

Համեցէք, Համեցէք, գէթա՛ղվա, (ՆիՆՈյին) արի
Նինօ:

Զառի Զոլից Դօմէն էն Սալօմէ և նրա ընկե-
րուհի Լեւ Լեւի պառն:

ՏԵՍԻԼ ԺԲ

ՆՐԱՆՔ, ՆԱՏՕ ԵՒ ՆՐԱ ԸՆԿԵՐՈՒՀԻՔ

ՍԱԼՕՄԷ, հոգեւոր լսողի լիւրջ, զարմայած:

Էս ով է արի, նէտայի գիգենամ. (Նապոլի:) Էս
գուն իս արի, Նատո:

ՆԱՏՕ

Զէ, մամաշա, ձեռն էլ չիմ տվի:

ՍԱԼՕՄԷ

Զ իմ իմանում թէ էս ինչ բան է: (Հիւրերին:)
Համեցէք, նստեցէք, գէթա՛ղվա:

Բոլոր հիւրերը նստած են լսողի սեղանի շուր-

ջը: Նապոլի և նրա ընկերուհիքը նստած են

լսողի հետո՝ աջ հողմը: Սալոմէն հանգնած

բաժանում է խաչի լիւրջ, որը հիւրերը

չէին չէին հասցնում էն մեքենայ:

ՓՕՓՕ, որ առջին շաբաթը իր ծննդն էր, այս

միջոցին սկսում է ցածրացայն երգել լեռնային եղանակով:

« Ուստի՛ր գու քաս, ղարիբ բըրբուլ,

« Դու մի՛ լաց՛իլ, Ես իմ լալու:

« Դու վարժ աղաւթ, Ես գողալին,

« Դու մի՛ լաց՛իլ,

ՓՕՓՕ և ՄԻՔԱՆԻ ԿԱՆԱՅՔ, խօսակի:

Ես իմ լալու: »

ՍԱԼՕՄԷ

Բացը ասա, բացը, Փոփո ջան, գէթա՛ղվա:

Շարունակում է լալու բաժանել:

ՓՕՓՕ, բարձր ջայնով երգում է:

« Արբ, բըրբուլ, խօսի բառը

« Օղնըլի քու էկած սարըն.

« Քի վարժն էրեց, ինձ իմ եարըն,

« Դու մի՛ լաց՛իլ, Ես իմ լալու:

ՓՕՓՕ և ՄԻՔԱՆԻ

« Դու մի՛ լաց՛իլ, Ես իմ լալու:

ՓՕՓՕ, շարունակում է:

« Ման իմ գալի գեղարի հեղ,

« Վռնց ղարիբ բըրբուլ խարի հեղ.

« Դու վարժի հեղ, Ես եարի հեղ,

« Դու մի՛ լաց՛իլ, Ես իմ լալու:

ՓՕՓՕ և ՄԻՔԱՆԻ

« Դու վարժի հեղ, Ես եարի հեղ,

« Դու մի՛ լաց՛իլ, Ես իմ լալու: » *)

ԲՈԼՈՐԵՔԵԱՆ, ծափ առալ:

Բրավո, բրավո, բրավո Փոփո:

ՍԱԼՕՄԷ, առաւ վերջին լալու:

Աբա, թամամ է:

ԲՈԼՈՐԵՔԵԱՆ

Թամամ է, թամամ, գիվուռնքս ունինք:

ՍԱԼՕՄԷ, նստելով սեղանի աջ հողմը:

Աբա, վեր էկէք, ախչկերք, ձիր կաղնաչէին Ես
իմ, ղարուլ իք:

ԲՈԼՈՐԵՔԵԱՆ

Ղաբուլ ինք, ղաբուլ:

*) ՍԱՅԱԹ-ՆՕՎԱՅ

ՍԱԼՕՄԵ, շարունակելով:

Աբա, մէ մէ մանէթ վեր գանք ու մէ մէ թու-
ման վիկալները, էրկու խաղ կ'օնէ. լաւ կու լի:

ԲՈԼՈՐԵՔԵԱՆ

Լաւ, լաւ, լաւ:

ՓՕՓՕ, ծիծաղելով:

Վոյ, վոյ, վոյ, վոյ, քանդակի ձիր օջախը:

ՍԱԼՕՄԵ

Դուն էլ քու մարթու պէս սկուպօի մի բլի, քա: ՓՕՓՕ

Դիւի, դիւի, սաղ էլ դու քայ: (Փռչը պալով):
Բռնեցէք, տարէք, տարէք, ձիգմէն ով կու պրծնի:

ՍԱԼՕՄԵ, գրգռեց պատրաստաց հանելով:

Էս իմ մանէթի տիղ. աբա բերէք:

Միջի դռնից հանում է Ալէքսանդրը:

ՏԵՍԻԼ ԺԳ

ՆՐԱՆՔ, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

ՆԱՏՕ, հօգնւում է Ալէքսանդրին:

Ախ, Սաշա, ինչի ուշացար:

Նապօի և Ալէքսանդրի այս խօսակցութեան ժա-

մանի ընթացքի հետքերը հարգով պալին էն Սա-
լօմէն միմեանց հասցնելով ճողջը, հարմարի,
պարտանքան, մեղալիս և այլն. Սալօմէ
հաւաստում է այդ իրեղենները իր առաջ,
հարգով պարտում և լօբիմներով նշանակում:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Բան ունէի: (Առաջ բերելով Նապօին, շփուրած և
կիսաշայտ:) Մուլափ, Նատաշա, բան իմ ասում:

ՆԱՏՕ, նհանալէս կիսաշայտ:

Ի՞նչ խաբար է, ձեռտ ինչի է գողում:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Քու հօր վրայ գանգատ ին տուն տարի:

ՆԱՏՕ

Ինչո՞ւ ասում, Սաշա, ինչ գանգատ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Օմքնու փուղ է պարտ:

ՆԱՏՕ

Ո՞վ ասաւ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Ինքը քու հէրը:

ՆԱՏՕ, բարձր ծիծաղում է:

Հա, Հա, Հա... (Կիսաշայտ:) Իմ հէրը պարտի
չ'ունէ, Սաշա...

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

Վոնց չէ վուր ինքն ասաւ:

ՆԱՏՕ

Հանաք է արի, Սաշա, ինչի իս ասում. (ծի-
ծաղելով) Հա, Հա, Հա...

Մօթենում է իր ընկերակիներին:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ, առանցին, շարունակ:

Արի ու բան հասկացրու... Նէտ, դուգիի, բրատ.
ինչու իմ փուղիքը թամամ չը տան, էլ վուտա
չ'իմ տուն գնի էստի:

ՍԱԼՕՄԷ, Վերջացնելով փողերի նշանակելը:

Քան, սոսպրակն ի՞նչ էլաւ:

ՆԱՏՕ, իր ընկերակիցների հետ համեմատ է Ալեքսանդրին և
Լեւ Լեւի պալով:

Ախ, Սանչա, Սանչա... (Ծիծաղում է): Հան, Հան,
Հան...

Հեռանում էս դեպի մեծ հողմը:

ՄԱՐԹԱ, Նապոլի:

Ի՞նչ խաբրներումն իս, քան:

ՍԱԼՕՄԷ

Ո՛վ ունէ սոսպրակը:

ՄԱՐԹԱ, Բարչրայնելով պարի:

Նա ունիմ, ես, այ:

ՍԱԼՕՄԷ

Իս սու էստի:

ՄԱՐԹԱ

Ձէ, ես պիտի սահմ ջեր:

ՍԱԼՕՄԷ

Քան, բի էսթէնը, կարքով դու քայ, էլի:

ՄԱՐԹԱ

Ձէ, չէ, օչովու տուր չիմ տա, պիտի ջեր ես
սահմ:

ՍԱԼՕՄԷ, նշանաւ:

Դէ ասան, (Ասանջին): Եստովազլախ քու գլխին:

ՄԱՐԹԱ, շարժելով պարի:

Բը՛խը, բը՛խը... (Հաղում է, յետոյ հանելով քարերը
և Բարչրայն): Պիտղիսիւն, վոսիմդիսիւն:

ՓՕՓՕ, ծիծաղելով:

Աբան, Մարթա, վունցոր գիգիս մէ:

ՄԱՐԹԱ

Տրօհկա, (Մէջ քանի խաղաղանէր իրանց մէջ լուս-
անջանքն էս խաղում): Սիմնացէտ... տնդի սուգի...
ստանրիկա... չօխլօխանա՛ չէտիրի է գիգէնաք...
դէսէտնիկ Բէրօա... Սօրօկա:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՞նչ ասիր, չիմացայ:

ՄԱՐԹԱ

Սօրօկա, քան... Դվաննացէտ... սէմ... Պէտր
Իվանիչ... էլի Սօրօկա թավիս ջօսիթ:

Բալը հիւրերը ծիծաղում է:

ՓՕՓՕ, ծիծաղելով:

Էտ էլ ի՞նչ վազլախ է:

ՄԱՐԹԱ

Սօրօկ աղին, քան... Սիմդիսիւսէմ... պէտլաճ
է... տրիցէ ըօվնա... բարաբանի պալկա:

ՍԱԼՕՄԷ

Կրիմ դրա գլուխը Հան:

ՄԱՐԹԱ

Սիմդիսիւսդվան...

ՏԵՍԻԼ ԺԴ

ՆՐԱՆՔ, ԽԱԽՕ

ԽԱԽՕ, որան գալով չախ դռնից ու Մարթային ընդհարելով:

Այ չոռ ու ցաւ ու Աստուծո զրաւ: Մօշլա ա-
րէք, մօշլա արէք, տնաքանդանիր:

Ընդհանուր լարման:

ՍԱԼՕՄԷ

Ի՛նչ խաբար է, ի՛նչ խաբար, բառօնօ :

ԽԱԽՈ

Ել ի՛նչ խաբար պիտի ըլի, գեղինն ինք մտնում,
չուստ մօշլա արէք :

ՄԱՐԹԱ

Ինձ ըստ մէմարթլէրի, վուր չոռ ու ցաւ իս ա-
սում :

ԽԱԽՈ

Էն վուր, դուն ել սրանց խիլքի հիդ իս ննգի
ու վուրդիոր լօտօ ըլի բաց, գլխին դուն իս ձքած :

Իրենց աղջկայի չայնէր է լսում՝ Ա՛յ, հա,
չէ... Օսեֆի չայնէ՛ր՝ Եկէք, Եկէք...

ՄԱՐԹԱ, վէր Էնտլոլ Կէշի, Բարչայած :

Նս էս աբիդէն չ'իմ թողնի :

ԽԱԽՈ, Մարթային չանչ անելով :

Ըհ, (Սալօմէն) չ'իս իմանում, քն :

ՏԵՍԻԼ ԺԵ

ՆՐԱՆՔ, ՓԱՐՍԻՂ

ՓԱՐՍԻՂ, ներս է հանում միջի դռնից և աջ չէտ-
շարժելով :

Էս լաւ է, նս ու իմ հոքին, նս կընձկընձալի
ապրիմ ու դուք էստի իմ փուղերով չրաղդան
սարքիք :

ԽԱԽՈ, Սալօմէն :

Էն էր ուզում, էլի :

ՍԱԼՕՄԷ, վէր Էնտլոլ :

Գժվիլ իս, պարուն. դոն արէք, դու :

ՓԱՐՍԻՂ

Ա՛յ, նս ձիգ կու շանցտամ դու արէք :

ՍԱԼՕՄԷ

Փէսայ ջան, մէ դու արա էտ մարթուն, է :

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, Փարսէշին :

Ի՛նչ իս ուզում, պարուն, էտ ի՛նչ քաղաքափա-
րութին է :

ՓԱՐՍԻՂ.

Բու բան չէ, պարուն, նս իմ փուղն իմ ու-
զում ու թէ կանստ դուն ել քունն ուղէ. մէքաշ
չը համբերին, ինչ խօստացիլ ին :

ԽԱԽՈ, Փարսէշին :

Նըգնքէն չ'իս վախենում :

ՓԱՐՍԻՂ

Նս իմ պարտկն իմ ուզում, իմ պարտկը :

ՏԵՍԻԼ ԺԶ

ՆՐԱՆՔ, ՕՍԷՓ, ԳԵՎՈ, ՍՈՒԳԵՖՆԻ-ՊՐԻՍՏԱՎ,

Կաշաճանին շլէտլով, նրա ԳՐԱԳԻՐԸ, ԳԱՐՁՈ,

ԶԱՆԱԶԱՆ ՄԱՐԳԻՐ Կէշիին և Երապոյան հո-

գուստով, հանում էն միջի դռնից :

ՕՍԷՓ, հանելիս էրիտ չէտ-շարժ դուստը Բայ է անում :

Եկէք, Եկէք, (Մի-աները հետևում էն) Խաղացէք,
խաղացէք ու իմ բէաբուլթենի վրայ ծիծաղեցէք
քանի կանաք :

ԽԱԽՈ, հասցին:

Հիմի կի բաթմիշ էլանք:

ՍԱԼՕՄԷ

Էս ինչ խաբար է:

ՕՍԷՓ

Աստուծ վնչ զիգէ քու գլուխը, իմն էլ հիգը:
(Գառնալով դէպի Սաղեթնի-Պրիստաւը և մտնելը:) Եկէք,
վեր գրեցէք, մհրեցէք՝ տուն, տիղ, ճաղ, մում ու
էս գաղգէն էլ հիգը:

ՓԱՐՍԻՂ

Վիր գրեցէք, վիր գրեցէք էս սաաթիս:

Սաղեթնի-Պրիստաւը իր գրագրի օգնութեամբ
սխառ է վերգրել թէ՛ խորհրդով գառնաւ
տառիւնները և ըստ սովորութեան նրանց
վրայ լեղևեր կոչելը: Հիւրերը շտապում
հաւաքվում են սեղանի շուրջը:

ՍԱԼՕՄԷ, իր գլխին խփելով:

Վոյ քոռացի, Սալօմէ:

ՄԱՐԹԱ

Էսէնց անպատվութիւնն էլ ինչ է:

ԽԱԽՈ, Մարկոսին, հիասոյս:

Քա, ձէնդ կտրէ է:

ՕՍԷՓ

Իմ պատիւը թնկվեցաւ: (Յայտնելով Փարսեղի վրայ:)
Սրան տուէք պատիւ յօրէսի դէնը, սրան, լաւ լօ-
տօն սա կու սարքէ ձիգ համա, սա՛ վուր շապիքը
վրէմէս հանից ու վուղչ կախնքս զավթից:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, հասցին:

Իմ քվիր տունը քանդէ Աստուծ, վուր ինձ էստի
դէվէր գցեց:

ՕՍԷՓ, հեգնելով:

Պարուն փեսայ, գլխիդ չարէն տիս, էլ 'ես փուղ
չ'ունիմ քի տալու:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, հասցին վերադառնալով:

'Ես քու մասխարէն իմ թէ-ինչ է, վուր վրէս
ծիծաղում իս էլ, 'ես քու բարեբար մարթ չ'իմ,
պարուն:

ՕՍԷՓ

Հախն է, հախը, (Ձարկելով գլխարկը լծով 'եղա-
նին:) հախը:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, վերցնելով իր գլխարկը, բարկացած:

'Ես իմ պատիւին էնդու համա չ'իմ ճարի, վուր
էսէնց անպատվին:

ՕՍԷՓ, դուրս ծիծաղով:

Հա, հա, հա... Պատիւը, հա, հա, հա...

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ, հապտալով Նաթին:

'Ես քեզ շատ էի սիրում, Նատաշա, ամա դուն
ինքդ տեսնում իս 'ես միղ չ'ունիմ, մնաս բարով:

Գնում է: Փարսեղը ուրախութեամբ է պրպոյցալում:

ՕՍԷՓ, յարցադնելով դէպի Սալօմէ, որ շտապում է անգ-
նած է ող կողմ, չախ չեւաղ թանա՛հ է նրա աջ լեւը,
իսկ ձեռն չեւաղ յայց է պալին Ալեքսանդրի վրայ:

Մտիկ, մտիկ, ա՛յ քու չինովնիկը:

ՆԱՏՈ, չախ կողմի դիմանի հա անգնած՝ կանչում է:

Սաշա, Սաշա...

Ալեքսանդրը դուրս է գնում միջի դռնից:

ՏԵՍԻԼ ԺԷ

ՆՐԱՆՔ, առանց ԱԼԷԳՍԱՆՈՒԹԻ

ՆԱՏՈ, շարունակելով:

Սաշա...

Ընկնելով դիմանի վրայ լաց է ընկած:

ՍԱԼՕՄԵ, երևում է հեռավոր իր գլխին խիտելով և հիստերիկ:

Գեղինը պատու է ու ինձ զեղեր տան է:

ՕՍԷՓ, Սալոմեին:

Աճկո՞ղ դո՞ւս էկաւ: (Դառնալով դեպի Փարսիդը:) Հը՛րա, բռնէ, կշտացի: (Վաճճա հանում է:) Բռնէ, բռնէ, (Զգում է Փարսիդի վրայ:) Էս էլ բռնն ըլի: (Վրայ է ընկնում լռօթի սեղանից վերջում և գլխով և չգում Փարսիդի ոտի մոտ:) Էս էլ վուտիդ տակը հաւորէ, էլ ինձ վուռնչի հարկաւոր չէ:

Խնամարտի պէս այս և այն կողմն է ընկնում:

ՓԱՐՍԻԴ, ցածր չայնալով:

Բի, բի...

Դառնալով Առաքելին և Պրիսկաին, հեռու խորհրդալից հեռացնում է:

ՕՍԷՓ, լռօթի սեղանից ընկած և առաքելին դեմ չգնալով:

Հը՛րա, հը՛րա, (Զգնելով վառ հանդիմանքը:) աճկո՞ղ դի, հը՛րա...

ՀԻԻՐԵՐԸ, նայն յիջողին:

Օ՛հ, ճ՛հ, խիլքէն էլաւ, խիլքէն էլաւ, մտիկ, մտիկ:

Նապօն շարունակ լայն է, ընկերահիշ յիշելու:

Դո՛ւս էն: Սալոմեի սիրտը սեղանում է:

ԽԱԽՈ, որ գտնվում է Օսէֆի աջ կողմը:

Օսէֆ ջան, վուրթի ջան:

ԳԷՎՈ, փախաւուելով Օսէֆին դեմ կողմից:

Օսէֆ ջան, Օսէֆ ջան, խիլքի արի, ինչ էս աւում:

ՕՍԷՓ, մի փոքր լսողականից յետոյ:

Ա՛խ, ա՛խ, ա՛խ... Ա՛խ, Գէվո ջան, իմ խիլքն էնչախը կորաւ, վուր էս քախկումը՝ ես տուն ու տիղ սարքեցի... Զը դիմցայ, ախպէր ջան, չը դիմցայ՝ ես էս կինքին ու թէ լաւ բարեկամ իմ իմը, արի սաղ սաղ ինձ գերեզմանը դի, վուր էլ աշխրթի էրէս չը տեսնիմ... Ես փչացայ, գնացի, օջախս քանդվեցաւ ու նա քովանայ յօրէսի դէնը ով իր բանն ինձ վրայ լաւ կու բերէ...

Դառն է գնում աջ դռանից:

ՏԵՍԻԼ ԺԸ

ՆՐԱՆՔ, առանց ՕՍԷՓԻ

ՍԱԼՕՄԵ, չեռքը ճակատին դնելով և ընկնելով աջ կողմի

դիմանի վրայ՝ ցածր չայնալով երկար ոգաց է հանում:

Ա՛խ...

Մնում է աշտարձ՝ լշուառ դրոմեան մէջ:

ԳԷՎՈ

Ափսոսւ իմ Օսէֆ...

Մնում է դրոմեան մէջ խորատուրում:

ՓԱՐՍԻՂ, որ խորհրդակցում էր Դարչան հետ, նորից դառնում է Սուրենին - Պրիստավին:

Եւ ինչ իք թամաշա անում, սլարում, վեր գրեցէք զիք մէտի...

Պրիստավը զորանգով նայում է Փարսիղին,

չէպէս որ մտաւ գալով՝ նստում է լոթի սե-

ղանի մօտ իր պաշտօնը շարունակելու:

ՄԱՐԹԱ, նայն թշուարի, հերքելին:

Մինք եւ ինչ ինք շինում էստի, քա... (Նրէն-
չեւոր չանչ ուղարկելով Սալմէի և Խաթիի հղճը և ասան-
չին): Լաւ տարի ձիգ գալ, լաւ անում դուք վեր
արիք:

Դառն է դէպի թշուար դառն. մեռնի հանաչ

հեռանում են նրան, մեռնելը հեռանում են աս-

լաւ զանազան դիրքով:

ԽԱԽՈ, դէպի երկինքն նայելով:

Վաղ էի մեռի՛ էս օրը չ'էի տեսի:

Վարագոյնն իջնում է:

ՎՓՂՍՍ

Վ Ե Ր Զ

8m.

